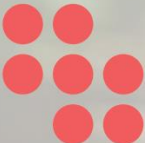

Senioren- en ouderensport in de Gemeente Zevenaar

Een kwantitatief onderzoek onder de senioren,
ouderen en sportaanbieders in de Gemeente Zevenaar.

Zin in **Sport**

Senioren- en ouderensport in de Gemeente Zevenaar

Een kwantitatief onderzoek onder de senioren, ouderen en sportaanbieders in de Gemeente Zevenaar.

Titel:	Senioren- en ouderensport in de Gemeente Zevenaar
Auteur:	Chiel Nibbeling
Studentnummer:	479785
Opleiding:	Sport, Gezondheid & Management (SGM)
Faculteit:	Instituut voor sport en bewegingsstudies (ISBS)
Onderwijsinstelling:	Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN)
Leerjaar:	Hoofdfase 3
Onderwijseenheid:	Onderzoek in Sport en Bewegen (OSB) 2
Groep:	VH-03
Afstudeerbegeleider:	Kasper Bakker
Tweede beoordelaar:	Robbert Plass
Stage organisatie:	Gemeente Zevenaar
Afdeling/team:	Ontwikkeling/Samenleving
Praktijkbegeleiders:	Maikel van der Beek & Piet Gesthuizen
Plaats:	Zevenaar
Datum:	20 juni 2014

Samenvatting

Nederland vergrijsst. De grijze druk, het percentage 65-plussers in verhouding tot de potentiële beroepsbevolking, stijgt. Het belang van fitte en vitale senioren en ouderen is dus enorm. Dit wordt onderkend door de Gemeente Zevenaar, dat middels dit onderzoek inzicht wil verschaffen in de sportdeelname en sportbehoefte van de 55-plussers. Daarnaast moet het huidige sportaanbod voor deze doelgroep in kaart gebracht worden.

De doelstelling van dit onderzoek luidt als volgt:

Aanbevelingen doen aan de Gemeente Zevenaar over hoe men, in samenwerking met sportaanbieders, met het huidige sportaanbod in kan spelen op de sportbehoefte van senioren (55-65 jaar) en ouderen (65+). Zowel ten aanzien van de inhoud als de implementatie van het sportaanbod.

door...

gedurende een periode van 20 weken het sportaanbod voor senioren en ouderen binnen de Gemeente Zevenaar in kaart te brengen en te onderzoeken welke sportbehoefte deze ouderen hebben. Het sportaanbod wordt vooral in kaart gebracht door via fieldresearch uit te zoeken welke sportmogelijkheden er voor de doelgroep zijn. Hierbij wordt eveneens onderzocht welke mogelijkheden er in de toekomst zijn bij de sportaanbieders met betrekking tot het sportaanbod voor ouderen. De sportbehoefte wordt onderzocht via een enquête die bij de doelgroep uitgezet wordt.

Middels een kwantitatief onderzoek wordt uiteindelijk de hoofdvraag beantwoord. De hoofdvraag die in dit onderzoek centraal staat is:

Hoe kan de Gemeente Zevenaar senioren en ouderen stimuleren het beweeggedrag te verbeteren, waarbij gebruik gemaakt wordt van bestaande sportaanbieders binnen de gemeente?

Ten behoeve van het beantwoorden van de hoofdvraag zijn er een aantal theoretische, empirische en analytische deelvragen geformuleerd die richting geven aan het onderzoek. De theoretische deelvragen worden in het theoretische kader beantwoord, de empirische deelvragen in het hoofdstuk resultaten en de analytische deelvragen in de conclusie.

De onderzoekspopulaties waar dit onderzoek zich op richt zijn enerzijds alle senioren (55-65 jaar) en ouderen (65+) wonend in de Gemeente Zevenaar en anderzijds alle sportaanbieders binnen de gemeente. De onderzoekspopulatie senioren bestaat uit 4892 personen. Bij de ouderen zijn dit 6634 personen. De steekproef voor deze doelgroepen bestaat uit respectievelijk 357 (senioren) en 364 (ouderen) personen. Beide doelgroepen zijn benaderd met een enquête.

In totaal zijn er 68 sportaanbieders uit de Gemeente Zevenaar aangeschreven om deel te nemen aan het onderzoek. Ook naar de sportaanbieders is een enquête verstuurd. Dit met als doel het in kaart brengen van het huidige sportaanbod voor senioren en ouderen en een eventueel toekomstig sportaanbod.

De methode die voor het onderzoek is gehanteerd is het survey-onderzoek. Middels een kwantitatieve enquête is de data verzameld. De onderzoeksvariabelen zijn het percentage dat aan sportbeoefening doet, redenen die het sportgedrag bepalen, sportbehoefte, het huidige sportaanbod en een mogelijk toekomstig sportaanbod.

Kijkend naar de resultaten wordt duidelijk dat de sportparticipatie bij senioren en ouderen op 84,3% en 67,7% ligt. Populaire sporten zijn fitness (conditie) en wielrennen/ toerfietsen/mountainbiken, wandelsport/Nordic Walking en fitness (kracht). De belangrijkste reden om te gaan sporten is bij beide groepen 'lichaamsbeweging/gezondheid'. De redenen om niet te sporten verschillen. Bij senioren geldt 'Ik heb voldoende lichaamsbeweging' als belangrijke reden. Bij ouderen is dat 'laat mijn gezondheid momenteel niet toe'. Daarnaast sporten ouderen het liefst in groepsverband. Senioren hebben hier geen voorkeur in. Een ander verschil is dat senioren doordeweeks het liefst in de avond sporten terwijl ouderen de voorkeur geven aan de ochtend. In het weekend sporten zowel senioren als ouderen liever in de ochtend. Senioren en ouderen hebben geen behoefte om meer te gaan sporten, dan men op dit moment al doet. Ook geeft men aan geen sportmogelijkheden in de buurt of omgeving te missen. De informatievoorziening betreft het belang van sporten en de informatievoorziening over de sport en/of sportgerelateerde activiteiten worden beiden met 'neutraal' beoordeeld.

Het huidige sportaanbod bestaat uit 28 sportaanbieders. Hier van hebben er 27 een regulier sportaanbod voor senioren en 24 voor ouderen. 13 sportaanbieders geven aan een aangepast sportaanbod voor senioren te hebben. Voor ouderen zijn dat 14 sportaanbieders. Er zijn 6 sportaanbieders die een

specifiek sportaanbod willen creëren bij voldoende vraag. Er zijn 5 sportaanbieders die haar beweegactiviteiten kunnen aanpassen, zodat ouderen en senioren wel mee kunnen doen.

De Gemeente Zevenaar kan inspelen op de sportbehoefte van de senioren en ouderen. In samenwerking met sportaanbieders is het mogelijk het sportaanbod beter aan te laten sluiten op de wensen en behoeften. De drempels die het minder aantrekkelijk maken om te gaan sporten dienen zo veel mogelijk weggenomen te worden. Om dit te realiseren zijn er een aantal aanbevelingen gedaan. Deze zijn:

- Informeren via De Zevenaar Post
- Invoeren sportpas
- Overleg met sportaanbieders
- Themabijeenkomst ouderensport

De Zevenaar Post is een lokale krant. Door alle sportaanbieders met een sportaanbod voor senioren en ouderen aan bod te laten komen, is het mogelijk de informatievoorziening te verbeteren. De sportaanbieders krijgen de kans zich te presenteren aan de doelgroep. De sportpas dient er voor dat de senioren en ouderen op een laagdrempelige manier kennis kunnen maken met een sport. Dit begint met informatie over de sport en de sportaanbieder en eindigt met het nemen van proeflessen.

Laagdrempeligheid is enorm belangrijk. De themabijeenkomst heeft als doel de sportaanbieders kennis te laten maken met senioren- en ouderensport en dit uitgevoerde onderzoek. Men dient overtuigd te worden van de voordelen van een sportaanbod voor de senioren en ouderen. Een mogelijk vervolg op de themabijeenkomst is een sportmarkt voor deze doelgroepen. Dit biedt de sportaanbieders de mogelijkheid zichzelf te promoten. Als laatste is er het overleg met de sportaanbieders. Dit overleg is er op gericht om te concretiseren. Er zijn zes sportaanbieders die in de toekomst een specifiek sportaanbod willen creëren en vijf sportaanbieders die de beweegactiviteiten kunnen aanpassen. Door met hen in gesprek te gaan is het mogelijk dit concreet te krijgen. Van zeggen naar doen.

Met de inzet van deze interventies wordt getracht de eerder opgestelde doelstelling te behalen. De aanbevelingen dragen bij aan het creëren van een passend sportaanbod voor de Zevenaarse senioren en ouderen. Met een sportaanbod dat aansluit op de wensen en behoeften van deze doelgroepen zal het beweeggedrag positief gestimuleerd worden.

Voorwoord

Voor u ligt de scriptie van mijn afstudeeronderzoek bij de Gemeente Zevenaar. Dit afstudeeronderzoek is uit gevoerd in het kader van de afronding van mijn opleiding Sport, Gezondheid & Management aan de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen te Nijmegen. In de periode van 3 februari 2014 tot 20 juni 2014 heb ik met veel plezier en enthousiasme aan het onderzoek gewerkt.

In deze periode ben ik bij het team Samenleving van de afdeling Ontwikkeling binnen de Gemeente Zevenaar werkzaam geweest. Het doel van het onderzoek was aanbevelingen doen aan de Gemeente Zevenaar over hoe men, in samenwerking met sportaanbieders, met het huidige sportaanbod in kan spelen op de sportbehoefte van senioren (55-65 jaar) en ouderen (65+). Vooraf was ik nog niet echt bekend met het thema ouderensport. Door juist hier een onderzoek over te doen heeft het bijgedragen aan de verrijking van mijn kennis.

Ik wil iedereen bedanken die mij heeft geholpen tijdens het uitvoeren van het onderzoek. Speciale dank gaat uit naar Maikel van der Beek en Piet Gesthuizen, mijn praktijkbegeleiders. Zij hebben mij de kans gegeven deze afstudeeropdracht binnen de Gemeente Zevenaar uit te voeren. Ik kon altijd bij hen terecht voor vragen en kreeg veel vrijheid om mijn eigen draai aan het onderzoek te geven. Dit heb ik als erg prettig ervaren. Verder wil ik Kasper Bakker, mijn afstudeerbegeleider, bedanken. Bij hem kon ik terecht voor vragen en feedback. Dit heeft mij enorm geholpen op het moment dat ik vast liep. Ten slotte wil ik alle medewerkers van de Gemeente Zevenaar bedanken. In het bijzonder de leden van team Samenleving. De gastvrijheid en behulpzaamheid die ik van hen heb ervaren, heeft er aan bijgedragen dat ik dit onderzoek in een fijne werkomgeving heb kunnen uitvoeren.

Chiel Nibbeling

Zevenaar, juni 2014.

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
Voorwoord	5
1. Inleiding	8
1.1 Aanleiding	8
1.2 Probleemstelling	8
1.2.1 Doelstelling	8
1.2.2 Vraagstelling	9
1.3 Onderzoeksmodel	10
1.4 Relevantie	10
1.5 Begrippenkader	10
1.6 Leeswijzer	11
2. Theoretisch kader	12
2.1 Sportdeelname	12
2.2 Sportmotieven	14
2.3 Sportbehoefte	16
2.4 Privatisering	16
2.5 Bestaande interventies	17
2.6 Levensfasen in sportbeoefening	18
2.7 Sportbeleid ouderen	18
2.7.1 Landelijk beleid	18
2.7.2 Provinciaal beleid	18
2.7.3 Gemeentelijk beleid	19
2.8 Conclusie	19
3. Methode	22
3.1 Onderzoekspopulatie	22
3.1.1 Sportaanbieders	22
3.1.2 55-plussers	22
3.1.3 Onderzoeksllocatie	22
3.2 Meetinstrumenten	22
3.2.1 Onderzoeksmethode	22
3.2.2 Onderzoeksfunctie	23
3.2.3 Validiteit	23
3.2.4 Betrouwbaarheid	23
3.3 Onderzoeksprocedure	24
3.4 Data	24
3.4.1 Onderzoeksvariabelen	24
3.4.2 Dataverwerking	24
3.4.3 Data-analyse	25
4. Resultaten	26
4.1 Sportdeelname senioren	26
4.2 Sportdeelname ouderen	27
4.3 Sportmotieven senioren	28
4.4 Sportmotieven ouderen	29
4.5 Behoefte senioren	30
4.6 Behoefte ouderen	31
4.7 Verschillen tussen senioren en ouderen	32
4.8 Huidige sportaanbod	33
4.9 Toekomstig sportaanbod	35
4.10 Belangrijkste resultaten	36
4.10.1 Senioren en ouderen	36
4.10.2 Sportaanbieders	36
5. Conclusie	38
5.1 Gemeente Zevenaar	38
5.2 Sportaanbieders	38
5.3 Conclusie hoofdvraag	38
6. Discussie	39
6.1 Theoretische relevantie	39
6.2 Praktische relevantie	40
6.3 Begrenzingsen van het onderzoek	40

6.4 Suggesties voor vervolgonderzoek	41
7. Aanbevelingen	42
7.1 De Zevenaar Post.....	42
7.2 Sportpas	42
7.3 Themabijeenkomst ouderensport.....	43
7.4 Overleg met sportaanbieders	43
8. Literatuurlijst.....	45

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

In de hele wereld is er sprake van vergrijzing. Dit betekent dat het percentage ouderen in de bevolking toeneemt. Landen die op dit moment nog geen last van vergrijzing hebben, zullen er in de toekomst mee te maken gaan krijgen. Vooralsnog vindt vergrijzing vooral plaats in de ontwikkelde landen. Dit als gevolg van een dalend kindertal, waardoor de nieuwe generaties qua aantal kleiner zijn dan oudere generaties. De grijze druk, het percentage 65-plussers in verhouding tot de potentiële beroepsbevolking, neemt toe (Van Nimwegen & Van Praag, 2012). De verwachting is dat het aantal ouderen (vanaf 55 jaar) in Nederland de komende jaren explosief toeneemt. Ter illustratie, in 2009 bedroeg het aantal ouderen nog 2,5 miljoen mensen, in 2020 is dit naar verwachting gegroeid tot 3,4 miljoen (Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS), 2011).

Om de vergrijzing enigszins op te vangen, is in Nederland de AOW-leeftijd verhoogd. Wat betekent dat mensen langer moeten werken, voordat men met pensioen kan gaan. Om er voor te zorgen dat ouderen in staat zijn het werk goed te verrichten is het van belang dat men fit en vitaal is. Werknemers met overgewicht verzuimen twee keer zo veel als werknemers zonder overgewicht. Daarnaast zijn werknemers met overgewicht minder productief (Spikmans, Engels, Van der Gulden & Heerkens, 2011). Sport en bewegen speelt hier een belangrijke rol in. Uit onderzoek blijkt namelijk dat voldoende lichaamsbeweging een effectieve methode is om functionele beperkingen tijdens het ouder worden te voorkomen of te verminderen. Daarnaast wijst het onderzoek ook uit dat deelname aan beweegprogramma's op hoge leeftijd een positief effect heeft op lichamelijke functies (Hildebrandt, Ooijendijk & Hopman-Rock, 2008).

Het kabinet hecht veel waarde aan sport en bewegen als basis voor een gezonde en actieve leefstijl, waarbij keuzevrijheid voor het individu voorop staat. De ambitie is dat voor iedere Nederlander een passend sport- en beweegaanbod in de buurt aanwezig is. Sport en beweging dragen bij aan sociale en educatieve doeleinden, zoals de ontwikkeling en weerbaarheid van kinderen en maatschappelijke participatie. Daarnaast verbetert het de leefbaarheid in de buurt. Het kabinet wil ouderen in staat stellen zo lang mogelijk zelfstandig te leven. Blijven sporten en bewegen is hierbij onmisbaar. Naast de genoemde effecten, kan sporten en bewegen ook een gunstig effect hebben op de sociale participatie van ouderen en het tegengaan van isolement (VWS, 2011).

Gemeente Zevenaar doet veel op het gebied van Sport & Bewegen. Echter vindt dit op dit moment vooral plaats binnen het kader Sport & Onderwijs. Wat betekent dat hierbij vooral de aandacht uit gaat naar kinderen en jongeren. Er is geconstateerd dat met name bij 'de vitale oudere' nog een grote slag te slaan valt. Middels dit onderzoek, wil de Gemeente Zevenaar er achter komen welke sportbehoefte ouderen en senioren hebben en hoe de gemeente in samenwerking met de sportaanbieders hier op in kan spelen.

Daarnaast is er ook binnen de Gemeente Zevenaar sprake van vergrijzing. Zo was de groep 65-plussers in 2013 20,47% van de totale Zevenaarse bevolking, terwijl dit in 1988 nog 8,66% was (CBS, 2014). Dit betekent dat het belang van gezonde en fitte ouderen binnen de Gemeente Zevenaar toeneemt. Gezonde ouderen zorgen vervolgens voor een verlaging van de druk op gemeentelijke voorzieningen. Dit kan een enorme kostenbesparing met zich meebrengen.

1.2 Probleemstelling

1.2.1 Doelstelling

Aanbevelingen doen aan de Gemeente Zevenaar over hoe men, in samenwerking met sportaanbieders, met het huidige sportaanbod in kan spelen op de sportbehoefte van senioren (55-65 jaar) en ouderen (65+). Zowel ten aanzien van de inhoud als de implementatie van het sportaanbod.

door...

gedurende een periode van 20 weken het sportaanbod voor senioren en ouderen binnen de Gemeente Zevenaar in kaart te brengen en te onderzoeken welke sportbehoefte deze ouderen hebben. Het sportaanbod wordt vooral in kaart gebracht door via fieldresearch uit te zoeken welke sportmogelijkheden er voor de doelgroep zijn. Hierbij wordt eveneens onderzocht welke mogelijkheden er in de toekomst zijn bij de sportaanbieders met betrekking tot het sportaanbod voor ouderen. De sportbehoefte wordt onderzocht via een enquête die bij de doelgroep uitgezet wordt.

Hoofdvraag

Hoe kan de Gemeente Zevenaar senioren en ouderen stimuleren het beweeggedrag te verbeteren, waarbij gebruik gemaakt wordt van bestaande sportaanbieders binnen de gemeente?

1.2.2 Vraagstelling

Deelvragen

Theoretische deelvraag:

1. Welke sporten worden, volgens de literatuur, door senioren en ouderen het meest beoefend?
2. Welke determinanten spelen, volgens de literatuur, bij senioren en ouderen een rol bij de keuze om wel of niet te gaan sporten?
3. Welke maatschappelijke ontwikkelingen spelen een rol bij het creëren van een passend sportaanbod voor senioren en ouderen?
4. Welke bestaande interventies gericht op het in beweging houden van senioren en ouderen zijn er?
5. Hoe ziet het beleid omtrent senioren- en ouderensport er uit?

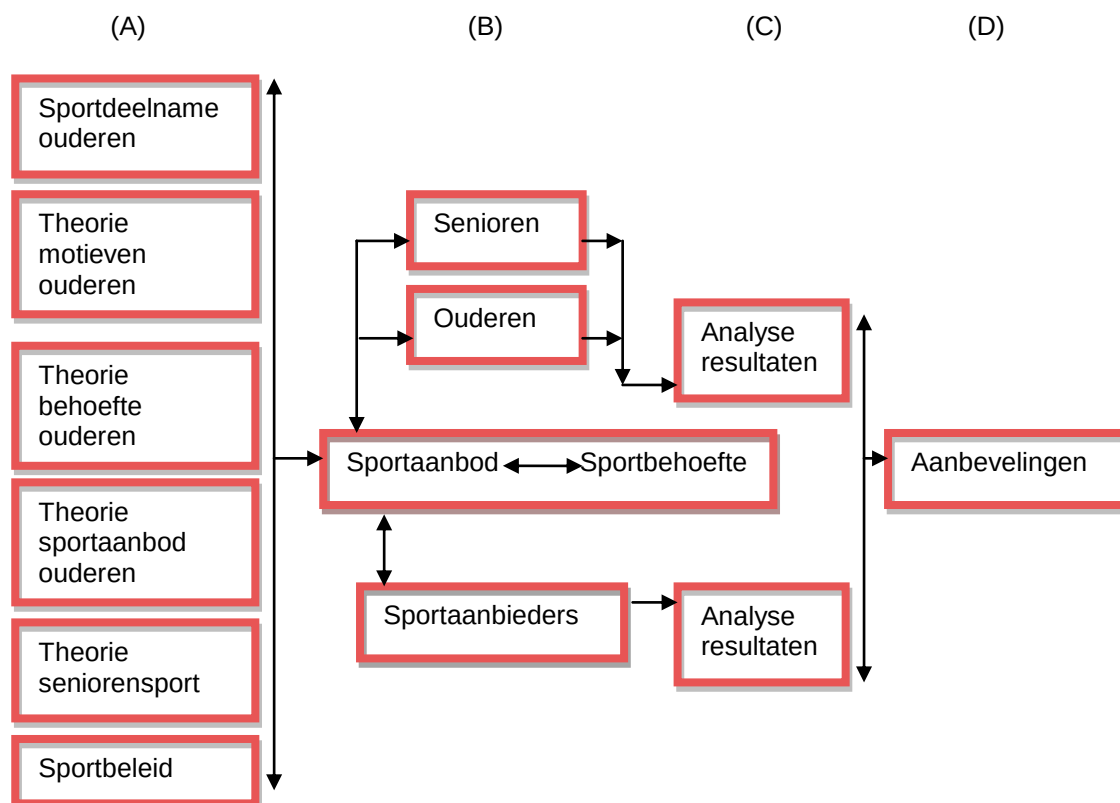
Empirische deelvragen:

1. Welk percentage van de senioren binnen de Gemeente Zevenaar beoefent een (on)georganiseerde sport?
2. Welk percentage van de ouderen binnen de Gemeente Zevenaar beoefent een (on)georganiseerde sport?
3. Welke redenen spelen voor senioren binnen de Gemeente Zevenaar een rol bij de keuze om wel of niet te gaan sporten?
4. Welke redenen spelen voor ouderen binnen de Gemeente Zevenaar een rol bij de keuze om wel of niet te gaan sporten?
5. Welke behoefte hebben senioren binnen de Gemeente Zevenaar met betrekking tot het sportaanbod?
6. Welke behoefte hebben ouderen binnen de Gemeente Zevenaar met betrekking tot het sportaanbod?
7. Wat zijn de verschillen tussen senioren en ouderen met betrekking tot de sportdeelname en de sportbehoefte?
8. Hoe ziet het huidige sportaanbod in de Gemeente Zevenaar er uit voor de senioren en ouderen?
9. Zijn er sportaanbieders die mogelijk in de toekomst een sportaanbod voor senioren en ouderen willen creëren?

Analytische deelvragen:

1. Hoe kan de Gemeente Zevenaar inspelen op de sportbehoefte van de senioren en de ouderen binnen de Gemeente Zevenaar?
2. Hoe kunnen de sportaanbieders binnen de Gemeente Zevenaar inspelen op de sportbehoefte van de senioren en de ouderen in de Gemeente Zevenaar?

1.3 Onderzoeksmodel

1.4 Relevantie

De Gemeente Zevenaar heeft op dit moment nog weinig inzicht in de sportbehoefte van senioren en ouderen. Dit onderzoek levert een bijdrage om, in samenwerking met de sportaanbieders, een goed sportaanbod te creëren dat aansluit bij de doelgroep. Om hier goed op in te kunnen spelen zal eerst het huidige sportaanbod in kaart gebracht moeten worden. Daarnaast zal onderzocht worden welke wensen en behoeften ouderen hebben met betrekking tot sport en bewegen.

Naast de relevantie voor de Gemeente Zevenaar is het onderzoek ook relevant voor andere partijen. Zo kunnen de inzichten in de wensen en behoeften van senioren en ouderen met betrekking tot het sportaanbod ook gebruikt worden door andere gemeenten. De wensen en behoeften van deze mensen uit de Gemeente Zevenaar zullen waarschijnlijk gelijkenis vertonen met de wensen en behoeften van senioren en ouderen uit de omliggende gemeenten. Daarnaast is het relevant voor het vakgebied Sport & Bewegen, omdat het de bestaande kennis kan bevestigen of omdat het voor nieuwe inzichten kan zorgen.

1.5 Begrippenkader

Behoeft	Het idee van een individu dat het hem aan iets ontbreekt (Kotler, Armstrong, Saunders & Wong, 2009).
Georganiseerde sport	Sport waarbij de sporters binnen een vereniging sporten (Colijnen & Kok, 2007).
Leefstijl	Een set van gedragingen die invloed heeft op de gezondheid van mensen (Eysink, Hamberg - van Reenen & Lambooy, 2008).
Ongeorganiseerde sport	Sport waarbij sporters op eigen gelegenheid of binnen een commerciële organisatie sporten (Colijnen & Kok, 2007).
Ouderen	Gedurende dit onderzoek vallen onder ouderen alle 65-plussers.
Senioren	Gedurende dit onderzoek vallen onder senioren iedereen in de leeftijd van 55-65 jaar.
Sport	Een activiteit waarbij men zich actief inzet om tot een bepaalde prestatie te komen. Dit kan zowel in georganiseerd of ongeorganiseerd verband

	plaats vinden (De Boer & Van Kan, 2012).
Vitaliteit	Het werkgeversvereniging Zorg en Welzijn Oost-Nederland (WGV) (2012) onderscheid vier dimensies van vitaliteit: 1. Mentale vitaliteit: creatief en zinvol werk hebben, groeien, ontwikkelen; 2. Fysieke vitaliteit: energie, lichamelijke conditie en fitheid; 3. Sociaal-emotionele vitaliteit: goede relaties met collega's en klanten, positief samenwerken, vriendelijk behandeld worden; 4. Zingelevingsvitaliteit: iets bijdragen, ertoe doen, iets neerzetten in de wereld, gewetensvol en integer werken.
Vergrijzing	Een aanzienlijke relatieve en absolute verschuiving in de leeftijdsstructuur van de jongere naar de oudere leeftijdscategorieën (Decock, 2010).

1.6 Leeswijzer

Na deze inleiding volgt het theoretisch kader. Hier staat de bestaande literatuur omtrent ouderensport beschreven. Het theoretisch kader dient als theoretische onderbouwing van het onderzoek. In dit hoofdstuk wordt antwoord gegeven op de theoretische deelvragen. Aansluitend staat in hoofdstuk 3 de methode uitgewerkt. Hier wordt uitgelegd op welke wijze het onderzoek is vormgegeven en welke procedure is gehanteerd. Hoofdstuk 4 is een weergave van de belangrijkste resultaten die betrekking hebben op de beantwoording van de empirische deelvragen. In het hoofdstuk conclusie (hoofdstuk 5) wordt vervolgens antwoord gegeven op deze analytische deelvragen en de hoofdvraag. In hoofdstuk 6, discussie, wordt de relevantie en beperkingen van het onderzoek besproken. Daarnaast worden er suggesties voor vervolgonderzoek aangedragen. In hoofdstuk 7 staan de aanbevelingen aan de Gemeente Zevenaar beschreven. Deze aanbevelingen zorgen er voor dat de opgestelde doelstelling behaald kan worden. Hier wordt ook uitgewerkt op welke wijze de aanbevelingen geïmplementeerd kunnen worden in de praktijk. Deze afstudeerscriptie wordt afgesloten met een literatuurlijst. De bijlagen, met daarin de opgestelde enquêtes met alle resultaten, is een apart document.

2. Theoretisch kader

In dit hoofdstuk wordt de theoretische onderbouwing van het onderzoek beschreven. Dit betekent dat er middels literatuuronderzoek bestaande theorie omtrent senioren- en ouderensport geanalyseerd wordt. Het theoretisch kader dient ter beantwoording van de theoretische deelvragen. Zoals eerder beschreven zijn de theoretische deelvragen:

1. 'Welke sporten worden, volgens de literatuur, door senioren en ouderen het meest beoefend?'
2. 'Welke determinanten spelen, volgens de literatuur, bij senioren en ouderen een rol bij de keuze om wel of niet te gaan sporten?'
3. 'Welke maatschappelijke ontwikkelingen spelen een rol bij het creëren van een passend sportaanbod voor senioren en ouderen?'
4. 'Welke bestaande interventies gericht op het in het beweging houden van senioren en ouderen zijn er?'
5. 'Hoe ziet het beleid omtrent senioren- en ouderensport er uit?'

2.1 Sportdeelname

Uit cijfers van het Mulier Instituut (2013) blijkt dat, in 2012, 59% uit de leeftijdsgroep 50-64 jaar de RSO-norm heeft gehaald. De RSO-norm staat voor minimaal 12 keer per jaar sporten. In de leeftijdsgroep 65-79 jaar is de RSO-norm door 48% gehaald. Van deze leeftijdsgroepen heeft in 2012 47% (50-64 jaar) en 42% (65-79 jaar) wekelijks gesport.

In 2003 deed 39% van de 55-plussers ten minste één keer per maand aan sport. Hiervan sporten 20% minder dan één keer per week, 11% één of twee keer per week en 9% ten minste drie keer per week. Van de sporters deed 6% een teamsport en 87% een solosport.

Tussen 2003 en 2007 is het aantal mensen dat aan de RSO-norm voldeed gestegen van 53% naar 60% bij de leeftijdsgroep 50-64 jaar. Voor de leeftijdsgroep 65-79 jaar is dit gestegen van 32% in 2003 naar 44% in 2007 (Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP), 2008). Dit betekent dat er tussen 2007 en 2012 een kleine daling heeft plaatsgevonden in de sportparticipatie in de leeftijdsgroep 50-64 jaar en een stijging in de leeftijdsgroep 65-79 jaar.

Tabel 2.1. Sportdeelname 50-plussers.

Leeftijdsgroep		50-64 jaar		65-79 jaar	
Jaar		2003	2007	2003	2007
RSO-norm gehaald (%)		53	60	32	44
Sportfrequentie in laatste 12 maanden	120 keer of vaker (%)	20	30	26	25
	60-119 keer (%)	30	26	25	23
	12-59 keer (%)	50	44	49	52

Bron: SCP (2008)/Van Lindert (2009).

Binnen de leeftijdsgroep 50-64 jaar heeft in 2007 56% van de mannen en 63% van de vrouwen de RSO-norm gehaald. De sportfrequentie is, zoals in tabel 1.1 is af te lezen, gestegen. Het percentage dat in de laatste twaalf maanden 120 keer of vaker heeft gesport is gestegen van 20% in 2003 naar 30% in 2007. Dit terwijl het percentage dat tussen de 12 en 59 keer heeft gesport is gedaald van 50% naar 44% (Van Lindert, 2009).

In 2007 was de populairste sport binnen deze leeftijdsgroep toerfietsen/wielrennen, gevolgd door wandelsport/Nordic Walking. Het percentage van de sporters dat middels een lidmaatschap is verbonden aan één of meerdere sportverenigingen is vrij stabiel. Dit schommelt vanaf 1991 tot 2007 tussen de 44% en 42%. Als de niet-sporters hier ook in meegenomen worden, ligt dit percentage tussen de 22% (1991) en 26% (2007) (Van Lindert, 2009).

Voor de leeftijdsgroep 65-79 jaar geldt dat mannen (45%) in 2007 net iets vaker de RSO-norm hebben gehaald dan vrouwen (44%). Binnen deze groep is de sportfrequentie wel licht gedaald. Bij de sportfrequentie van 120 keer of vaker sporten per jaar is een kleine daling zichtbaar van 26% in 2003 naar 25% in 2007. Bij de sportfrequentie 12 tot 59 keer is er sprake van een kleine stijging. Van 49% naar 52% (Van Lindert, 2009).

Ook voor deze leeftijdsgroep waren toerfietsen/wielrennen en wandelsport/Nordic Walking de meest beoefende sporten. Echter was ook zwemmen erg populair onder deze doelgroep. Het aantal mensen met een lidmaatschap van één of meerdere sportverenigingen ligt een stuk lager dan bij de leeftijdsgroep

50-64 jaar. Bij de sporters was in 2007 33% lid van een sportvereniging. In 1991 lag dit percentage op 26%. De piek was in 2003 met 38%. Voor de totale leeftijdsgroep (sporters en niet-sporters) geldt dat in 2007 15% was aangesloten bij een sportvereniging. In 1991 was dit 10% (Van Lindert, 2009).

Naast de RSO-norm bestaat er ook de fitnorm, de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB) en de combinorm. Aan de fitnorm wordt voldaan wanneer iemand ten minste drie keer per week minimaal 20 minuten zwaar intensief actief is. Voor de NNGB geldt dat 55-plussers minimaal een half uur matig intensief lichamelijk actief moet zijn op minimaal vijf dagen in de week. De laatste norm, de combinorm, is een optelsom van de NNGB en de fitnorm. Iemand voldoet aan de combinorm wanneer men aan ten minste één van de twee normen voldoet (Nationaal Kompas Volksgezondheid, 2013).

Tabel 2.2 Het aantal 55-plussers (%) dat voldoet aan de NNGB, fitnorm en combinorm naar leeftijd in 2009 en 2011.

Beweegnorm	Leeftijd	2009	2011
NNGB	55-64	73,3	72,7
	65-74	70	68,5
	75+	40,02	56,3
Fitnorm	55-64	60	58,7
	65-74	58,4	55,6
	75+	28,5	33,7
Combinorm	55-64	77,9	76,5
	65-74	72,9	71,6
	75+	43,9	57,8

Bron: Hildebrandt, Bernaards & Stubbe (2013).

Zoals in tabel 2.2 is af te lezen heeft in de leeftijdsgroep 55-64 jaar in 2009 73,3% de NNGB, 60% de fitnorm en 77,9% de combinorm gehaald. Bij de leeftijdsgroep 65-74 jaar was dit 70% (NNGB), 58,4% (fitnorm) en 72,9% (combinorm). Voor de 75-plussers geldt dat 40,02% de NNGB, 28,5% de fitnorm en 43,9% de combinorm haalde (Hildebrandt et al., 2013).

In 2011 is voor de leeftijdsgroepen 55-64 jaar en 65-74 jaar steeds een kleine daling zichtbaar. Dit geldt voor alle beweegnormen. Voor de groep 75-plussers is overall een stijging te zien. In 2011 behaalde 67,6% de NNGB, 52% de fitnorm en 70,7% de combinorm. Zoals in tabel 2.2 eveneens is af te lezen is in 2011 de NNGB door 72,7%, de fitnorm door 55,6% en de combinorm door 76,5% van de leeftijdsgroep 55-64 jaar gehaald. Bij de leeftijdsgroep 65-74 jaar was dit 68,5% (NNGB), 55,6% (fitnorm) en 71,6% (combinorm). Voor de 75-plussers geldt dat 56,6% de NNGB, 33,7% de fitnorm en 57,5% de combinorm haalde (Hildebrandt et al., 2013).

Uit de Sportersmonitor van 2012 blijkt dat één op de vijf 65-plussers niet voldeed aan de RSO-norm én de combinorm. Van alle 65-plussers voldeed 59% aan alleen de combinorm. Van de leeftijdsgroep 45-64 jaar is dit 61%. De norm 40 weken per jaar sporten werd door 38% (voor beide leeftijdsgroepen) behaald. In 2012 was 11% (65-plussers) en 15% (45-64 jaar) een 'af en toe' sporter (12-39 keer sporten per jaar). Voor de niet/weinig sporter (0-11 keer sporten per jaar) zijn de percentages 42% (65-plussers) en 37% (45-64 jaar) (NOC*NSF, 2013). Voor 2010 geldt dat 50% van de ouderen (55+) voldeed aan de NNGB, en slechts 10% de fitnorm haalde. Van de doelgroep voldeed 58% aan de combinorm (Verhagen, 2012).

Wanneer er naar actieve sportparticipatie van ouderen gekeken wordt, is er een stijging waar te nemen. Voor de leeftijdsgroep 55-65 jaar is de actieve sportparticipatie gestegen van 46% in 1991 naar 69% in 2007. Voor de groep 65-plussers zijn deze percentages gestegen van 27% naar 47%. Met actieve sportparticipatie wordt bedoeld het beoefenen van sporten in de vrije tijd, waarbij het niet gaat om denksporten (CBS, 2011).

Naast de landelijke cijfers over de sportdeelname van ouderen zijn er ook cijfers bekend over de provincie Gelderland. Echter gaan deze cijfers alleen over de leeftijdsgroep 50-65 jaar. Uit onderzoek van de Gelderse Sportfederatie (GSF) (2013) blijkt dat 72% de RSO-norm haalt. In 2011 lag dit percentage op 71%. In 2013 haalde 32% de fitnorm, 51% de NNGB en 63% de combinorm. Van deze leeftijdsgroep was in 2013 39% aangesloten bij een sportvereniging. Hiermee is dit percentage licht gedaald ten opzichte van 2011. Destijds was 40% lid van een sportvereniging. De top 5 meest beoefende sporten zijn: fitness (conditie), wandelsport, wielrennen/toerfietsen/mountainbiken, zwemsport en fitness (kracht).

Tabel 2.3 Beweegnormen behaald in Gelderland door doelgroep 50-65 jaar in 2013.

Beweegnorm	Percentage (%)
RSO-norm	72
Fitnorm	32
NNGB	51
Combinorm	63

Bron: GSF (2013).

Sport en leeftijd hangen negatief met elkaar samen. Dit betekent dat men minder aan sport doet, naar mate men ouder wordt (Oosterga, 2003).

2.2 Sportmotieven

Voor de gehele bevolking zijn er een aantal factoren te noemen die een rol spelen in de keuze om wel of niet te gaan sporten. Deze factoren zijn opleiding, socio-economische status, plezier, beweeggedrag gedurende volwassenheid, voedingsgedrag en sociale steun. Deze factoren vallen onder een aantal determinanten. Deze determinanten zijn socio-demografische factoren, persoonskenmerken, gedrag, sociale en culturele factoren, fysieke omgevingsfactoren en karakteristieken van bewegen. De determinanten die voor de gehele bevolking gelden verschillen niet veel met de determinanten die bij ouderen een rol spelen (Hildebrandt et al., 2008).

Belangrijke factoren voor ouderen die voor inactiviteit zorgen zijn: een hoge leeftijd, alleenstaand, het hebben van één of meer lichamelijke beperkingen, angst om te vallen, overgewicht en roken. De inactieve oudere is in te delen in een bepaald profiel. Dit ziet er als volgt uit: (Hildebrandt et al., 2008)

- Vrouwelijk geslacht
- Hoge leeftijd (ouder dan 75 jaar)
- Laag inkomen/lage SES
- Alleenstaand/wonend
- Lage subjectieve gezondheid/fitheid
- Depressie
- Laag zelfvertrouwen
- Ten minste één lichamelijke beperking
- Roken
- Weinig/geen historie voor bewegen gedurende volwassenheid
- Weinig sociale steun
- Ervaart fysieke omgeving als niet stimulerend

Zoals gezegd leidt het hebben van één of meer lichamelijke beperkingen tot een inactiviteit bij ouderen. Ouderen die mobiliteitsproblemen hebben zullen minder gaan bewegen als gevolg van angst om te vallen. Door deze angst zal men activiteiten die te belastend lijken mogelijk vermijden. Voorbeelden hiervan zijn niet meer fietsen bij slecht weer of het looptempo vertragen. Door minder te gaan bewegen zal de kans om te vallen wel verlagen, echter zorgt inactiviteit tot nog meer mobiliteitsproblemen. Wat vervolgens weer kan leiden tot nog minder beweging. Er is dus sprake van een vicieuze cirkel (Wijlhuizen, Chorus & Hopman-Rock, 2008).

Ook Van Leeuwen (1997) geeft aan dat lichamelijke gebreken een belangrijk motief is voor niet-sportende ouderen (t/m een leeftijd van 65 jaar) om niet aan sport deel te nemen. Verder komt in dit onderzoek naar voren dat deze niet-sportende ouderen als motief aandragen dat men zich liever met andere vrijetijdsactiviteiten bezig houden en dat men vindt dat men al voldoende lichaamsbeweging heeft.

Uit ander onderzoek komt naar voren dat niet-sportende ouderen een andere betekenis toekennen aan de deelname aan sportactiviteiten dan sportende ouderen. Niet-sportende ouderen associëren sport met intensieve lichamelijke inspanning en competitie. Men vindt zichzelf daar te oud en niet geschikt voor. Men is van mening dat het lichaam rust nodig heeft (Woudstra, 2009).

Ouderen verschillen in hun sportmotieven van jongeren. Ouderen kennen meer belang toe aan de kwaliteit van de voorzieningen, aan sporten dichtbij huis, aan advies vanuit een medische expert en aan de overweging of ze er nog wel toe in staat zijn met hun aandoeningen. Gezondheid en plezier blijken bij ouderen de belangrijkste motivatie te zijn om te gaan sporten (Van Lindert, 2009). Van Leeuwen (1997)

vult dit rijtje aan met beweging, dagelijkse dingen goed kunnen blijven doen en contact hebben met anderen. Ouderen zijn minder bezig met kracht, met sport als uitlaatklep of met afslanken. Tussen mannen en vrouwen is het verschil dat oudere mannen zich meer bezig houden met het competitieve element en het 'lekker buiten zijn'. Oudere vrouwen maken zich meer druk of ze het wel aan kunnen en of ze er lenig van blijven (Van Lindert, 2009).

Voor ouderen geldt, zoals gezegd, gezondheid vaak als belangrijkste motief om te gaan sporten. Belangrijke redenen om vervolgens actief te blijven zijn het plezier in de activiteit en het sociale element. De beweegactiviteiten als wandelen, zwemmen, fietsen, tennissen en joggen zijn onder ouderen het populairst. Dit vanwege het recreatieve en niet verplichtende karakter dat deze sporten kennen. Wandelen is erg populair onder bijna alle ouderen. Dit heeft vooral te maken met het feit dat de sport laagdrempelig en gezond is. Ook kent het een laag risico op blessures. Naast gezondheid worden het verbeteren van de fitheid en ontspanning ook als belangrijke redenen gezien om deel te nemen aan bewegingsactiviteiten (Van Lindert, 2009).

Uit onderzoek blijkt dat sport een geschikt middel is voor de sociale integratie van ouderen. Het biedt de mogelijkheid om 'onder de mensen te blijven' en contacten op te bouwen en te onderhouden (Van Toorn, 1996).

Binnen de doelgroep ouderen zijn er in het beweeggedrag grote verschillen zichtbaar. Zo zijn er verschillen tussen de leeftijdsgroepen en het opleidingsniveau. Verder speelt het geslacht ook een grote rol. Uit onderzoek blijkt dat de oudere groep ouderen zich voornamelijk aansluit bij Meer Bewegen voor Ouderen (MBvO). MBvO zijn lichamelijke activiteiten gericht op ouderen van 55 jaar en ouder. Echter nemen vooral de ouderen vanaf 65 jaar deel aan deze activiteiten. MBvO heeft als doel dat ouderen zo optimaal mogelijk kunnen functioneren. Zowel fysiek en mentaal als sociaal (Stiggelbout, 2008).

Bij de jongere groep ouderen is de georganiseerde sport vooral in trek. MBvO is ook populair onder de lager opgeleide ouderen. Bij hoger opgeleide ouderen wordt veel minder aan MBvO gedaan. Deze ouderen doen vooral aan badminton en fietsen. Wanneer men kijkt naar geslacht wordt geconstateerd dat vrouwen meer interesse hebben in wandelen, MBvO en gymnastiek, terwijl bij mannen de voorkeur uit gaat naar schaatsen en tafeltennis (Van Lindert, 2009). Ander onderzoek laat zien dat ouderen vooral aan solo sport doen (Tiessen-Raaphorst, 2010).

In het onderzoek van Van der Male (2011) worden de redenen om wel of niet te gaan sporten onderverdeeld in stimulerende en belemmerende factoren. De stimulerende factoren worden gevormd door: sporten met een laag risico, aanwezigheid sportmedicus, activiteiten met anderen uit dezelfde leeftijdsgroep en trainers/begeleiders uit dezelfde leeftijdsgroep. De belemmerende factoren zijn: risicovolle sporten, ontbreken van sportmedische begeleiding, grote diversiteit in leeftijden deelnemers en groot verschil in leeftijd van trainers/begeleiders.

Voor ouderen is zelfvertrouwen een belangrijke factor die meespeelt in het beweeggedrag. Door verlies van zelfvertrouwen kan de oudere uit angst voor herhaling, van hetgeen het zelfvertrouwen heeft beschadigd, minder actief worden. Dit kan sociale isolatie en achteruitgang van het algemeen dagelijks functioneren als gevolg hebben. Uiteindelijk zou dit zelfs kunnen leiden tot het verlies van zelfstandigheid (De Vreede, Jans, Jongert & Hopman-Rock, 2007).

Voor de Gelderse Sportmonitor 2013 is ook gevraagd naar de motieven om wel of niet te gaan sporten. Voor de Gelderse sporters uit leeftijdsgroep 50-65 jaar is lichaamsbeweging/gezondheid de belangrijkste reden om te gaan sporten. Dit wordt gevolgd door opbouw conditie/kracht/lenigheid en plezier. De meest genoemde motieven om niet te gaan sporten zijn 'ik heb voldoende lichaamsbeweging', 'laat mijn gezondheid niet toe' en 'andere vrijetijdsbestedingen vind ik leuker' (GSF, 2013).

Samenvattend zijn de determinanten die bij ouderen een rol spelen om te gaan sporten: socio-demografische kenmerken, persoonskenmerken, gedrag, sociale en culturele factoren, fysieke omgevingsfactoren, karakteristieken van bewegen. Belangrijke motieven om te gaan sporten zijn gezondheid/fitheid, plezier/ontspanning, sociale contacten en dagelijkse dingen kunnen blijven doen. Motieven om niet te gaan sporten zijn lichamelijke gebreken, liever andere activiteiten doen en men vindt dat men al voldoende lichaamsbeweging heeft.

2.3 Sportbehoefte

Voor sportaanbieders en beleidsmakers is het lastig in te spelen op de behoefte van ouderen. Binnen de doelgroep ouderen zijn er veel verschillen. Daarnaast kunnen de wensen en behoeften van toekomstige ouderen verschillen van die van de huidige ouderen. Ook worden ouderen steeds kritischer (Van Lindert, 2009).

Ouderen kiezen vaak voor het intensiveren van bestaande activiteiten of het oppakken van reeds eerder beoefende activiteiten. Men zal niet zo snel een nieuwe sport gaan beoefenen (Van Lindert, 2009). Ook ander onderzoek laat zien dat voor ouderen geldt dat ze het sporten, waarmee ze op jonge leeftijd zijn begonnen continueren. De ouderen van nu hebben vaker een sportverleden dan de ouderen van een aantal decennia geleden. Destijds werd er veel minder waarde gehecht aan lichamelijke gezondheid en conditie (Oosterga, 2003). Ouderen hebben minder behoefte aan een competitief element, maar kiezen eerder voor veiligheid, zekerheid en een goede begeleiding. Daarnaast blijkt dat ouderen behoefte hebben aan gezelligheid en sociale contacten. De kop koffie na het sporten wordt erg gewaardeerd (Van Lindert, 2009).

Qua sportvoorzieningen hebben ouderen relatief weinig wensen. Ouderen hebben voldoende aan comfortabele basisvoorzieningen, waarbij rekening gehouden wordt met de ongemakken van het ouder worden. Waar men wel behoefte aan heeft zijn ruim sanitair, antislip op trappen en goede verlichting. Daarnaast is een goede bereikbaarheid belangrijk. Het ontbreken van voorzieningen in de nabije omgeving kan de drempel om te gaan sporten verhogen (Van Lindert, 2009).

De aanwezigheid van douches, toiletten en kleedkamers worden als belangrijke eisen genoemd die ouderen (t/m 65 jaar) aan een accommodatie stellen (Van Leeuwen, 1997). Uit ander onderzoek blijkt dat ouderen niet de behoefte hebben om te sporten op openbare speelplekken. Ouderen hebben de behoefte om zich met anderen te kunnen identificeren. Daarom is het voor ouderen belangrijk om te sporten met leeftijdsgenoten (Cevaal, Romijn, Breedveld, Emmen & Wender, 2010).

Van Leeuwen (1997) stelt dat ouderen (t/m 65 jaar) in 1997 het liefst onder begeleiding sportten, waarbij de begeleider rekening moest houden met de individuele mogelijkheden. Verder moesten begeleiders goed leiding kunnen geven, plezier hebben in het werk en gezellige lessen kunnen verzorgen. De dagen dat ouderen sporten waren doordeweeks. De voorkeur ging uit naar de maandag- woensdag- en donderdagochtend. In het weekend lag de belangstelling bij ouderen om te gaan sporten een stuk lager. Als men toch in het weekend ging sporten dan was dit vooral in de ochtend. De duur van de sportactiviteit ligt bij de ouderen tussen de 45 en 60 minuten. Tegenwoordig beoefenen ouderen, zoals eerder vermeld, in de leeftijd van 55-79 jaar vooral een solosport (Tiessen-Raaphorst, 2010).

In de toekomst zal de behoefte van ouderen gaan veranderen. Deze toekomstige ouderen hebben meer behoefte aan privacy en individuele activiteiten. Wat betekent dat groepsactiviteiten minder verplichtend en tijdrovend moeten worden (Van Lindert, 2009). Op dit moment is voor veel ouderen het sociale aspect belangrijk (De Vreede et al., 2007).

2.4 Privatisering

Een ontwikkeling aan de aanbodkant van de sport die in veel gemeenten speelt is de privatisering van sportaccommodaties. Hierbij is privatisering een vorm van verzelfstandiging waarbij de overheid taken afstaat of uitbesteedt aan andere overheden of andere partijen. Gemeenten kunnen meerdere motieven hebben om over te gaan tot privatisering van sportaccommodaties. Ten eerste kunnen er bestuurlijke voordelen ontstaan omdat een afgeslankte overheid zich meer kan concentreren op haar kerntaken. Ten tweede is het financieel gunstig wanneer overheidstaken efficiënter geregeld kunnen worden (Sturkenboom, 2012).

Privatisering kan onderverdeeld worden in uitbesteden, overlaten en afstoten. Uitbesteden betekent dat de uitvoering van een (deel)taak van de overheid aan een andere partij wordt overgedragen met behoud van de bestuurlijke en financiële verantwoordelijkheid van de overheid. Overlaten wil zeggen dat de overheid haar bestuurlijke en/of financiële verantwoordelijkheid onttrekt aan een taak, maar men blijft wel geïnteresseerd in de vervulling van de taak. Bij afstoten van een overheidstaak wordt de uitvoering van de taak volledig door de overheid beëindigd (Ligtenbarg, 2006).

De grootste gevolgen van privatisering van sportaccommodaties zal op het financiële vlak liggen. Sportverenigingen zullen bij het onderhoud van de accommodaties eigen financiële bronnen moeten genereren om het onderhoud te kunnen financieren. Een gevolg hier van zou kunnen zijn dat

sportverenigingen de contributies gaan verhogen. Dit zouden (potentiële nieuwe) leden kunnen afschrikken (Sturkenboom, 2012). Een daling van het ledental als gevolg van het verhogen van de contributies zou kunnen zijn dat sportverenigingen moeite hebben te blijven bestaan.

Privatisering van sportaccommodaties vindt ook plaats binnen de Gemeente Zevenaar. Zo zijn de kunstgrasvelden op Sportpark Hengelder reeds geprivatiseerd naar Stichting Sportaccommodaties Zevenaar. Dit vanwege de financiële voordelen die worden behaald door de mogelijkheden van btw-aftrek te benutten in het kader van het toepassen van het Sportbesluit. Het overdragen van eigendom (en exploitatie en beheer) van sportaccommodaties heeft een directe relatie met het gemeentelijk accommodatiebeleid en wordt in dit kader nader uitgewerkt (Gemeente Zevenaar, 2013).

2.5 Bestaande interventies

Zoals eerder gezegd is het voor ouderen belangrijk dat de sportfaciliteiten in de buurt zijn en dat de bereikbaarheid goed is. Op deze manier kunnen ouderen op een zo laagdrempelige manier sporten en bewegen. Het beweegaanbod voor ouderen kan onderverdeeld worden in het recreatief beweegaanbod en het functioneel beweegaanbod. Onder recreatief wordt verstaan het bewegen ter ontspanning. Bij functioneel bewegen gaat het om het bewegen met een doel. Bijvoorbeeld ergens naar toe lopen (Wijlhuizen, Tak & Chorus, 2011).

Landelijk zijn er tal van interventies gericht op het in beweging houden van senioren en ouderen. Een aantal bekende zijn: de Beweegtuin, Meer Bewegen voor Ouderen (MBvO), het Groninger Actief Leven Model (GALM), tv-programma Nederland in Beweging, het trainen van functionele taken (FUNTEX) en Conditietraining Op Oudere Leeftijd (COOL).

De Beweegtuin

De beweegtuin is een beweegvriendelijke inrichting van een openbare ruimte in de buitenlucht. De beweegtuin bestaat uit laagdrempelige beweegtoestellen en heeft als doel de bewoners met plezier te laten sporten in de buitenlucht. De doelgroep van de beweegtuin bestaat uit ouderen vanaf 70 jaar (RIVM, 2010).

MBvO

MBvO bestaat uit bewegingsactiviteiten voor ouderen. Zoals eerder gezegd nemen vooral 65-plussers deel aan de MBvO activiteiten. De activiteiten zijn afgestemd op de mogelijkheden en beperkingen van ouderen. De activiteiten van MBvO hebben als doel sociale participatie, preventie van zorg en integratie. MBvO activiteiten worden lokaal georganiseerd en uitgevoerd door onder andere buurthuizen, ouderenbonden en woonzorgcentra (Van Lindert, 2009).

GALM

GALM is een project gericht op het stimuleren van fysieke activiteit van senioren en ouderen. De doelgroep van GALM is 55-65 jaar. De GALM activiteiten worden in de eigen buurt of wijk van de senioren georganiseerd. Als reactie op het succes van het GALM project zijn andere varianten ontwikkeld voor de oudere groep ouderen. Zo bestaat er het GALM+, ACTOR, SCALA, COACH, SMALL en GALLOM (Van Lindert, 2009).

Nederland in Beweging

Een tv-programma bestaande uit eenvoudige bewegingsoefeningen, wetenswaardigheden over beweging en tips voor een goede en gezonde leefstijl. Nederland in Beweging richt zich op de doelgroep lichamelijk inactieve 55-plussers (Van Lindert, 2009).

FUNTEX

FUNTEX is een oefenprogramma, waarbij de oefeningen sterk overeenkomen met de dagelijkse activiteiten die voor ouderen het eerst problemen opleveren. FUNTEX richt zich op de verbetering van de zelfredzaamheid van ouderen (Van Leussen, 2010).

COOL

COOL is ontwikkeld om de fysieke conditie van de oudere bewoners in verpleeghuizen te verbeteren en te behouden. Daarnaast richt men zich op het voorkomen van mobiliteitsproblemen. De oefeningen hebben betrekking op het verbeteren van het uithoudingsvermogen en het trainen van spierkracht (Van Lindert, 2009).

Naast landelijke interventies bestaan er ook interventies die op lokaal niveau zijn ontwikkeld. Een voorbeeld hier van is het Plan sportstimulering bij 55-plussers in de Gemeente Doesburg. Gemeente

Doesburg is een buurgemeente van de Gemeente Zevenaar. Het doel van de interventie is om de doelgroep 55-plussers van de Gemeente Doesburg in aanraking te laten komen met bewegen. Daarnaast is de interventie er op gericht om sportverenigingen te helpen de doelgroep binnen te krijgen en vast te houden.

Binnen de Gemeente Zevenaar zijn er eveneens interventies gericht op het in beweging houden van ouderen. Caleidoz Welzijn biedt voor de Zevenaarse senioren onder andere MBvO aan. Caleidoz Welzijn zet zich in voor het welzijn van senioren in de Gemeente Zevenaar. Men biedt de helpende hand bij het zo lang mogelijk fit blijven (Gemeente Zevenaar, 2014).

2.6 Levensfasen in sportbeoefening

Binnen de leeftijdscategorie 55+ zijn verschillende levensfasen te onderscheiden. Van Toorn (1996) onderscheidt er twee. De eerste is 'terugtrekking uit arbeid' en vindt plaats rond de leeftijd van 60 jaar. Het overgrote deel is niet meer actief in het arbeidsproces. De tijd die ze nu extra ter beschikking hebben wordt voor het grootste gedeelte opgevuld met familie en vrienden, vrije tijd en gezondheid. Hierbij past sport en bewegen onder het kopje vrije tijd. De tweede fase is 'terugtrekking uit de actieve vrije tijd'. Dit vindt plaats rond de leeftijd van 75 jaar. De mobiliteit en de motoriek laten actieve vrijetijdsbesteding (zoals sport) niet meer toe.

Van Lindert (2009) kent andere levenslooppfasen in de recreatie- en sportcarrière van ouderen. De eerste fase begint als de kinderen uit huis zijn. De tweede fase begint als ouderen stoppen met werken en meer vrije tijd krijgen. In de derde fase krijgen ouderen te maken met ziektes die het sportgedrag beïnvloeden. In de vierde fase valt de partner weg, waardoor men (tijdelijk) geen activiteiten meer onderneemt.

Er is ook een onderscheid te maken in 'actieve ouderdom' en 'passieve ouderdom'. De eerste groep zijn gemiddeld mensen in de leeftijd van 60 tot 80 jaar. Men is hierbij al gepensioneerd, maar is vaak nog wel betrokken bij de maatschappij. De tweede groep zijn alle ouderen vanaf 80 jaar. Men raakt afhankelijk van zorg en plaatst zich steeds meer op de achtergrond (Attema & Van Dijk, 2010).

2.7 Sportbeleid ouderen

Er is gekeken naar het sportbeleid dat gericht is op ouderen. Allereerst is het landelijke sportbeleid geanalyseerd. Dit gevolgd door het provinciale beleid en het gemeentelijk beleid. Het landelijke sportbeleid (Sport en Bewegen in Olympisch perspectief) is opgesteld door het Ministerie van VWS en dateert van 2011. Het provinciale sportbeleid (Gelderland Sportland, een wereld te winnen) is in 2009 door de provincie Gelderland geschreven. Het gemeentelijk sportbeleid (Beleidsnota Sport 2013-2020) komt van de Gemeente Zevenaar en is in 2013 gepubliceerd.

2.7.1 Landelijk beleid

De speerpunten waar het kabinet zich op richt en die voor ouderen van toepassing zijn, zijn 'Sport en bewegen in de buurt' en 'Werken aan een veiliger sportklimaat'. Het kabinet wil ouderen in staat stellen zo lang mogelijk zelfstandig te leven. Sporten en bewegen zijn hierbij een onmisbaar element. Om de sportdeelname van ouderen zo hoog mogelijk te houden is het volgens het kabinet belangrijk dat ouderen in een veilige en schone omgeving kunnen sporten. Daarnaast vindt men het belangrijk dat ouderen in de eigen buurt kunnen gaan sporten en dat dit sportaanbod aansluit op de wensen en behoeften van deze ouderen. Dit om de drempel zo veel mogelijk te verlagen. Hier voor is het programma 'Sport en bewegen in de buurt' ontwikkeld. Op deze manier wil het kabinet realiseren dat ook de ouderen in de verzorgingstehuizen meer gaan bewegen (Ministerie van VWS, 2011).

2.7.2 Provinciaal beleid

De provincie Gelderland heeft als breedtesportdoelstelling gesteld: 'Voor Gelderland betekent aansluiten bij de ambitie van Nederland Sportland, dat in 2016 minimaal 75% van de Gelderse burgers, met of zonder beperking, op de één of andere manier aan sport en bewegen doet'. Om dit doel te bereiken heeft de provincie Gelderland een aantal speerpunten opgesteld. Het speerpunt gericht op ouderen is 'Vergroting van het sportaanbod voor senioren'. De provincie wil, in het kader van de vergrijzing, extra inzetten op een actieve en gezonde leefstijl voor ouderen. Dit gebeurt door middel van de Taskforce 50+ methode die een stapsgewijze aanpak voor een adequaat beleid en uitvoering van het sport- en beweegaanbod voor senioren voorstaat. Op deze manier wil de provincie Gelderland sportdeelname onder de inwoners vanaf 55 jaar stimuleren, zodat meer inwoners structureel in beweging komen en voldoen aan de landelijke beweegnormen (Provincie Gelderland, 2009).

2.7.3 Gemeentelijk beleid

De Gemeente Zevenaar richt zich in de sportnota op de doelgroep ouderen vanaf 55 jaar. De vergrijzing en de veranderingen binnen het vraagpatroon van de 'moderne oudere' geven aanleiding om extra aandacht aan deze doelgroep te besteden. Het sportaanbod voor ouderen wordt de komende jaren uitgebreid en toegankelijker gemaakt. Daarnaast moet het sportaanbod geïnnoveerd worden. Dit moet uiteindelijk leiden tot een passend beweegaanbod voor ouderen. Samenwerking tussen welzijnsorganisaties, zorgaanbieders, GGD, verenigingen, commerciële aanbieders en ouderenorganisaties is hierbij van groot belang. Daarnaast wordt er aandacht besteed aan het verhogen van de deskundigheid van sportverenigingen over de specifieke wensen van de doelgroep ouderen (Gemeente Zevenaar, 2013).

Samenwerking met welzijnsorganisaties vindt op dit moment ook al plaats. Zo organiseert Caleidoz Welzijn in opdracht van de Gemeente Zevenaar activiteiten gericht op het in beweging houden van ouderen. Een voorbeeld hiervan is het eerder genoemde MBvO.

2.8 Conclusie

In deze conclusie wordt kort de belangrijkste resultaten uit het theoretische kader benoemd. Daarnaast wordt er antwoord gegeven op de theoretische deelvragen. De theoretische deelvragen zijn:

1. Welke sporten worden, volgens de literatuur, door senioren en ouderen het meest beoefend?
2. Welke determinanten spelen, volgens de literatuur, bij senioren en ouderen een rol bij de keuze om wel of niet te gaan sporten?
3. Welke maatschappelijke ontwikkelingen spelen een rol bij het creëren van een passend sportaanbod voor senioren en ouderen?
4. Welke bestaande interventies gericht op het in beweging houden van senioren en ouderen zijn er?
5. Hoe ziet het beleid omtrent senioren- en ouderensport er uit?

Voor de beantwoording van de eerste deelvraag is er gekeken naar de meest beoefende sporten door ouderen. Ouderen beoefenen vooral een solosport. De populairste sporten zijn wandelen/Nordic Walking, zwemmen, (toer)fietsen en joggen. Binnen de doelgroep ouderen zijn verschillen in sportbeoefening te zien. Door de oudere groep ouderen wordt MBvO veel beoefend. De jongere groep ouderen sluit zich vooral aan bij georganiseerde sporten. MBvO is eveneens populair onder vrouwen en de lager opgeleide ouderen. Naast MBvO doen vrouwen vooral wandelen en gymnastiek. Mannen doen vooral aan schaatsen en tafeltennis. Bij hoger opgeleide ouderen zijn badminton en fietsen veel beoefende sporten.

Voor de provincie Gelderland geldt dat de top 5 meest beoefende sporten bij ouderen zijn: fitness (conditie), wandelsport, wielrennen/toerfietsen/mountainbiken, zwemsport en fitness (kracht). Dit komt erg overeen met de landelijke gegevens.

Ten tweede wordt deelvraag 2 behandeld. De determinanten die een rol spelen bij de keuze om te gaan sporten zijn voor ouderen niet veel anders dan voor de rest van de bevolking. Deze zijn:

- socio-demografische kenmerken;
- persoonskenmerken;
- gedrag;
- sociale en culturele factoren;
- fysieke omgevingsfactoren;
- karakteristieken van bewegen.

Binnen deze determinanten zijn een aantal factoren die bepalend zijn of iemand er voor kiest om te gaan sporten. Deze factoren zijn:

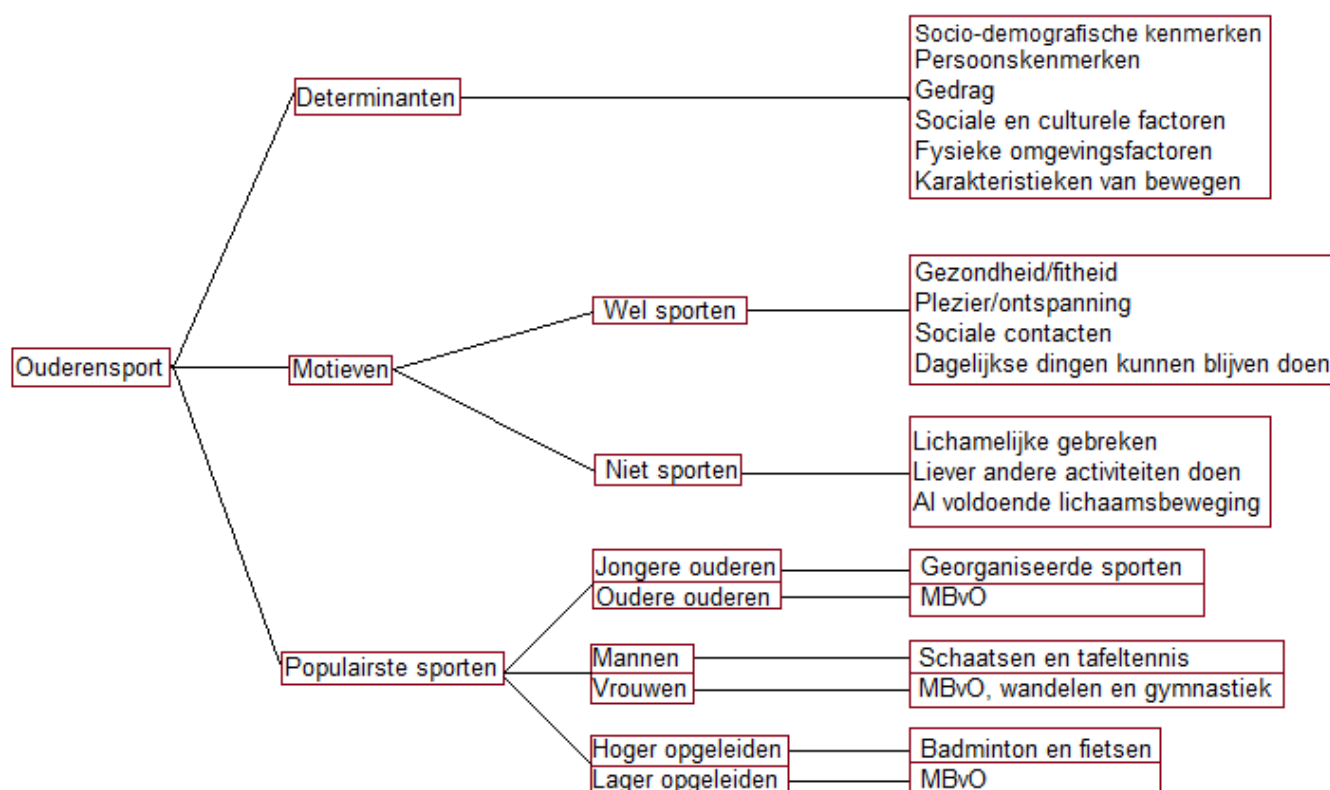
- opleiding;
- socio-economische status;
- plezier;
- beweeggedrag gedurende volwassenheid;
- voedingsgedrag;
- sociale steun;
- zelfvertrouwen.

Gezondheid en plezier zijn voor ouderen de belangrijkste motieven om te gaan sporten. Verder zijn beweging, dagelijkse dingen goed kunnen blijven doen en contact hebben met anderen belangrijke drijfveren. Niet-sportende ouderen geven lichamelijke gebreken aan als belangrijkste motief om niet te gaan sporten. Daarnaast houden deze ouderen zich liever bezig met andere vrijetijdsactiviteiten en vindt

men dat men al voldoende lichaamsbeweging heeft. Men is van mening dat het lichaam rust nodig heeft en vindt dat men te oud is om te sporten. In een ander onderzoek worden de redenen om te gaan sporten verdeeld in stimulerende en belemmerende factoren.

Ouderen hebben de behoefte aan goed bereikbare sportvoorzieningen. Het ontbreken van voorzieningen in de nabije omgeving kan de drempel om te gaan sporten verhogen. Daarnaast is privacy belangrijk.

De eerste twee theoretische deelvragen zijn het meest relevant voor het empirische onderzoek dat binnen de Gemeente Zevenaar uitgevoerd gaat worden. De thema's sportdeelname en het bestaande sportaanbod staan centraal binnen de enquête voor de 55-plussers. Zo wordt men gevraagd of men aan sport doet, welke redenen hieraan ten grondslag liggen en wat men van het bestaande sportaanbod vindt. De uitwerking van de eerste twee deelvragen is weergegeven in een schematisch overzicht en dient als fundament voor de opgestelde enquête voor de 55-plussers. Het schema ziet er als volgt uit:

Een belangrijke maatschappelijke ontwikkeling waar veel sportverenigingen mee te maken (gaan) krijgen is de privatisering van sportaccommodaties. De overheid staat taken af of besteedt het uit aan andere partijen. Een belangrijk gevolg van de privatisering ligt op financieel vlak. Sportverenigingen zullen bij het onderhoud van sportaccommodaties eigen financiële bronnen moeten genereren om het onderhoud te kunnen financieren. Dit kan een verhoging van contributies als gevolg hebben.

Een andere ontwikkeling die een rol speelt bij het creëren van een passend sportaanbod voor senioren en ouderen is dat er binnen de groep 55-plussers verschillende levensfasen te onderscheiden valt. In elke levensfase hebben de mensen andere wensen en behoeften met betrekking tot sportparticipatie. Hier zal een sportaanbieder rekening mee moeten houden. In de enquête aan de sportaanbieders zal ook bevraagd worden of men voor senioren en ouderen een aangepast sportaanbod heeft ontwikkeld of dat het aanbod gelijk is aan het aanbod voor de jongere leden.

Bestaande interventies, gericht op het in beweging houden van senioren en ouderen, die het meest bekend zijn, zijn de beweegtuin, MBvO, GALM, Nederland in Beweging, FUNTEX, COOL. Elke interventie heeft haar eigen doel.

Qua beleid sluit het gemeentelijke beleid, het provinciale beleid en het landelijke beleid erg op elkaar aan. Alle drie de overheden willen ouderen in staat stellen zo lang mogelijk te kunnen bewegen. De toenemende vergrijzing geeft hier vooral aanleiding toe. Het creëren en vergroten van een passend sportaanbod voor ouderen zijn belangrijke speerpunten.

3. Methode

Dit hoofdstuk beschrijft welke onderzoeksmethodes voor dit onderzoek zijn gehanteerd. Er wordt beschreven wat de onderzoekspopulatie is, welke meetinstrumenten er gebruikt zijn, welke onderzoeksprocedure is gevolgd en op welke wijze de data-analyse plaatsvindt. Daarnaast is uitgelegd hoe de validiteit en de betrouwbaarheid van het onderzoek gewaarborgd wordt.

3.1 Onderzoekspopulatie

De onderzoekspopulatie bestaat uit twee groepen. Dit zijn alle sportaanbieders en alle 55-plussers uit de Gemeente Zevenaar.

3.1.1 Sportaanbieders

Naar 68 sportaanbieders uit de Gemeente Zevenaar is een enquête verstuurd. Dit zijn de sportaanbieders die ook betrokken zijn bij de totstandkoming van de gemeentelijke Beleidsnota Sport 2013-2020 in 2013. De vragen uit de enquête zijn er op gericht om er achter te komen wat het sportaanbod voor senioren en ouderen is, of er mogelijkheden zijn om in de toekomst sport aan te bieden aan ouderen en wat men hierin van de Gemeente Zevenaar verwacht.

3.1.2 55-plussers

De tweede groep uit de onderzoekspopulatie bestaat uit alle senioren en ouderen uit de Gemeente Zevenaar. Het aantal 55-plussers bestond op 1 januari 2013 uit 11.526 personen (CBS, 2013). Cijfers van 1 januari 2014 zijn niet bekend. Binnen deze doelgroep is er een verdeling gemaakt in senioren en ouderen. Op deze manier konden verschillen binnen de doelgroep vergeleken worden. Met de senioren wordt de leeftijdsgroep 55-65 jaar bedoeld. Op 1 januari 2013 waren dat 4892 personen (CBS, 2013). De ouderen zijn alle 65-plussers en bestond op 1 januari 2013 uit 6634 personen (CBS, 2013). Middels een berekening van een steekproefcalculator is naar voren gekomen dat bij een foutenmarge van 5% en een betrouwbaarheidsniveau van 95% een steekproef, bij de senioren, van 357 respondenten vereist is. Voor de ouderen geldt een steekproef van minimaal 364 respondenten (Journalinks, 2014).

De twee steekproeven zijn random geselecteerd. Deze aselechte steekproef wil zeggen dat alle potentiële onderzoekseenheden een even grote kans hadden om in de steekproef te worden opgenomen. Door een aselechte steekproef te hanteren heeft men de beste garantie voor het verkrijgen van een representatief beeld (Verschuren & Doorewaard, 2007). Uit het adressenbestand van de Gemeente Zevenaar zijn geheel willekeurig de steekproeven geselecteerd.

3.1.3 Onderzoekslocatie

Het onderzoek is binnen de Gemeente Zevenaar uitgevoerd. Hier vallen de plaatsen Zevenaar, Babberich, Angerlo, Giesbeek, Oud-Zevenaar, Ooy en Lathum onder.

3.2 Meetinstrumenten

3.2.1 Onderzoeksmethode

Voor beide onderzoekspopulaties gold dat de dataverzameling plaats heeft gevonden middels een survey-onderzoek. Zoals gezegd zijn er enquêtes uitgezet. De enquêtes zijn in bijlage 1 (55-plussers) en bijlage 2 (sportaanbieders) opgenomen. Er bestaan verschillende varianten van het survey-onderzoek. Binnen dit onderzoek is voor beide onderzoekspopulaties het cross sectioneel onderzoek gehanteerd. Dit betekent dat er slechts op één tijdstip data is verzameld bij een en dezelfde groep (Verschuren & Doorewaard, 2007).

De enquête voor de sportaanbieders is digitaal afgenomen via het programma Thesistools. Bij de doelgroep 55-plussers is de enquête zowel digitaal als schriftelijke afgenomen. Dit omdat waarschijnlijk een groot deel van de onderzoekspopulatie geen toegang tot het internet heeft. Voor alle enquêtes geldt dat volledige anonimiteit gewaarborgd is gedurende het onderzoek. Er is gekozen voor twee verschillende manieren van het afnemen van de enquêtes om een zo hoog mogelijke respons te krijgen. De respondenten is zo de mogelijkheid geboden om de enquête zo laagdrempelig mogelijk in te vullen. Vanwege de grote respons die vereist is bij het onderzoek is laagdrempeligheid bij het invullen van de enquête van groot belang. De digitale enquête en de schriftelijke enquête zijn exact hetzelfde.

De enquête voor de sportaanbieders is afkomstig van De Boer & Van Kan (2012) en is reeds gebruikt voor een onderzoek waarbij onder andere het sportaanbod in de Gemeente Venray voor ouderen (55+) in kaart is gebracht. In dat onderzoek is deze vragenlijst ontwikkeld met behulp van standaard vragenlijsten en theorie over het opstellen van vragenlijsten. Dit onderbouwt de kwaliteit van de vragenlijst. Deze bestaande vragenlijst is in zijn geheel overgenomen voor dit onderzoek. Het

overnemen van gehele enquêtes verhoogt de betrouwbaarheid van het onderzoek. De enquête voor de sportaanbieders heeft een aantal thema's waar de vragen onder geschaard zijn. Deze thema's zijn plaats en organisatie, ledenaantal, product, promotie, prijs en doelgroep gericht.

De enquête voor de 55-plussers is samengesteld op basis van bestaande en reeds gebruikte enquêtes. Het gevaar van meerdere enquêtes gebruiken voor één nieuwe enquête is dat de consistentie tussen de vragen in de bestaande enquêtes in het geding kan raken. Om dit tegen te gaan zijn alle vragen binnen een bepaald onderwerp/thema in zijn geheel overgenomen. Bij vragen die hierdoor twee keer in de enquêtes zouden komen, doordat de vragen te veel overeenkomen, is voor één van beide vragen gekozen.

De enquête voor de onderzoekspopulatie 55-plussers in Gemeente Zevenaar is samengesteld op basis van een enquête van de GSF (2013), Huis voor de Sport Groningen (2010) en Kersten (2012). De enquête van de GSF is reeds gebruikt bij de totstandkoming van de Gelderse Sportmonitor 2013 en is bij de GSF opgevraagd. Voor het Huis voor de Sport Groningen geldt dat het om een behoeftepeiling gaat van het sportdorp Opende in 2010. De enquête van Kersten komt uit een afstudeeronderzoek naar de invloed van motieven, aanbod en persoonskenmerken op de sportparticipatie van 50-plussers. Dit voor de opleiding Sport, Gezondheid & Management in 2012. Deze enquête is in dat onderzoek tot stand gekomen met behulp van bestaande enquêtes van onder andere Sportersmonitoren en de Gelderse Sportmonitor. Daarnaast heeft er een nauwe samenwerking plaatsgevonden met Sportbuurtwerk Solidez. De thema's die in dit onderzoek bij de enquête voor de 55-plussers aan bod komen zijn sportdeelname en sportaanbod. De enquête is bijlage 1 opgenomen.

3.2.2 Onderzoeksfunctie

Het onderzoek was een kwantitatief onderzoek. Het ging hier namelijk om het kwantificeren en meten van gegevens. De empirische deelvragen 1 t/m 6, 8 en 9 hadden een beschrijvende functie, waarbij het in kaart brengen van verschillende gegevens het doel was. Empirische deelvraag 7 had een vergelijkende functie. Twee groepen (senioren en ouderen) zijn vergeleken en de verschillen zijn benoemd.

3.2.3 Validiteit

Bij validiteit wordt er gekeken of het meetinstrument wel meet wat men wil meten. Wanneer dit niet het geval is, zullen er geen geldige conclusies getrokken kunnen worden (Gratton, Jones & Robinson, 2011). Om er voor te zorgen dat de meetinstrumenten valide waren, is er veel overlegd en afgestemd met de opdrachtgever. Voor hen was het belangrijk dat de vragen uit de enquêtes antwoord konden geven op wat men wou weten. Vervolgens zijn voor beide enquêtes een pilot afgenomen. Dit betekent dat bij de 55-plussers bij vijf personen de enquête is afgenomen. De enquête voor de sportaanbieders is getest bij een oud bestuurslid van een sportvereniging. Op deze manier zijn eventuele fouten of onduidelijkheden uit de enquêtes gehaald. Dit heeft de validiteit van het onderzoek versterkt. Voor een valide onderzoek is het van groot belang dat alle vragen door iedereen op dezelfde manier geïnterpreteerd wordt. Een pilot heeft een aantal belangrijke functies zoals het controleren of de vragen in de enquête helder, ondubbelzinnig en begrijpelijk zijn geformuleerd, controleren of de volgorde van de vragen duidelijk en logisch is voor de respondenten, de benodigde tijd voor het invullen van de enquête vaststellen, controleren van het gehele proces van de enquête, van de distributie tot het terugkrijgen van de ingevulde enquêtes en het biedt de mogelijkheid om te oefenen met de analyse van de gegevens die voortvloeien uit de enquête (Gratton et al., 2011).

Daarnaast zijn, zoals eerder beschreven, de enquêtes samengesteld aan de hand van bestaande enquêtes. Deze enquêtes zijn reeds gebruikt en getest. Dit verhoogt eveneens de validiteit van het onderzoek.

3.2.4 Betrouwbaarheid

Betrouwbaarheid refereert naar de consistentie en rechtlijnigheid van de behaalde resultaten. Eenvoudig gezegd betekent dit, dat wanneer het onderzoek op een ander tijdstip opnieuw wordt uitgevoerd, dezelfde resultaten behaald moeten worden (Gratton et al., 2011).

De betrouwbaarheid van het onderzoek kent een aantal bedreigingen. Dit zijn subject error, researcher error en subject bias. Subject error betekent dat de respondent verschillende antwoorden geeft afhankelijk van het tijdstip waarop degene bevestigd wordt. Om deze bedreiging zo klein mogelijk te houden, zijn de enquêtes bij alle respondenten per onderzoekspopulatie op hetzelfde moment uitgezet. De researcher error betekent dat een verschillende aanpak van gegevensverzameling kan resulteren in

verschillende antwoorden. Het was van groot belang dat bij elke enquête die is afgenomen dezelfde procedure gehanteerd werd. De subject bias houdt in dat respondenten sociaal wenselijke antwoorden geven. Om dit tegen te gaan is bij de enquête voor de senioren en ouderen de anonimiteit volledig gewaarborgd gebleven. Bij de sportaanbieders was dit niet mogelijk, omdat het voor de Gemeente Zevenaar belangrijk was om inzicht te krijgen in welke sportaanbieders een programma voor ouderen hebben en welke sportaanbieders dit eventueel in de toekomst zouden willen opzetten. Verder zijn de respondenten in de inleiding van de enquête er aan herinnerd dat er geen 'goede' of 'beste' antwoorden zijn (Gratton et al., 2011).

3.3 Onderzoeksprocedure

De onderzoeksprocedure ziet er als volgt uit. Allereerst is naar de sportaanbieders een vooraankondiging gestuurd. Hierin staat beschreven wat het onderzoek inhoudt en dat men op korte termijn een enquête kon verwachten. Ook is hierin aangegeven dat, wanneer men niet mee wilde werken aan het onderzoek, men dit in een reactie kon laten weten. Deze vooraankondiging is in bijlage 3 opgenomen. De enquêtes zijn vervolgens opgesteld in overleg en afstemming met de opdrachtgever. Wanneer de onderzoeker en de opdrachtgever van mening waren een betrouwbare en valide enquête te hebben opgesteld, is er een pilot afgenomen. Vervolgens zijn, wanneer de enquêtes verbeterd waren, de sportaanbieders benaderd met de definitieve enquête. Middels dit meetinstrument is het huidige sportaanbod voor senioren en ouderen in kaart gebracht. Vervolgens zijn bij de senioren en ouderen de enquêtes afgenomen. Ook hier geldt dat er eerst een pilot is afgenomen. Pas wanneer de enquête betrouwbaar en valide bleek te zijn, is de definitieve enquête afgenomen. Dit had als doel om inzicht te krijgen in wat de populairste sporten zijn onder de senioren en ouderen, waar men behoefte aan heeft en om er achter te komen waarom men er voor kiest om wel of niet te sporten. Binnen de steekproeven zijn de enquêtes op hetzelfde moment afgenomen. Dit betekent dat iedereen uit de steekproef tegelijk de enquête heeft ontvangen.

3.4 Data

3.4.1 Onderzoeksvariabelen

Voor dit onderzoek zijn negen empirische deelvragen opgesteld. Voor elke deelvraag zijn één of meer variabelen getoetst middels de enquêtes. Schema 3.1 geeft de variabe(n) per deelvraag weer.

Schema 3.1 Onderzoeksvariabelen.

Empirische deelvragen:	Variabelen:	meetniveau:
Deelvraag 1	Percentage senioren dat een sport beoefent.	Ratio
Deelvraag 2	Percentage ouderen dat een sport beoefent.	Ratio
Deelvraag 3	Redenen die het sportgedrag van senioren bepalen.	Nominaal
Deelvraag 4	Redenen die het sportgedrag van ouderen bepalen.	Nominaal
Deelvraag 5	Sportbehoefte senioren	Nominaal
Deelvraag 6	Sportbehoefte ouderen	Nominaal
Deelvraag 7	1. Verschil in sportdeelname 2. Verschil in sportbehoefte	1. Ratio 2. Nominaal
Deelvraag 8	Huidig sportaanbod	Nominaal
Deelvraag 9	Mogelijk toekomstig sportaanbod	Nominaal

3.4.2 Dataverwerking

Voor de verwerking van de data is het programma Statistical Package for the Social Sciences (SPSS) gebruikt. SPSS is een computerprogramma voor de verwerking, analyse en presentatie van de onderzoeksresultaten (Gratton et al., 2011). Voor dit onderzoek is gebruik gemaakt van zowel beschrijvende statistiek als verklarende statistiek. Beschrijvende statistiek is organiserend en samenvattend van aard. Verklarende statistiek geeft de mogelijkheid om conclusies te trekken ten aanzien van de gehele populatie van de steekproef door de overeenkomsten of verschillen te analyseren (Gratton et al., 2011).

In het hoofdstuk resultaten staan alle resultaten beschreven die nodig zijn voor de beantwoording van de empirische deelvragen. De overige resultaten (de ruwe data) zijn in bijlage 4 opgenomen. Bij de empirische deelvragen 1 t/m 6, 8 en 9 is er sprake van beschrijvende statistiek. Verklarende statistiek is gebruikt bij de beantwoording van de empirische deelvraag 7. Hier zijn de verschillen tussen twee leeftijdsgroepen met betrekking tot de sportdeelname en de sportbehoefte in kaart gebracht.

Er bestaan verschillende typen gegevens. Gegevens kunnen nominaal, ordinaal, interval of ratio van aard zijn. Een nominale schaal suggereert geen verbanden tussen groepen. De ene groep is niet anders of beter dan de andere groep. Ordinale schalen hebben wel een rangorde, maar geven niet de

verschillen aan tussen de scores. Intervalschalen hebben gelijke intervallen van metingen. Er zijn gelijke intervallen tussen elke score. Ratioschalen zijn ook gebaseerd op volgorde met gelijke meeteenheden maar ze zijn evenredig. Ratioschalen lopen vanaf 0 naar boven en kunnen geen negatieve score hebben (Gratton et al., 2011).

3.4.3 Data-analyse

In schema 3.1 is af te lezen op welk meetniveau de variabelen zijn getoetst/geanalyseerd. Bij de empirische deelvragen 1 t/m 6, 8 en 9 gaat het, zoals eerder gezegd, om beschrijvende statistiek. Dit betekent dat er geen statistische toetsing van de variabelen heeft plaatsgevonden.

Voor de beantwoording van de empirische deelvraag 7 is wel een statistische toets gebruikt. Om het verschil tussen de twee leeftijdsgroepen in sportdeelname aan te geven is de ongepaarde t-toets gebruikt. Hier is voor gekozen, omdat de variabele 'percentage dat een sport beoefent' van senioren en ouderen op ratio meetniveau zijn. Daarnaast gaat het om een verschil tussen twee groepen.

4. Resultaten

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het onderzoek beschreven. Bij zowel de sportaanbieders als bij de senioren en de ouderen zijn vragenlijsten afgenomen. De respons bij de sportaanbieders is 36. Voor de senioren geldt een respons van 102. Bij de ouderen is dit 97. Zoals eerder vermeld geldt voor senioren een leeftijdsgroep van 55-65 jaar. Alle 65-plussers vallen onder de noemer 'ouderen'.

In dit hoofdstuk worden antwoord gegeven op de eerder genoemde empirische deelvragen. Deze zijn:

1. *'Welk percentage van de senioren binnen de Gemeente Zevenaar beoefent een (on)georganiseerde sport?'*
2. *'Welk percentage van de ouderen binnen de Gemeente Zevenaar beoefent een (on)georganiseerde sport?'*
3. *'Welke redenen spelen voor senioren binnen de Gemeente Zevenaar een rol bij de keuze om wel of niet te gaan sporten?'*
4. *'Welke redenen spelen voor ouderen binnen de Gemeente Zevenaar een rol bij de keuze om wel of niet te gaan sporten?'*
5. *'Welke behoefte hebben senioren binnen de Gemeente Zevenaar met betrekking tot het sportaanbod?'*
6. *'Welke behoefte hebben ouderen binnen de Gemeente Zevenaar met betrekking tot het sportaanbod?'*
7. *'Wat zijn de verschillen tussen senioren en ouderen met betrekking tot de sportdeelname en de sportbehoefte?'*
8. *'Hoe ziet het huidige sportaanbod in de Gemeente Zevenaar er uit voor de senioren en ouderen?'*
9. *'Zijn er sportaanbieders die mogelijk in de toekomst een sportaanbod voor senioren en ouderen willen creëren?'*

Elke empirische deelvraag wordt apart beantwoord. Daarnaast wordt aan het eind van het hoofdstuk een korte samenvatting gegeven van de belangrijkste resultaten. In dit hoofdstuk worden alleen de resultaten weergegeven die antwoord geven op deze empirische deelvragen. Alle overige resultaten zijn in bijlage 4 opgenomen.

4.1 Sportdeelname senioren

Allereerst is er gekeken naar de sportdeelname. Dit van zowel de senioren als de ouderen. De vraag 'Doet u aan sport?' is door alle senioren ingevuld (N=102). Tabel 4.1 geeft het resultaat op deze vraag weer. Hier is af te lezen dat 84,3% (N=86) van de senioren aan sport doet.

Tabel 4.1 Sportdeelname senioren.

Doet u aan sport?		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ja	86	84,3	84,3	84,3
	Nee	16	15,7	15,7	100,0
	Total	102	100,0	100,0	

Als er gevraagd wordt naar het aantal keer dat men in de afgelopen twaalf maanden gesport heeft, komt naar voren dat het grootste gedeelte (35,6%, N=36) 120 keer per jaar of vaker sport. Dit komt neer op minimaal 2 keer per week. 27,7% (N=28) sport 60-119 keer per jaar (1 tot 2 keer per week), 15,8% (N=16) 12-59 keer per jaar (1 tot 3 keer per maand) en 5,9% (N=6) 1-11 keer per jaar (tot 1 keer per maand). Voor de rest was deze vraag niet van toepassing, omdat men niet sport. Echter heeft één persoon toch deze vraag ingevuld. Een overzicht van de resultaten op deze vraag is weergegeven in tabel 4.2. Aan de hand van dit tabel kan ook bepaald worden welk percentage van de senioren de RSO-norm heeft behaald. Zoals in het theoretisch kader besproken voldoet iemand aan de RSO-norm wanneer men minimaal 12 keer per jaar heeft gesport. Een optelsom van de categorieën 12-59 keer per jaar sporten, 60-119 keer per jaar en 120 keer per jaar of vaker leert dat 79,2% (N=80) van de senioren deze RSO-norm heeft behaald.

Tabel 4.2 Aantal keer gesport in afgelopen twaalf maanden (senioren).

Hoeveel keer heeft u in de afgelopen twaalf maanden in totaal gesport?		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Niet	1	1,0	1,0	1,0
	1-11 keer per jaar (tot 1 keer per maand)	6	5,9	5,9	6,9
	12-59 keer per jaar (1 tot 3 keer per maand)	16	15,7	15,8	22,8
	60-119 keer per jaar (1 tot 2 keer per week)	28	27,5	27,7	50,5
	120 keer per jaar of vaker (2 keer per week of vaker)	36	35,3	35,6	86,1
	N.v.t.	14	13,7	13,9	100,0
	Total	101	99,0	100,0	
Missing	999	1	1,0		
Total		102	100,0		

Vervolgens is gevraagd welke sport(en) de senioren beoefenen. Hieruit blijkt dat de meest populaire sport onder senioren fitness (conditie) is. Dit wordt gevolgd door wielrennen/toerfietsen/mountainbiken en wandelsport/Nordic Walking. Tabel 4.3 geeft een overzicht van de meest beoefende sporten door senioren.

Tabel 4.3 Meest beoefende sporten onder senioren.

		Responses		Percent of Cases
		N	Percent	
	Fitness (conditie)	26	14,9%	30,6%
	Wielrennen/toerfietsen/mountainbiken	25	14,3%	29,4%
	Wandelsport/Nordic Walking	16	9,1%	18,8%
	Fitness (kracht)	14	8,0%	16,5%
	Hardlopen, joggen, trimmen	10	5,7%	11,8%
	Zwemsport	10	5,7%	11,8%

Er is ook gevraagd of de senioren aangesloten zijn bij een sportvereniging. 42,2% (N=43) van de ondervraagde senioren geeft aan dit te zijn. 44,1% (N=45) is niet aangesloten bij een sportvereniging en voor 13,7% (N=14) was deze vraag niet van toepassing. Wanneer er alleen gekeken wordt naar de respondenten die sporten ligt het percentage dat wel is aangesloten bij een sportvereniging op 48,9%.

4.2 Sportdeelname ouderen

Bij ouderen ligt het percentage dat een sport beoefend lager dan bij de senioren. 67% (N=65) zegt aan sport te doen. 32% (N=31) doet niet aan sport. Eén persoon heeft deze vraag niet beantwoord. Tabel 4.4 geeft een overzicht van de sportdeelname onder de ouderen weer.

Tabel 4.4 Sportdeelname ouderen.

Doet u aan sport?		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ja	65	67,0	67,7	67,7
	Nee	31	32,0	32,3	100,0
	Total	96	99,0	100,0	
Missing	999	1	1,0		
Total		97	100,0		

Tabel 4.5 geeft inzicht in het aantal keer dat ouderen in de afgelopen twaalf maanden gesport hebben. Hieruit blijkt dat, net als bij de senioren, het grootste gedeelte (35,1%, N=34) 120 keer per jaar of vaker (2 keer per week of vaker) sport. Voor 30,5% (N=29) was deze vraag niet van toepassing vanwege het feit dat men niet aan sport doet. Er zijn echter nog drie personen die toch de vraag ingevuld hebben. Hierbij is het antwoord 'Niet' gegeven. Bij de ouderen heeft 65,3% (N=62) de RSO-norm gehaald.

Tabel 4.5 Aantal keer gesport in afgelopen twaalf maanden (ouderen).

Hoeveel keer heeft u in de afgelopen twaalf maanden in totaal gesport?		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Niet	3	3,1	3,2	3,2
	1-11 keer per jaar (tot 1 keer per maand)	1	1,0	1,1	4,2
	12-59 keer per jaar (1 tot 3 keer per maand)	9	9,3	9,5	13,7
	60-119 keer per jaar (1 tot 2 keer per week)	19	19,6	20,0	33,7
	120 keer per jaar of vaker (2 keer per week of vaker)	34	35,1	35,8	69,5
	N.v.t.	29	29,9	30,5	100,0
	Total	95	97,9	100,0	
Missing	999	2	2,1		
Total		97	100,0		

Ook bij ouderen is fitness (conditie) samen met wielrennen/toerfietsen/mountainbiken de meest beoefende sport. Dit rijtje wordt aangevuld met tennis en wandelsport/Nordic Walking. In tabel 4.6 is een top 5 van de meeste beoefende sporten door ouderen weergegeven.

Tabel 4.6 Meest beoefende sporten onder ouderen.

		Responses		Percent of Cases
		N	Percent	
	Fitness (conditie)	19	13,8%	28,8%
	Wielrennen/toerfietsen/mountainbiken	19	13,8%	28,8%
	Tennis	17	12,3%	25,8%
	Wandelsport/Nordic Walking	12	8,7%	18,2%
	Fitness (kracht)	8	5,8%	12,1%

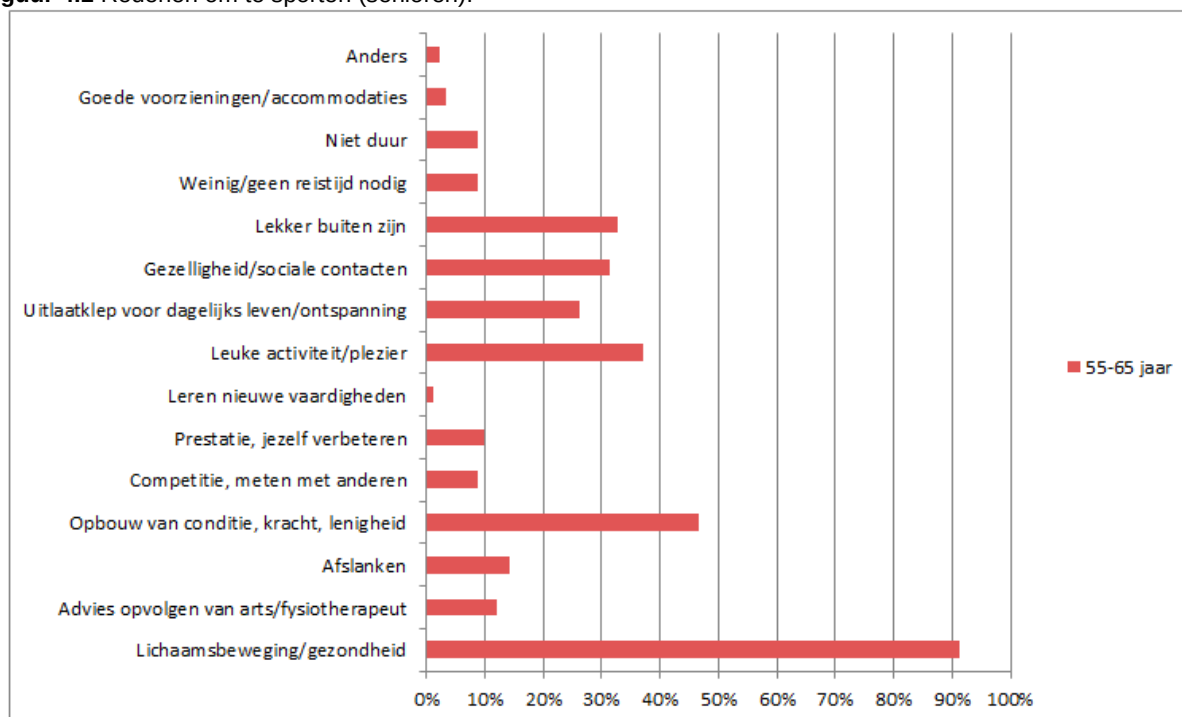
Bij ouderen ligt het percentage dat is aangesloten bij een sportvereniging op 44,8% (N=43). 26% (N=25) geeft aan dit niet te zijn. Verder was de vraag voor 29,2% (N=28) niet van toepassing. Als er alleen naar de sporters wordt gekeken ligt het percentage dat is aangesloten bij een sportvereniging op 63,2%.

4.3 Sportmotieven senioren

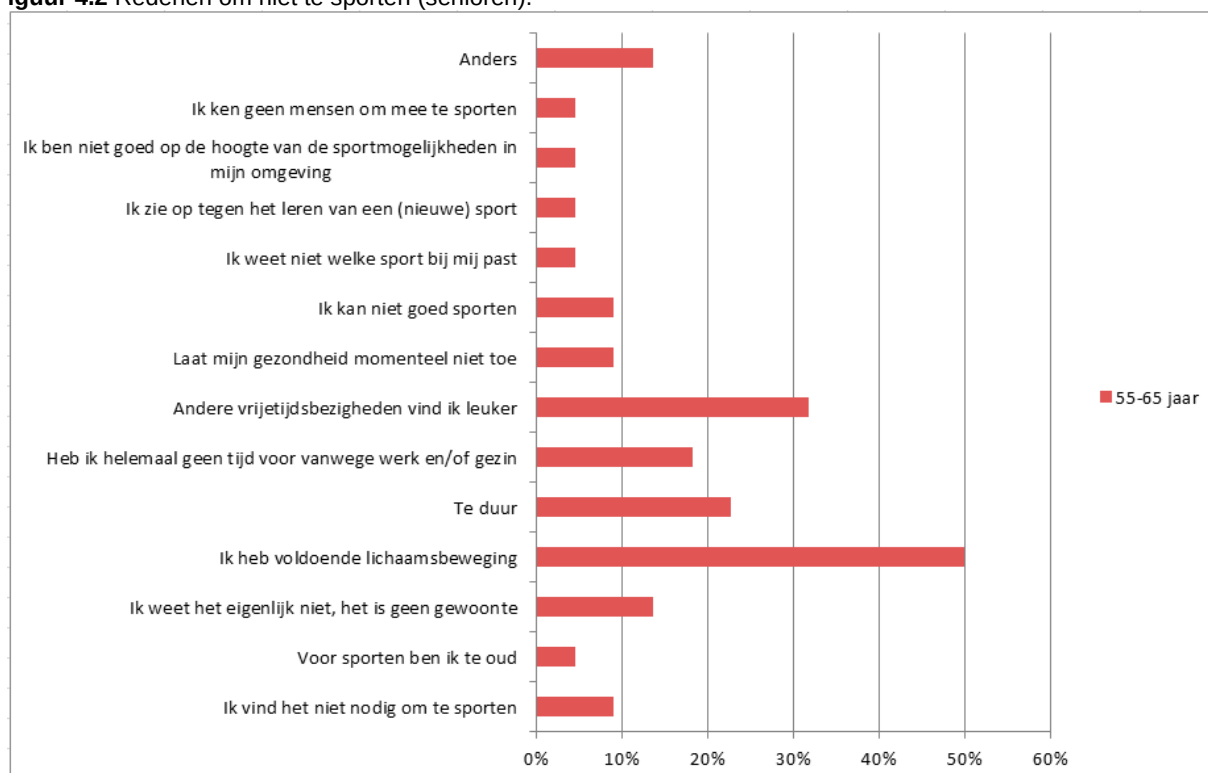
Er is de respondenten gevraagd naar wat voor hen de belangrijkste redenen zijn om te gaan sporten. In figuur 4.1 zijn de genoemde redenen onder elkaar gezet. Hier is duidelijk zichtbaar dat 'lichaamsbeweging/gezondheid' de belangrijkste drijfveer om te gaan sporten blijkt te zijn. Voor 91,3% (N=84) van de respondenten is dit een belangrijke reden. Op de tweede plek wordt 'opbouw van conditie, kracht, lenigheid' (46,7%, N=43) genoemd als reden. Op de derde plek staat 'leuke activiteit/plezier' (37%, N=34).

Respondenten die hebben aangegeven niet aan sport te doen is de vraag voorgelegd waarom men niet aan sport doet. De resultaten hiervan zijn weergegeven in figuur 4.2. 50% (N=11) van de respondenten geeft 'ik heb voldoende lichaamsbeweging' op als belangrijkste reden om niet te gaan sporten. Dit wordt gevolgd door 'andere vrijetijdsbezigheden vind ik leuker' (31,8%, N=7) en 'te duur' (22,7%, N=5).

Figuur 4.1 Redenen om te sporten (senioren).

Figuur 4.2 Redenen om niet te sporten (senioren).

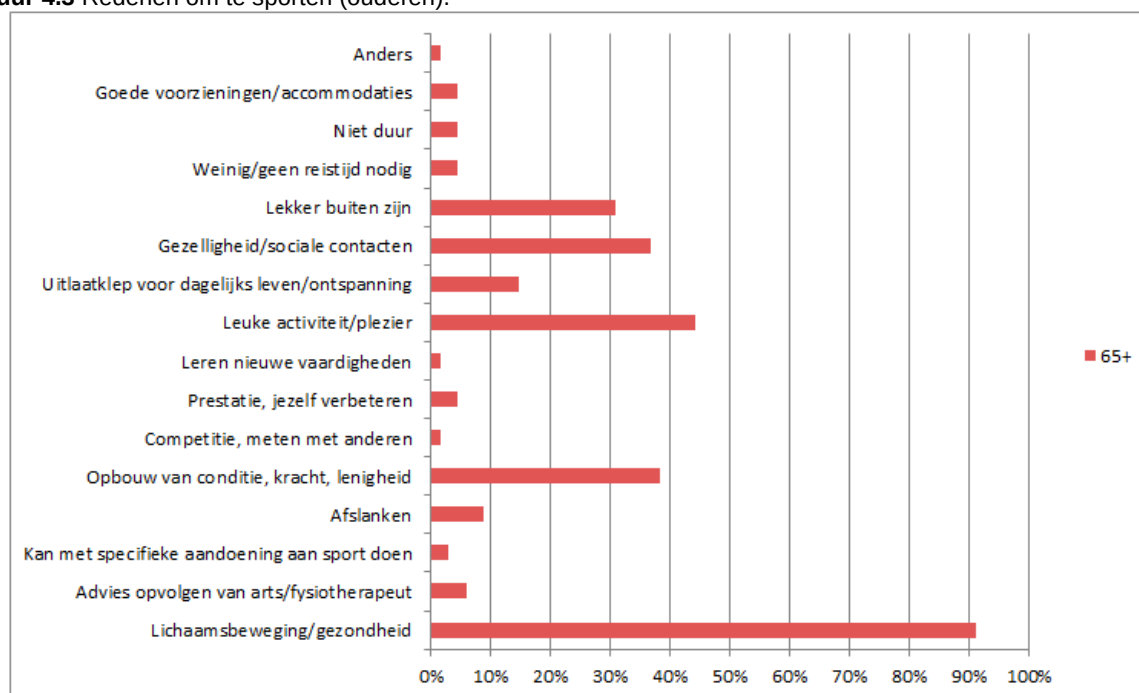

4.4 Sportmotieven ouderen

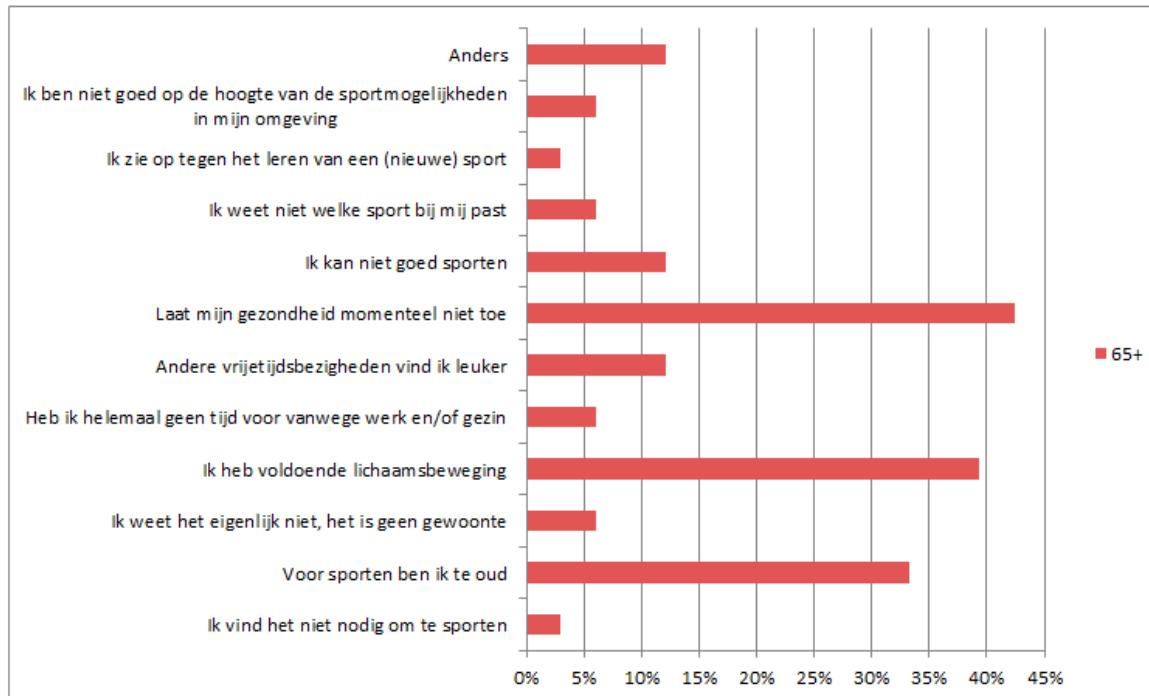
Ook de ouderen is gevraagd naar de motieven om aan sport deel te nemen. Voor de ouderen geldt ook dat 'lichaamsbeweging/gezondheid' (91,2%, N=62) als belangrijkste reden wordt gezien. Op plaats twee en drie staan vervolgens 'leuke activiteit/plezier' (44,1%, N=30) en 'opbouw van conditie, kracht en lenigheid' (38,2%, N=26). Een overzicht van de genoemde redenen is in figuur 4.3 te vinden.

De niet-sportende ouderen is gevraagd waarom men niet aan sport doet. De resultaten zijn weergegeven in figuur 4.4. Deze niet-sportende ouderen geven als belangrijkste reden om niet te gaan sporten 'laat mijn gezondheid momenteel niet toe' (42,4%, N=14). 'Ik heb voldoende lichaamsbeweging' (39,4%, N=13) en 'voor sporten ben ik te oud' (33,3%, N=11) maken de top 3 compleet.

Figuur 4.3 Redenen om te sporten (ouderen).

Figuur 4.4 Redenen om niet te sporten (ouderen).

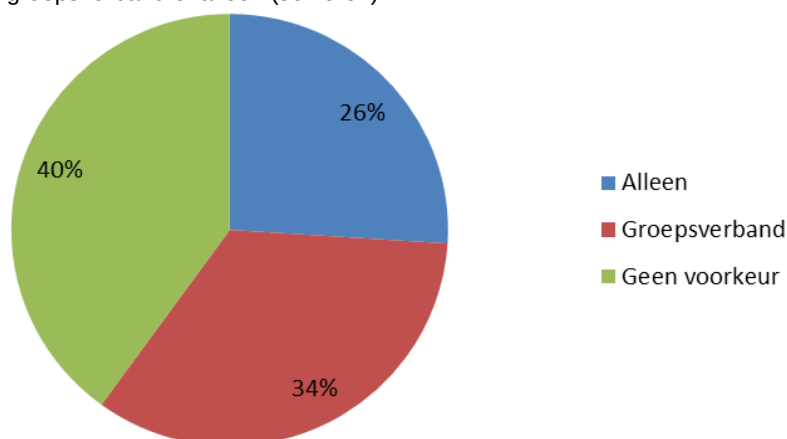

4.5 Behoeftes senioren

In de enquête is de senioren gevraagd naar welke dagdelen men het liefste wil sporten. Uit de resultaten blijkt dat voor senioren geldt dat men doordeweeks voornamelijk behoefte heeft aan sporten in de avond. Dit met uitzondering van de vrijdag. In het weekend sport men het liefst in de ochtend. Als men kijkt naar de behoefte dat senioren hebben met betrekking tot alleen of in groepsverband sporten, wordt duidelijk dat men hier geen voorkeur in heeft. 40% (N=40) van de respondenten die deze

vraag ingevuld heeft gaf dit als antwoord. De overige resultaten staan in het cirkeldiagram in figuur 4.5 weergegeven.

Figuur 4.5 Sporten in groepsverband of alleen (senioren).

De grootste groep senioren (63,6%, N=63) heeft niet de behoefte om vaker te sporten, dan men op dit moment al doet. Indien men wel heeft aangegeven vaker te willen sporten, dan is dat één keer per week extra.

Verder is de senioren gevraagd of er sportmogelijkheden zijn die men mist in de buurt of de gemeente. Voor 53,5% (N=53) van de respondenten die deze vraag beantwoordt heeft, zijn alle gewenste sportmogelijkheden aanwezig. 28,3% (N=28) geeft aan geen behoefte te hebben aan sportmogelijkheden. De vraag die hiermee samenhangt, is of het missen van bepaalde sportmogelijkheden een reden is dat men niet sport of minder sport dan men zou willen. Voor 80,8% (N=80) blijkt dit niet het geval te zijn.

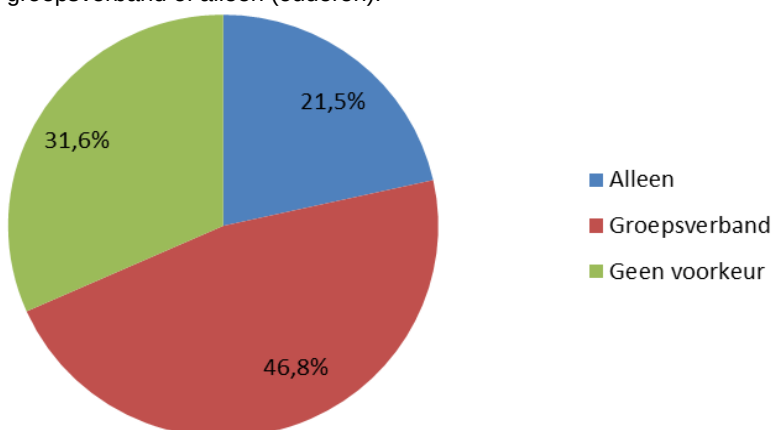
53% (N=53) van de senioren staat 'Neutraal' in de tevredenheid betreft informatievoorziening over de sport en/of sportgerelateerde activiteiten in de gemeente. 40% (N=40) gaf aan hier tevreden over te zijn. 35,3% (N=36) is het 'Eens' met de stelling 'Er wordt voldoende aandacht besteed aan informatievoorziening wat betreft het belang van sporten'. 43% (N=44) is hier 'Neutraal' in.

4.6 Behoeftte ouderen

Ouderen sporten het liefst in de ochtend. Dit geldt voor zowel doordeweekse dagen als in het weekend. Alleen de woensdagmiddag (28,8%, N=17) is net iets populairder dan de woensdagochtend (25,4%, N=15).

Zoals in figuur 4.6 af te lezen valt, hebben ouderen meer behoefte aan sporten in groepsverband (46,8%, N=37) dan aan alleen (21,5%, N=17) sporten. 31,6% (N=25) geeft aan hier geen voorkeur in te hebben. Verder heeft 73,5% (N=61) van de respondenten geen behoefte om vaker te gaan sporten. Een relatief kleine groep (19,3%, N=16) van de respondenten heeft de behoefte om één keer in de week extra te gaan sporten.

Figuur 4.6 Sporten in groepsverband of alleen (ouderen).

Bij de vraag of de ouderen bepaalde sportmogelijkheden missen in de buurt of gemeente heeft 45,6% (N=36) aangegeven geen behoefte te hebben aan sportmogelijkheden. 39,2% (N=31) geeft aan dat alle gewenste sportmogelijkheden in de buurt aanwezig zijn. Op de vraag of het missen van bepaalde sportmogelijkheden een reden is dat men niet sport of dat men minder sport dan men zou willen gaf 88,3% (N=68) 'Nee' als antwoord. Slechts 2,6% (N=2) gaf dat dit wel meespeelt.

46,1% (N=35) van de ouderen heeft als antwoord op de vraag in welke mate men tevreden is wat betreft de informatievoorziening over de sport en/of sportgerelateerde activiteiten in de gemeente 'Neutraal' ingevuld. 42,1% (N=32) gaf aan hier 'Tevreden' over te zijn. Daarnaast is de stelling 'Er wordt voldoende aandacht besteed aan de informatievoorziening wat betreft het belang van sporten.' Door de grootste groep (43,5%, N=37) met 'Neutraal' beantwoord.

4.7 Verschillen tussen senioren en ouderen

Als eerste wordt er gekeken naar het verschil in sportdeelname. Zoals eerder vermeld ligt het percentage senioren dat aan sport doet op 84,3%. Bij ouderen is dit 67,7%. Uit het resultaat van de statistische toetsing blijkt dat dit verschil een significant verschil is ($p=0,006$). Dit is in tabel 4.7 af te lezen.

Tabel 4.7 Ongepaarde t-toets sportdeelname en leeftijd

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
Doet u aan sport?	Equal variances assumed	32,197	,000	-2,784	196	,006	-,166	,060	-,284	-,048
	Equal variances not assumed			-2,763	179,271	,006	-,166	,060	-,285	-,047

Wanneer er gekeken wordt naar de beoefende sporten, wordt duidelijk dat veel sporten zowel bij senioren als bij ouderen populair zijn. Het verschil is dat bij de senioren hardlopen, joggen, trimmen en de zwemsport veel in trek zijn. Bij ouderen zijn deze sporten een stuk minder populair. In plaats van deze sporten wordt door de ouderen vaak tennis beoefend.

De redenen om te sporten verschillen tussen senioren en ouderen niet veel. Echter zit er wel een groot verschil in de redenen om niet te gaan sporten. De niet-sportende ouderen leggen de nadruk vaker op de gezondheid. Men geeft namelijk aan dat de gezondheid het vaak niet meer toe laat om te sporten en dat men zich voor sporten eigenlijk te oud vindt. Bij senioren speelt geld eerder een rol, terwijl dit door de ouderen niet één keer is genoemd. Daarnaast geven de senioren aan dat men andere vrijetijdsbezigheden leuker vindt.

De dagdelen waarop senioren doordeweeks willen sporten verschillen met de behoefte die ouderen hier in hebben. Senioren sporten liever in de avond terwijl voor ouderen de ochtend een populair moment van de dag is. Voor de dagdelen maandagochtend, maandagavond, dinsdagavond, woensdagavond, donderdagavond, vrijdagavond, zaterdagavond en zondagochtend zijn de verschillen tussen senioren en ouderen significant ($p<0,05$).

Een ander verschil tussen senioren en ouderen is dat ouderen liever in groepsverband sporten. Senioren hebben hier geen voorkeur in. Echter is dit verschil niet significant ($p=0,739$). Er is ook geen significant ($p=0,074$) verschil tussen senioren en ouderen, die wel aan sport doen, in het aantal dat is aangesloten bij een sportvereniging. Van de sportende senioren is 48,9% aangesloten bij een sportvereniging. Bij ouderen ligt dit percentage op 63,2%.

4.8 Huidige sportaanbod

De sportaanbieders uit de Gemeente Zevenaar zijn gevraagd naar het sportaanbod dat men heeft voor senioren en ouderen en naar het sportaanbod dat men voor iedereen aanbiedt. 35 van de sportaanbieders hebben deze vraag beantwoord. In onderstaand tabel, tabel 4.8, is het sportaanbod weergegeven.

Hierbij betekent de kolom 'Aanbod' het sportaanbod voor de leden. 'Regulier aanbod 55-65 jaar' en 'Regulier aanbod 65 jaar en ouder' betekent het sportaanbod voor de beschreven doelgroep, waarbij de activiteit niet aangepast is. 'Aangepast aanbod 55-65 jaar' en 'Aangepast aanbod voor 65 jaar en ouder' houdt in dat de sportactiviteiten voor de beschreven doelgroep is aangepast. Met aangepast wordt bedoeld dat de activiteit is veranderd met behulp van aanpassing in bijvoorbeeld regels en hulpmiddelen, rekening houdend met de lichamelijke gesteldheid.

Tabel 4.8 Sportaanbod Gemeente Zevenaar.

Naam Sportaanbieder	Sport/activiteit	Aanbod	Regulier aanbod 55-65 jaar	Aangepast aanbod 55-65 jaar	Regulier aanbod 65 jaar en ouder	Aangepast aanbod voor 65 jaar en ouder
Labyellov	Volleybal	X	X	X	X	X
De Loper	Hardlopen/joggen/trimmen	X	X		X	
	Wandelsport	X	X		X	
Damclub Zevenaar	Damsport/schaaksport	X				
Jeu de boules club Zevenaar	Jeu de boules	X	X	X	X	X
Klaverjasclub Lentemorgen	Kaarten	X	X	X	X	X
De Rackets	Tennis	X	X		X	
	Fietsen (jaarlijks)			X		X
TC De Liemers	Wandelsport (jaarlijks)			X		X
	Wielrennen/mountainbiken	X				
Bridge Vereniging Zevenaar	Bridge	X	X	X	X	
BC Giesbeek	Badminton	X	X	X	X	X
Dansclub Zevenaar	Danssport	X	X	X	X	X
HSV De Snoekbaars	Hengelsport	X	X	X	X	X
De Breuly	Zwemsport	X	X			
Volksdansgroep De Laatbloeijs	Danssport	X	X		X	
T.H.O.R. – Zwaluwen	Aerobics/steps	X	X		X	
	Gymnastiek/turnen		X		X	
Bent Sports	Aerobics/steps	X	X			
	Danssport	X	X			
	Fitness	X	X		X	
	Kaarten		X		X	
	MBvO		X		X	
	Tennis	X	X		X	
	Zwemsport	X	X		X	
Badmintonclub Zevenaar	Badminton	X	X		X	
S.V. DCS	Voetbal	X	X		X	
Caleidoz Welzijn	Aerobics/steps	X	X	X	X	X
	Biljart/poolbiljart/	X	X	X	X	X

	snooker					
	Bridge	X	X	X	X	X
	Darts	X	X	X	X	X
	Gymnastiek/turnen	X	X	X	X	X
	Kaarten	X	X	X	X	X
	MBvO	X	X	X	X	X
	Zwemsport	X	X	X	X	X
Hockey Vereniging Zevenaar	Hockey	X				
OBW Handbal	Handbal	X				
Lidagroz	Danssport	X	X		X	X
Dési-Fitness	Fitness Combinatie dans/ gymoefeningen	X	X		X	X
Volti '76	Volleybal	X	X		X	
KC De Baanjagers	Bowlen/kegelen	X	X			
DansPodium	Danssport	X	X			
Tafeltennis-vereniging SHOT	Tafeltennis	X	X		X	
Kaartclub GSV '38	Kaarten	X	X		X	
Cordia Sportsworld	Aerobics/steps Fitness Specifieke training/ groepslessen		X X X	X X X	X X X	X X X
Bowlingclub De Hooge Bongert	Bowlen/kegelen	X		X		X
HSV De Breuly	Hengelsport	X	X	X	X	X
WSV De Zandlopers	Wandeltochten	X				
De Watervrienden Zevenaar	MBvO Zwemsport		X X		X X	
Sport Inn	Bewegen op muziek	X				
Judokwai Giesbeek	Vecht- en verdedigingssporten	X				
Basketiers '71	Basketbal	X	X	X	X	X

De belangrijkste reden voor de sportaanbieders om een sportaanbod voor senioren en ouderen te creëren is de maatschappelijke functie die men als sportaanbieder heeft. Men ziet het als hun maatschappelijk functie om ook voor senioren en ouderen een sportaanbod te hebben. Als tweede wordt een toename van de doelgroep als reden genoemd. Dit heeft te maken met de vergrijzing dat in Nederland speelt. Dit betekent dat er naar verhouding steeds meer ouderen zijn ten opzichte van jongeren.

De sportaanbieders die geen sportaanbod hebben voor senioren en ouderen zijn gevraagd naar de reden hier van. Als belangrijkste reden werd hier aangevoerd dat men hier nog nooit over nagedacht heeft. Als tweede reden werd aangegeven dat er vanuit de senioren en ouderen weinig vraag is naar een sportaanbod.

De informatievoorziening wat betreft het sportaanbod voor senioren en ouderen vindt op dit moment vooral plaats via de communicatiemiddelen internet (N=16) en kranten/folders (N=15).

4.9 Toekomstig sportaanbod

Nadat het huidige sportaanbod voor senioren en ouderen in kaart is gebracht, is gevraagd of de sportaanbieder een specifiek beweegaanbod voor senioren en ouderen zou willen aanbieden wanneer blijkt dat er vraag naar is. Zes sportaanbieders geven aan dit te willen. Dit betekent dat het merendeel (N=19) niet van plan is specifiek sportaanbod te creëren. De rest van de sportaanbieders heeft deze vraag niet beantwoord. In tabel 4.9 staan de sportaanbieders die aan hebben gegeven wel een specifiek beweegaanbod te willen creëren bij voldoende vraag. Het antwoord dat door de sportaanbieder is gegeven wordt weergegeven met een '1'.

Tabel 4.9 Toekomstig sportaanbod

		Zou uw organisatie een specifiek beweegaanbod voor senioren (55-65) en/of ouderen (65+) aanbieden wanneer blijkt dat er vraag naar is?	
		Ja	Nee
	De Loper	1	0
	Dansclub Zevenaar	1	0
	Hockey Vereniging Zevenaar	1	0
	GSV '38	1	0
	KC De Baanjagers	1	0
	Bowlingclub De Hooge Bongert	1	0

Vervolgens is aan deze zes sportaanbieders gevraagd wat men van de Gemeente Zevenaar verwacht bij het creëren van een passend sportaanbod voor senioren en ouderen. Twee keer wordt een financiële ondersteuning vanuit de gemeente gewenst (subsidie en ondersteuning in de kosten). De overige verwachtingen zijn in tabel 4.10 af te lezen.

Tabel 4.10 Verwachting van de Gemeente Zevenaar.

Naam sportaanbieder	Wat verwacht u hierbij van de Gemeente Zevenaar?
De Loper	Indien gewenst ondersteuning (bijvoorbeeld mee tekenen bij aanvragen sportimpuls).
Dansclub Zevenaar	Subsidie.
Hockey Vereniging Zevenaar	Wij moeten het zelf doen. Combinatiefunctionaris is afdoende.
GSV '38	Wij hopen dat de Gemeente Zevenaar gaat faciliteren in de aanleg van een jeu de boules baan. Hier is belangstelling voor vanuit een groep 50-plussers uit Giesbeek. Er lopen hierover reeds contacten met de gemeente.
Bowlingclub De Hooge Bongert	Een ondersteuning in de kosten.
KC De Baanjagers	Geen

Voor senioren en ouderen zou een aanpassing van de beweegactiviteiten al voldoende kunnen zijn om in beweging te kunnen blijven. Aan de sportaanbieders is gevraagd of er een mogelijkheid is beweegactiviteiten aan te passen zodat deze doelgroep wel kan deelnemen aan deze activiteiten. Deze vraag is door twaalf sportaanbieders beantwoord. Hiervan gaven er vijf aan dat er wel een mogelijkheid is om de beweegactiviteiten aan te passen. Deze vijf sportaanbieders zijn in tabel 4.11 weergegeven. In het tabel is het antwoord dat door deze sportaanbieders is gegeven weergegeven met een '1'.

Tabel 4.11 Aanpassen beweegactiviteiten.

		Is er een mogelijkheid de beweegactiviteiten aan te passen zodat senioren en ouderen wel mee kunnen doen?	
		Ja	Nee
Naam sportaanbieder	Labyellov	1	0
	De Loper	1	0
	Hockey Vereniging Zevenaar	1	0
	DansPodium	1	0
	Tafeltennisvereniging SHOT	1	0

4.10 Belangrijkste resultaten

4.10.1 Senioren en ouderen

Allereerst is er ingegaan op de sportdeelname van senioren en ouderen en welke sport men beoefent. Voor de senioren ligt sportdeelnamepercentage op 84,3% en heeft 79,2% de RSO-norm gehaald. Bij de ouderen in de Gemeente Zevenaar ligt het sportdeelnamepercentage op 67,7%. Het percentage dat de RSO-norm heeft behaald ligt op 65,3%.

De meest beoefende sporten zijn bij de senioren fitness (conditie) en wielrennen/toerfietsen/mountainbiken. Dit wordt gevolgd door wandelsport/Nordic Walking en fitness (kracht). Bij de ouderen zijn de twee populairste sporten gelijk aan die van de senioren. Verder is onder de ouderen tennis, wandelsport/Nordic Walking en fitness (kracht) populair.

Vervolgens is er gekeken naar welke motieven een rol spelen in de keuze om een sport te gaan beoefenen. Deze motieven zijn voor senioren en ouderen vrijwel gelijk. De belangrijkste is voor beide 'lichaamsbeweging/gezondheid'. Voor senioren geldt vervolgens 'opbouw van conditie, kracht en lenigheid' en leuke 'activiteit/plezier' als belangrijke drijfveren. Bij ouderen zijn deze laatste twee net omgedraaid in de volgorde.

De redenen om niet te sporten zijn bij senioren 'ik heb voldoende lichaamsbeweging', 'andere vrijetijdsbezigheden vind ik leuker' en 'te duur'. Bij ouderen zijn 'laat mijn gezondheid momenteel niet toe', 'ik heb voldoende lichaamsbeweging' en 'voor sporten ben ik te oud' de belangrijkste redenen om niet aan sport te doen.

Als laatste is er bij de senioren en ouderen onderzocht welke sportbehoefte men heeft. Voor de ouderen kwam naar voren dat men liever in groepsverband de sport beoefend. Senioren hebben hier geen voorkeur in. Een tweede verschil in behoefte tussen senioren en ouderen zit in de dagdelen dat men een sport wil beoefenen. Senioren geven de voorkeur aan de avond, en de ouderen aan de ochtend. Dit kan te maken hebben met het feit dat veel senioren nog werken, terwijl de grootste groep van de ouderen gepensioneerd zal zijn.

Verder geldt voor zowel senioren als ouderen dat men geen behoefte heeft om meer te gaan sporten, dan dat men op dit moment al doet. Ook geeft men aan geen sportmogelijkheden in de buurt of omgeving te missen. De informatievoorziening betreft het belang van sporten en de informatievoorziening over de sport en/of sportgerelateerde activiteiten zou verbeterd kunnen worden. Bij beide stellingen kwam, bij zowel de senioren als de ouderen, 'Neutraal' als meest genoemde antwoord naar voren.

4.10.2 Sportaanbieders

Er zijn van de deelnemende sportaanbieders binnen de Gemeente Zevenaar 28 sportaanbieders die een sportaanbod voor senioren en/of ouderen hebben. Hier van hebben 27 sportaanbieders een regulier aanbod voor senioren. Dit betekent dat men een sportaanbod voor senioren heeft, waarbij dezelfde regels gehanteerd worden die voor alle andere leden ook van toepassing zijn. 13 sportaanbieders hebben voor senioren een aangepast aanbod. Met aanpassing wordt bedoeld dat de beweegactiviteit is veranderd met behulp van regels en hulpmiddelen, rekening houdend met de lichamelijke gesteldheid. Voor ouderen geldt dat 24 sportaanbieders een sportaanbod hebben dat gelijk is aan het reguliere aanbod. Verder hebben 14 sportaanbieders een aangepast aanbod voor ouderen.

Er is de sportaanbieders ook de vraag gesteld of men een specifiek sportaanbod zou willen creëren voor senioren en ouderen, als blijkt dat daar vraag naar is. Zes sportaanbieders hebben aangegeven hier open voor te staan. Daarnaast geven vijf sportaanbieders aan dat het mogelijk is om beweegactiviteiten aan te passen zodat senioren en ouderen wel mee kunnen doen. De meest gebruikte communicatiemiddelen om de senioren en ouderen te bereiken zijn bij de sportaanbieders internet en kranten/folders.

5. Conclusie

In het voorgaande hoofdstuk zijn de belangrijkste resultaten weergegeven die antwoord geven op de empirische deelvragen, zoals opgesteld in de inleiding. In dit hoofdstuk zal, nadat eerst de analytische deelvragen zijn beantwoord, antwoord gegeven worden op de hoofdvraag.

De analytische deelvragen zijn als volgt geformuleerd:

1. *'Hoe kan de Gemeente Zevenaar inspelen op de sportbehoefte van de senioren en ouderen binnen de Gemeente Zevenaar?'*
2. *'Hoe kunnen de sportaanbieders binnen de Gemeente Zevenaar inspelen op de sportbehoefte van de senioren en ouderen?'*

De hoofdvraag luidt als volgt:

'Hoe kan de Gemeente Zevenaar senioren en ouderen stimuleren het beweeggedrag te verbeteren, waarbij gebruik gemaakt wordt van bestaande sportaanbieders binnen de gemeente?'

5.1 Gemeente Zevenaar

Wanneer de Gemeente Zevenaar wil inspelen op de sportbehoefte van senioren en ouderen dan zal het met een aantal punten rekening moeten houden. Ten eerste is voor ouderen het sociale aspect belangrijk. Ouderen sporten namelijk liever in groepsverband. Voor de senioren is dit minder van belang. Ten tweede zal er bij beweegactiviteiten rekening gehouden moeten worden met de lichamelijke gebreken waar een oudere op leeftijd mee te kampen krijg. Een slechte gezondheid of slechte vitaliteit is één van de redenen voor ouderen om niet gaan sporten. Voor senioren geldt dat men van mening is dat men al voldoende lichaamsbeweging heeft en dat men andere vrijetijdsbezigheden leuker vindt. Daarnaast geeft 22,7% aan dat men niet sport omdat het te duur is. Senioren zullen dus overtuigd moeten worden om te gaan sporten. Men heeft namelijk ook aangegeven niet de behoefte te hebben vaker te gaan sporten. Laagdrempeligheid van de sport is enorm belangrijk. Dit geldt dus ook voor de kosten om te gaan sporten.

Bij het overtuigen van de senioren en ouderen om (meer) te gaan sporten zou gebruik gemaakt kunnen worden van de redenen die voor hen belangrijk zijn om te gaan sporten. Dit is bij beide doelgroepen lichaamsbeweging/gezondheid. Dit zou in de communicatie meegenomen kunnen worden.

Senioren sporten het liefst in de avond en ouderen in de ochtend. Zowel bij senioren als ouderen zijn fitness (conditie), wielrennen/toerfietsen/mountainbiken en wandelsport/Nordic Walking populaire sporten. Daarnaast staat fitness (kracht) ook bij beide in de top 5. Bij ouderen is verder tennis nog in trek. Dit geldt in mindere mate voor zwemsport en hardlopen, joggen, trimmen bij senioren. Het sportaanbod zou zich hier op aan moeten passen.

5.2 Sportaanbieders

Zoals gezegd zouden de sportaanbieders in moeten spelen op de sporten die bij senioren en ouderen erg in trek zijn. Er zijn een zestal sportverenigingen die een specifiek sportaanbod willen creëren bij voldoende vraag. Mogelijk zou die vraag uitgelokt kunnen worden, door mensen laagdrempelig kennis te laten maken met een sport. Verder geven vijf sportaanbieders aan dat het mogelijk is om beweegactiviteiten aan te passen zodat senioren en ouderen wel mee kunnen doen.

De informatievoorziening omtrent het sportaanbod en het belang van sporten wordt als 'Neutraal' beoordeeld. Hier zit nog een verbeterpunt in. Op dit moment is internet nog het meest gebruikte communicatiemiddel. Echter zullen veel ouderen waarschijnlijk geen toegang hebben tot het internet. Het inzetten van andere communicatiemiddelen zou wellicht kunnen bijdragen aan een betere informatievoorziening.

5.3 Conclusie hoofdvraag

Ondanks dat het sportdeelnamepercentage al redelijk hoog is, kan het altijd beter. In samenwerking met sportaanbieders is het mogelijk het sportaanbod beter aan te laten sluiten op de wensen en behoeften, zoals in welke vorm men wil sporten en op welk moment van de dag. Waar verder op ingespeeld kan worden zijn de redenen die men aangeeft om te gaan sporten. Hier kan meer de nadruk op gelegd worden. Daarnaast dienen de drempels die het minder aantrekkelijk maken om te gaan sporten zo veel mogelijk weggenomen te worden. Veel ouderen geven aan niet te kunnen sporten vanwege de fysieke gesteldheid. Als laatste is er een verbetering te slaan in de informatievoorziening. In het hoofdstuk aanbevelingen (hoofdstuk 7) wordt hier verder op ingegaan.

6. Discussie

In dit hoofdstuk wordt de theoretische en praktische relevantie van het onderzoek besproken. Dit wordt vervolgd met de beperkingen van het onderzoek. Hier wordt er kritisch gereflecteerd op het uitgevoerde onderzoek. Aansluitend worden de suggesties voor vervolgonderzoek beschreven.

6.1 Theoretische relevantie

De onderzoeksresultaten kennen een aantal verschillen en overeenkomsten met de bestaande literatuur uit het theoretisch kader. Bij de senioren heeft 79.2% de RSO-norm gehaald. Kijkend naar het landelijke percentage in 2007 voor de groep 50-64 jaar, zoals beschreven in het theoretisch kader, lijkt dit wel een reëel percentage. In 2007 lag hier het percentage op 60%. Echter was er sinds 2003 al een stijgende lijn zichtbaar. Hierbij moet in het achterhoofd wel meegenomen worden dat de doelgroepen iets verschillend zijn. Het percentage ligt net iets hoger dan het percentage van de Gelderlanders in de leeftijdsgroep 50-65 jaar dat de RSO-norm in 2013 haalde. Hier lag het percentage op 72%. Bij de ouderen ligt het percentage dat de RSO-norm heeft behaald op 65,3%. Ook hier geldt dat het wel een reëel percentage lijkt te zijn. Voor de groep 65-79 jaar was namelijk tussen 2003 en 2007 al een stijging zichtbaar van 32% naar 44%. Ook hier wijkt de doelgroep wel iets af van de onderzoeksgroep.

De sporten die het meest populair zijn bij senioren verschillen enigszins van de landelijke gegevens, waar fitness (conditie) niet tot de populairste sporten behoorden. Wielrennen/toerfietsen/mountainbiken en wandelsport/Nordic Walking zijn populaire sporten die ook in het theoretisch kader werden genoemd. De top 5 komt ook sterk overeen met de populairste sporten zoals die zijn gevonden door de Gelderse Sportfederatie. Bij ouderen valt ten opzichte van de landelijke gegevens uit 2007 op dat wandelsport/Nordic Walking destijds voor de groep 65-79 jaar, samen met wielrennen/toerfietsen/mountainbiken, de populairste sport was. Bij de ouderen in de Gemeente Zevenaar staat het op plaats vier.

Voor zowel senioren als ouderen is 'lichaamsbeweging/gezondheid' veruit de belangrijkste reden om een sport te beoefenen. Voor senioren geldt vervolgens 'opbouw van conditie, kracht en lenigheid' en 'leuke activiteit/plezier' als belangrijke drijfveren. Deze redenen komen sterk overeen met de theorie. Bij ouderen zijn deze laatste twee net omgedraaid in volgorde. Het verschil met de landelijke gegevens uit het theoretisch kader is dat daar het 'opdoen van sociale contacten' bij de top 3 behoort.

De redenen om niet te sporten kennen ook een verschil met de redenen uit het theoretisch kader. De reden 'te duur' en 'voor sporten ben ik te oud' werd in de bestaande theorie niet genoemd. Wel zou de laatste gekoppeld kunnen worden aan 'lichamelijke gebreken'. Daarnaast wordt 'liever andere activiteiten doen' niet door de ouderen als belangrijkste reden gezien.

Zoals in het theoretisch kader beschreven is voor ouderen het sociale aspect van sport erg belangrijk. Dit wordt ook bevestigd in de antwoorden van de ouderen op de vraag of men liever alleen of in groepsverband sport. Voor de ouderen kwam naar voren dat men liever in groepsverband de sport beoefend. Senioren hebben hier geen voorkeur in.

De resultaten van dit onderzoek hebben zeker een relevantie voor de huidige kennis over de sportdeelname en sportmotieven van ouderen. Zo zijn er een aantal nieuwe zaken gevonden die in de bestaande literatuur niet zo zeer naar voren kwamen. Het is dus een uitbreiding van de bestaande kennis over senioren- en ouderensport.

Een verklaring voor de verschillen die gevonden zijn tussen de bestaande literatuur en de onderzoeksresultaten zou kunnen zijn, dat de onderzoekspopulaties in het theoretisch kader steeds iets afweek van de gehanteerde onderzoekspopulatie gedurende dit onderzoek. Zo bestond de doelgroep ouderen gedurende dit onderzoek uit alle 65-plussers, terwijl in een aantal gevallen in het theoretisch kader de leeftijdsgroep 65-79 jaar gehanteerd werd. Ook de groep senioren (55-65 jaar) verschilde een aantal keer van de leeftijdsgroep zoals die in een aantal eerdere onderzoeken geformuleerd was. Zo werd hier ook wel de leeftijdsgroep 50-65 jaar gebruikt.

Een andere verklaring voor de verschillen tussen de bestaande literatuur en onderzoeksresultaten kan gevonden worden in het feit dat de gehele steekproef niet gehaald is. Dit betekent dat de gegevens minder goed te generaliseren zijn naar een grotere populatie.

De overeenkomsten tussen de gevonden onderzoeksresultaten en het theoretisch kader geven een bevestiging van de bestaande kennis. Hierdoor kunnen er betrouwbaardere uitspraken gedaan worden over onder andere de redenen om te sporten. De overeenkomsten met de theorie geven ook meer zekerheid aan de uitspraken die over de Gemeente Zevenaar worden gedaan.

6.2 Praktische relevantie

De praktische relevantie van dit onderzoek is vrij groot. Er was binnen de Gemeente Zevenaar weinig bekend over de sportdeelname van senioren en ouderen. Bij de door de Gelderse Sportfederatie eerder uitgevoerde Gelderse Sportmonitor 2013 viel de Gemeente Zevenaar onder de regio Arnhem. Dit betekent dat de cijfers over sportdeelname dan over meerdere gemeenten gaan, waardoor er alleen iets over de regio gezegd kan worden. Er werd binnen de regio ook geen onderscheid gemaakt naar leeftijd. Dit onderscheid werd wel gemaakt bij cijfers over heel Gelderland. Als oudste groep werd de leeftijdsgroep 50-65 jaar gehanteerd. Echter is men van mening dat iemand van 50 nog niet als oudere/senior gezien kan worden en dit dus ook lastig te vergelijken is met iemand van 65 jaar of nog ouder. Informatie over de doelgroep ouderen was nog helemaal niet aanwezig.

Daarnaast kwam vanuit de opdrachtgever ook de wens om het sportaanbod voor de doelgroepen in het onderzoek mee te nemen. Op deze manier krijgt men een beter beeld van de sportaanbieders die een bepaald sportaanbod voor senioren en ouderen hebben. Om een passend sportaanbod in de toekomst te kunnen creëren is het van belang inzicht te hebben in de wensen en behoeften van deze doelgroep. Dit onderzoek draagt dan ook zeker bij aan de totstandkoming van dit sportaanbod.

Er kan gesteld worden dat met de gevonden resultaten de eerder opgestelde doelstelling behaald kan worden. Men heeft inzicht verkregen in de sportdeelname van senioren en ouderen. Daarnaast heeft men een beeld gekregen van wat bij deze doelgroepen de populairste sporten zijn en wat voor hen de reden is om te gaan sporten. Verder is nu meer duidelijk welke behoefte er is in de sportbeoefening. Denk hierbij aan vragen over in welke vorm men het liefst aan sport doet en of men de behoefte heeft aan andere sportactiviteiten in de buurt. Het huidige sportaanbod is in kaart gebracht en de sportaanbieders hebben aangegeven of men al dan niet bereid is een toekomstig sportaanbod voor de beschreven doelgroepen te creëren. Met al deze gegevens kunnen vervolgens aanbevelingen gedaan worden richting de opdrachtgever. Met heldere en bruikbare aanbevelingen zal de doelstelling van dit onderzoek gehaald worden.

Het onderzoek kan bijdragen als aanvulling op de pas opgestelde Beleidsnota Sport 2013-2020 van de Gemeente Zevenaar. Daar is aangegeven dat het sportaanbod voor senioren de komende jaren wordt uitgebreid en meer toegankelijk wordt gemaakt. De resultaten uit dit onderzoek kunnen als input dienen voor de totstandkoming van een toegankelijk sportaanbod. Er is dan namelijk een helder beeld van de sportende senioren en ouderen.

Als laatste kunnen ook omliggende gemeenten profiteren van de gevonden onderzoeksresultaten. De wensen en behoeften zullen waarschijnlijk gelijkenis vertonen met de wensen en behoeften van inwoners uit deze andere gemeenten.

6.3 Begrenzings van het onderzoek

De grootste beperking van het onderzoek is de te lage respons op de enquêtes voor de senioren en ouderen. De enquête is door 102 senioren en 97 ouderen ingevuld. De gevolgen van de te lage steekproef leiden ertoe dat de onderzoeksresultaten minder goed te generaliseren zijn naar een grotere populatie. De uiteindelijke conclusies kunnen een vertekend beeld geven van de werkelijkheid. De deelnemers die wel een antwoord geven hebben dan teveel invloed op het eindresultaat. Dit wordt ook wel de 'non-respons bias' genoemd.

Ook zou het zo kunnen zijn dat er meer niet-sporters niet gereageerd hebben op de enquête dan sporters. Dit kan zo zijn doordat men waarschijnlijk minder geïnteresseerd is in sport dan mensen die wel aan sport doen. Hierdoor zal deze doelgroep ook eerder geneigd zijn om niet op enquête te reageren.

Naast de hier voor genoemde beperkingen van het onderzoek kent de enquête ook een aantal beperkingen. Zo is aan de niet-sporters niet gevraagd welke sport men zou willen doen, wanneer men wel zou gaan sporten. Hierdoor is niet duidelijk met welke sport je deze doelgroep kunt trekken om te gaan sporten. Waarschijnlijk zal dit zijn met de sporten die ook bij de sporters erg populair zijn. Veel van deze sporten werden in de literatuur bevestigd als populaire sport.

Als laatste kan als beperking gezien worden dat een enquête niet de mogelijkheid biedt om door te vragen naar de diepere gedachte achter een antwoord. Dit is wel mogelijk bij bijvoorbeeld een interview. Echter biedt een enquête wel de mogelijkheid om kwantitatieve gegevens te verzamelen. Hierdoor kunnen er over een grotere groep uitspraken gedaan worden.

6.4 Suggesties voor vervolgonderzoek

In een toekomstig onderzoek zou het gezondheidsaspect mee genomen kunnen worden. Sport en gezondheid zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Daarbij zou het voor de Gemeente Zevenaar goed zijn ook duidelijk te hebben hoe het met de gezondheid van de senioren en ouderen is gesteld. Dit zou eventueel kunnen in de vorm van gezondheidschecks, waarbij middels een korte scan in kaart gebracht kan worden hoe het met de gezondheid van iemand staat. Hier zou het sportaanbod op aangepast kunnen worden.

Als er in de toekomst een soortgelijk onderzoek uitgevoerd wordt voor eventueel een andere doelgroep dan zullen de beperkingen van dit onderzoek er uit gehaald moeten worden. Er zal dan ook opnieuw besloten moeten worden welke methode het meest geschikt is. Wanneer er kwantitatieve gegevens verzameld moeten worden, zal de enquête wel weer een geschikt middel zijn. Wanneer er meer diepgang gewenst is zullen interviews aanbevolen worden.

Een ander onderzoek voor in de toekomst, zou zich kunnen richten op verzorgings- en bejaardenhuizen. Er zou bijvoorbeeld onderzocht kunnen worden of de mensen in deze huizen behoefte hebben aan sportattributen op de locatie. Wanneer dit het geval zou zijn, zou de COOL interventie geschikt zijn. Deze interventie richt zich namelijk op deze doelgroep. Als blijkt dat er vraag naar is dan bestaat er wellicht een mogelijkheid om (oude) fitnessapparaten in deze verpleeg- en verzorgingshuizen te plaatsen. Op deze manier zouden er op een goedkope en laagdrempelige manier beweegactiviteiten voor ouderen georganiseerd kunnen worden om op deze manier mobiliteitsproblemen te voorkomen. De oude fitnessapparaten zullen wellicht voor een klein bedrag over genomen kunnen worden.

7. Aanbevelingen

In dit hoofdstuk worden aanbevelingen gegeven die er aan bij moeten dragen om de, in de inleiding opgestelde, doelstelling te behalen. De aanbevelingen zijn afgeleid van de beschreven onderzoeksresultaten.

Op basis van deze gevonden onderzoeksresultaten zijn een aantal aanbevelingen opgesteld die er toe kunnen leiden beter in te kunnen spelen op de sportbehoefte van senioren en ouderen in de Gemeente Zevenaar. Dit zou vervolgens kunnen leiden tot een hogere sportparticipatie van deze twee doelgroepen.

De aanbevelingen zijn:

1. Informeren via De Zevenaar Post
2. Invoeren sportpas
3. Themabijeenkomst ouderensport
4. Overleg met sportaanbieders

7.1 De Zevenaar Post

Uit de resultaten blijkt dat de informatievoorziening omtrent het Zevenaarse sportaanbod verbeterd kan worden. Dit betekent dat het aanwezige sportaanbod beter gecommuniceerd moet worden. Dit kan door gebruik te maken van de lokale krant De Zevenaar Post. Door wekelijks een sportaanbieder aan het woord te laten in deze krant krijgen de sportaanbieders de mogelijkheid zichzelf te presenteren aan het publiek en kan men laten zien welk sportaanbod men heeft voor de Zevenaarse senioren en ouderen. De sportaanbieder kan er vervolgens zelf voor kiezen om hier nog activiteiten aan te koppelen. Hierbij kan gedacht worden aan clinics of extra proefflessen. Er zijn 28 sportaanbieders met een bepaald sportaanbod voor senioren en/of ouderen. Dit aanbod is of gelijk aan het regulier aanbod of het gaat om een aangepast aanbod. Er is gekozen voor de lokale krant, omdat vooral de senioren en ouderen deze krant zullen lezen. Deze doelgroepen zullen een stuk minder actief zijn op social media, zoals Twitter en Facebook. Dit betekent dat de lokale krant een goed middel is om de doelgroep te bereiken. Er zullen 28 weken lang elke week een sportaanbieder in de spotlights staan. De invulling van het artikel ligt in handen van de sportaanbieder. Wel zal de vorm van het stuk afgestemd moeten worden tussen de gemeente en de sportaanbieders. Dit om er voor te zorgen dat alle sportaanbieders dezelfde mogelijkheden hebben.

Om deze aanbeveling te kunnen realiseren zal er eerst overlegd moeten worden met de Zevenaar Post. Wellicht is het mogelijk een samenwerking aan te gaan waarbij sport in de Gemeente Zevenaar een structureel item in de krant wordt. Een soortgelijke samenwerking is er tussen Sportservice Doetinchem en de Gelderse Post. Door structureel sport, eventueel ook voor andere leeftijden, aan bod te laten komen zal het publiek wellicht meer geënthousiasmeerd over sport kunnen worden.

Met de planning van wanneer de sportaanbieders er in komen te staan moet rekening gehouden worden met de sport dat men aan biedt. Sportaanbieders die dezelfde sporten aanbieden zullen niet na elkaar moeten komen. Er moet afwisseling in zitten. Er is ook een mogelijkheid om elke week een sport dat in de Gemeente Zevenaar wordt aangeboden in de krant te laten zien met daarbij welke sportaanbieders deze sport aanbieden. Echter zijn er van de ene sport meer aanbieders dan van de andere, wat betekent dat een aantal sportaanbieders veel meer 'concurrentie' heeft in het artikel terwijl anderen het alleenrecht hebben. Wanneer de sportaanbieder apart in de krant geplaatst wordt, heeft iedereen gelijke kansen en mogelijkheden, is men zelf verantwoordelijk voor de invulling en zal men zichzelf onderscheidend moeten maken.

7.2 Sportpas

Om in te spelen op het feit dat laagdrempeligheid belangrijk is, zou er een sportpas ingevoerd moeten worden. Met de sportpas kunnen senioren en ouderen een aantal proefflessen nemen bij verschillende sportaanbieders. Deze proefflessen zullen ook in groepsverband georganiseerd kunnen worden. Om zo in te kunnen spelen op de behoefte van ouderen om in groepsverband te sporten. De sportpas geeft de senioren en de ouderen de kans kennis te maken met de sport en sporten aan sich. Niet-sportende senioren hebben aangegeven niet te sporten, omdat het te duur is. Door mensen gratis te laten 'proeven' aan de sport zal men zich eerder aansluiten bij een sport, doordat ze dan weten welke sport wel of niet bij hen past. Men kan dan een wel overwogen beslissing nemen of men zich wel of niet aansluit bij een sport(aanbieder).

Bij de sportpas moet ook een informatiefolder over sporten en de sportaanbieders komen. Dit om de keuze van de sport voor de proefflessen te vergemakkelijken. Informatie over sport is ook belangrijk om men te overtuigen van het belang van sport. Ook voor ouderen die fysieke klachten hebben. Een slechte

gezondheid is voor ouderen een belangrijke reden om niet te gaan sporten. Door men te informeren over het belang van sporten zal men wellicht eerder inzien dat sporten ook voor hen grote voordelen met zich mee brengt.

Uit de theorie blijkt dat ouderen vaak kiezen voor het intensiveren van bestaande activiteiten of het oppakken van eerder beoefende activiteiten. Men continueert de sporten waarmee ze op jonge leeftijd zijn begonnen. Dit zou kunnen betekenen dat men zich minder snel aansluit bij een nieuwe sport. Wanneer men eerst de kans krijgt proeflessen te nemen om op die manier kennis met een sport te maken zal de drempel om een nieuwe sport te kiezen verlagen. Ook staat men wellicht eerder open voor een nieuwe sport als men die samen met anderen doet.

Deze interventie bouwt voort op de interventie Sjors Sportief waar de Gemeente Zevenaar sinds kort mee werkt. Sjors Sportief leert de basisschooljeugd kennis maken met sport. Vervolgens kunnen de kinderen proeflessen nemen, waarna ze uiteindelijk de sport die het best bij hen past kunnen kiezen. Dit idee kan doorgetrokken worden naar de senioren en ouderen.

7.3 Themabijeenkomst ouderensport

Binnen de Gemeente Zevenaar worden themabijeenkomsten georganiseerd voor en door sportaanbieders. Met een themabijeenkomst zouden de sportaanbieders kennis kunnen maken het onderwerp senioren- en ouderensport. Er zijn veel sportaanbieders die hier nog weinig aan doen of er niet zo bekend mee zijn. Daarnaast kan men geïnformeerd worden over de bevindingen uit het onderzoek. Dit met als doel dat er toch nog meer sportaanbieders een sportaanbod voor senioren en ouderen willen creëren. Wellicht door met de andere sportaanbieders in discussie te gaan, zullen deze sportaanbieders overtuigd kunnen worden van het belang van een goed sportaanbod voor ouderen. Een themabijeenkomst is een goed moment voor de sportaanbieders om met elkaar te sparren over hoe dit thema aangepakt kan worden. Vanwege het feit dat de themabijeenkomsten door de sportaanbieders zelf worden georganiseerd, zal er ook een sportaanbieder gevonden moeten worden die ouderensport een belangrijk thema vindt en de organisatie van de themabijeenkomst op zich wilt nemen.

Voor deze themabijeenkomst zullen alle sportaanbieders uit de Gemeente Zevenaar uitgenodigd moeten worden. Dus ook de sportaanbieders die niet hebben deelgenomen aan het onderzoek of die geen sportaanbod voor senioren en ouderen hebben. Wellicht ziet men naar aanleiding van de resultaten van het onderzoek en de themabijeenkomst toch een mogelijkheid om een sportaanbod te realiseren.

Als blijkt dat er naar aanleiding van de themabijeenkomst toch meer sportaanbieders open staan voor het creëren van een specifiek sportaanbod voor senioren en ouderen, zal er een informatiemarkt/sportmarkt voor senioren en ouderen georganiseerd kunnen worden. Op deze manier zouden de sportaanbieders zich kunnen presenteren aan deze doelgroepen. De senioren en ouderen zullen dan laagdrempelig kennis kunnen maken met een sport en sportaanbieders. Tijdens een sportmarkt is er een goede mogelijkheid om de mensen de sport te laten proberen. Dit kan in de vorm van een kleine clinic of demonstratie. Echter zal dit een extra interventie zijn, dat alleen mogelijk is als er voldoende draagvlak voor is bij de sportaanbieders.

7.4 Overleg met sportaanbieders

Het inspelen op de behoefte van de senioren en de ouderen ligt voornamelijk in handen van de sportaanbieders. Zij bepalen uiteindelijk het sportaanbod. Daarom zal de Gemeente Zevenaar in overleg moeten gaan met de sportaanbieders die hebben aangegeven eventueel een sportaanbod voor senioren en ouderen te willen creëren. Dit zijn zes sportaanbieders. Daarnaast zijn er vijf sportaanbieders die hebben aangegeven dat het mogelijk is om beweegactiviteiten aan te passen zodat senioren en ouderen wel mee kunnen doen. Het doel van het overleg is om dit te concretiseren. Dit betekent dat men hier concrete acties aan moet koppelen. Door met een kleine groep te gaan zitten zullen er meer concrete acties gepland worden. Daarom is voor deze groep de themabijeenkomst alleen niet voldoende, omdat men dan meer de kans krijgt toehoorder te zijn in plaats van actief deelnemer.

Tijdens het overleg zullen de behoefte van de senioren en ouderen besproken moeten worden. Waar de sportaanbieders op in kunnen spelen is dat ouderen liever in groepsverband sporten en dat men de voorkeur geeft aan sporten in de ochtend. Hierin verschillen de ouderen van de senioren. Deze groep sport liever in de avond en geeft aan geen voorkeur te hebben in het alleen sporten of sporten in groepsverband.

Er zijn een aantal redenen uit het onderzoek naar voren gekomen die belangrijk zijn in de keuze om niet te gaan sporten. Het sportaanbod zal, indien mogelijk, zo ingericht moeten worden dat deze redenen nog maar een minimale rol spelen. Zo geven ouderen aan dat de gezondheid het niet meer toe laat om te sporten of dat men zichzelf daar te oud voor vindt. Het is daarom van belang dat men laagdrempelig kan gaan sporten, waarbij rekening gehouden wordt met de lichamelijke gesteldheid van deze mensen. Iedereen moet op zijn of haar eigen niveau kunnen sporten. Wanneer dit niet het geval is zal deze groep niet over gehaald willen of kunnen worden om toch te gaan sporten.

Verder is het voor de sportaanbieders van belang te weten welke sporten bij de senioren en ouderen populair zijn. Voor zowel senioren als ouderen geldt dat fitness (conditie), wielrennen/toerfietsen/mountainbiken en wandelsport/Nordic Walking de meest beoefende sporten zijn. Dit zou betekenen dat met de organisatie van deze sportactiviteiten de meeste senioren en ouderen zouden deelnemen. De organisatie van tennisactiviteiten zou ook nog veel ouderen kunnen trekken. Tennis staat op plaats 3 bij de meest beoefende sporten. Bij het creëren van een sportaanbod zal hier rekening mee gehouden moeten worden. Als dit niet gedaan wordt zal de deelname aan deze sportactiviteiten ook een stuk lager zijn.

8. Literatuurlijst

Artikelen

- Attema, E., & Dijk, M. van. (2010). *De doelgroep ouderen in beweging. (scriptie)*. SPH, Christelijke Hogeschool Windesheim, Zwolle.
- Bernaards, C.M., Hildebrandt, V.H., & Stubbe, J.H. (2013). *Trendrapport Bewegen en Gezondheid 2010/2011*. Leiden: TNO.
- Boer, S. de, & Kan, L. van. (2012). *Bijlageboek Senioren en ouderensport inZicht*. SGM, Faculteit Instituut voor sport en bewegingsstudies, Hogeschool van Arnhem en Nijmegen, Nijmegen.
- Boer, S. de, & Kan, L. van. (2012). *Senioren en ouderensport inZicht. (afstudeerscriptie)*. SGM, Faculteit Instituut voor sport en bewegingsstudies, Hogeschool van Arnhem en Nijmegen, Nijmegen.
- Breedveld, K., Cevaai, A., Ennen, G., Romijn, D., & Wender, E. (2010). *Sport terug in de wijk*. W.J.H. Mulier Instituut, 's-Hertogenbosch.
- Breedveld, K., Kamphuis, C., & Tiessen-Raaphorst, A. (2008). *Rapportage sport 2008*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.
- Chorus, A.M.J., Hopman-Rock, M., & Wijnhuizen, G.J. (2008). Ouderen met verhoogde valkans worden inactief: een valkuil voor henzelf en voor preventie. *Tijdschrift voor gezondheidswetenschappen*, 86 (7), 387-388.
- Chorus, A.M.J., Tak, E.C.P.M., & Wijnhuizen, G.J. (2011). *Preventief bewegen in instellingen in de ouderenzorg*. Leiden: TNO
- Decock, S. (2010). *De modererende invloed van vividness op emotionele versus rationele banners gericht naar senioren. (masterproef)*. Communicatiewetenschappen, Faculteit Politieke en Sociale Wetenschappen, Universiteit Gent, Gent.
- Eysink, P.E.D., Hamberg – van Reenen, H.H., & Lambooy, M.S. (2008). *Leefstijl en arbeid in balans*. Rapportnummer 270254001. Bilthoven: RIVM
- Engels, J.A., Gulden, J.W.J. van der., Heerkens, Y.F., & Spikmans, F.J.M. (2011). Bespreekbaar maken van overgewicht op de werkplek: Kan dat en wie moet het doen. *Tijdschrift voor gezondheidswetenschappen*, 89 (2), 114.
- Gelderse Sportfederatie. (2013). *Vragenlijst Bewegen en Sporten gemeente Zevenaar*. Arnhem: GSF
- Gemeente Zevenaar. (2013). *Beleidsnota Sport 2013-2020*.
- Gemeente Zevenaar. (2014). *Gemeentegids 2014*.
- Hendriksen, T., & Hoogwerf, I. (2013). *Sportersmonitor 2012*. Dongen: GFK.
- Hermsen, R., & Nijland, I. (2013) *Gelderse Sportmonitor 2013*. Arnhem: Gelderse Sportfederatie.
- Hildebrandt, V.H., Hopman-Rock, M., & Ooijendijk, W.T.M. (2008). *Trendrapport Bewegen en Gezondheid 2006 2007*. Leiden: TNO.
- Hopman-Rock, M., Jans, M., Jongert, T., & Vreede, P. van. (2007). *Ouderen in Beweging! In Hillesluis*. Leiden: TNO.
- Huis voor de Sport Groningen. (2010). *Behoefteteilig Sportdorp Opende*. Opende: Huis voor de Sport Groningen.
- Kersten, J. (2012). *'Invloed van motieven, aanbod en persoonskenmerken op de sportparticipatie van 50+'ers'*. (afstudeerscriptie). SGM, Hogeschool van Arnhem en Nijmegen, Nijmegen.
- Leeuwen, K. van. (1997). *Senioren in de sport. (scriptie)*. Vrijtijdswetenschappen, Faculteit Sociale Wetenschappen, Katholieke Universiteit Brabant, Tilburg.
- Leussen, J. van. (2010). *Advies over het behoud van de zelfredzaamheid van ouderen. (afstudeerscriptie)*. Bewegingstechnologie, Haagse Hogeschool, Den Haag.
- Ligtenbarg, M. (2006). *Privatisering en commercialisering van sportaccommodaties. (masterscriptie)*. Bestuurskunde, Universiteit Twente, Enschede.
- Male, L. van der. (2011). *Sneeuwfit: weer bergopwaarts? (scriptie)*. Sportbeleid en Sportmanagement, Universiteit Utrecht, Utrecht.
- Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2011). *Beleidsbrief sport, Sport en Bewegen in Olympisch perspectief*. Den Haag: Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.
- Mulier Instituut. (2013). *Sportdeelname in Nederland: 2006-2012*. Utrecht: Mulier Instituut.
- Oosterga, C. (2003). *Senioren en Sport. (scriptie)*. Universiteit van Tilburg, Tilburg.
- Provincie Gelderland. (2009). *Gelderland Sportland, een wereld te winnen!* Arnhem: GSF
- Stiggelbout, M. (2008). *More Exercise for Seniors: Opportunities en Challenges*. Leiden: TNO.

- Sturkenboom, E. (2012). *De toekomst van de kleine 'dorpsvoetbalvereniging'.* (masterscriptie). Geowetenschappen, Universiteit Utrecht, Utrecht.
- Tiessen-Raaphorst, A. (2010). *Sportdeelname in Nederland (factsheet).* Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.
- Toorn, I. van. (1996). *De betekenis van sport voor de sociale integratie van ouderen.* (scriptie). Vrijtijds wetenschappen, Faculteit Sociale Wetenschappen, Katholieke Universiteit Brabant, Tilburg.
- Verhagen, E. (2012). *Nederlandse Norm Gezond Bewegen.* Amsterdam: Kennislink.nl
- WGV Zorg en Welzijn. (2012). *Het begrip vitaliteit.* Deventer.
- Woudstra, M. (2009). *(Nooit) te oud om te sporten.* (Scriptie). Sportbeleid en Sportmanagement, Universiteit Utrecht, Utrecht.

Boeken

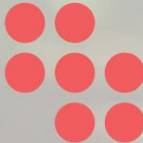
- Armstrong, G., Kotler, P., Saunders, J., & Wong, V. (2009). *Principes van marketing* (5^e druk). Amsterdam: Pearson Education Benelux.
- Colijnen, J., & Kok, R. (2007). *Sportmarketing* (1^e druk). Amsterdam: Pearson Education Benelux.
- Doorewaard, J.A.C.M., & Verschuren, P.J.M. (2007). *Het ontwerpen van een onderzoek* (4^e druk). Den Haag: Boom Lemma uitgevers.
- Gratton, C., Jones, I., & Robinson, T. (2011). *Onderzoeksmethoden voor Sportstudies* (2^e druk). Londen/ New York: Uitgeverij Routledge.
- Lindert, C. van. (2009). *Fit for life: (on)bereikbaar doel?* 's-Hertogenbosch: W.J.H. Mulier Instituut.
- Nimwegen, N., van., & Van Praag, C. (2012). *Bevolkingsvraagstukken in Nederland anno 2012: Actief ouder worden in Nederland.* Amsterdam: Amsterdam University Press.

Websites

- Centraal bureau voor de Statistiek. (2011). *Actieve en passieve sportparticipatie; personen van 6 jaar en ouder.* Geraadpleegd op 17 februari 2014, van <http://statline.cbs.nl/StatWeb/publication/?VW=T&DM=SLNL&PA=80909NED&D1=0,32&D2=0&D3=0-7,12-14&D4=a&HD=120524-1241&HDR=T,G2&STB=G1,G3>
- Centraal Bureau voor de Statistiek. (2013). *Bevolking; geslacht, leeftijd, burgerlijke staat en regio, 1 januari.* Geraadpleegd op 6 februari 2014, van <http://statline.cbs.nl/StatWeb/publication/?DM=SLNL&PA=03759ned&D1=0-2,15&D2=129-132&D3=891&D4=0-1,24-25&HDR=T&STB=G2,G3,G1&VW=T>
- Centraal Bureau voor de Statistiek. (2013). *Bevolking; geslacht, leeftijd, burgerlijke staat en regio, 1 januari.* Geraadpleegd op 28 februari 2014, van <http://statline.cbs.nl/StatWeb/publication/?DM=SLNL&PA=03759ned&D1=0-2,15&D2=109-117,129-132&D3=891&D4=0-1,24-25&HDR=T&STB=G2,G3,G1&VW=T>
- Nationaal Kompas Volksgezondheid. (2013). *Normen van lichamelijke (in)activiteit.* Geraadpleegd op 17 februari 2014, van <http://www.nationaalkompas.nl/gezondheidsdeterminanten/leefstijl/lichamelijke-activiteit/normen-van-lichamelijke-in-activiteit>
- Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu. (2010). *Beweegtuin voor ouderen.* Geraadpleegd op 20 februari 2014, van <http://www.loketgezondleven.nl/i-database/interventies/b/15211/>
- Journalinks. (2014). *Bereken de steekproefgrootte.* Geraadpleegd op 28 februari 2014, <http://www.journalinks.be/steekproef/>

Bijlagen afstudeeronderzoek Senioren- en ouderensport
in de Gemeente Zevenaar

Zin in **Sport**

Bijlagen afstudeeronderzoek Senioren- en ouderensport in de Gemeente Zevenaar

Titel:	Bijlagen afstudeeronderzoek Senioren- en ouderensport in de Gemeente Zevenaar
Auteur:	Chiel Nibbeling
Studentnummer:	479785
Opleiding:	Sport, Gezondheid & Management (SGM)
Faculteit:	Instituut voor sport en bewegingsstudies (ISBS)
Onderwijsinstelling:	Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN)
Leerjaar:	Hoofdfase 3
Onderwijseenheid:	Onderzoek in Sport en Bewegen (OSB) 2
Groep:	VH-03
Afstudeerbegeleider:	Kasper Bakker
Tweede beoordelaar:	Robbert Plass
Stage organisatie:	Gemeente Zevenaar
Afdeling/team:	Ontwikkeling/Samenleving
Praktijkbegeleiders:	Maikel van der Beek & Piet Gesthuizen
Plaats:	Zevenaar
Datum:	20 juni 2014

Inhoudsopgave

Bijlage 1. Enquête 55-plussers.....	4
Bijlage 2. Enquête sportaanbieders	10
Bijlage 3. Vooraankondiging sportaanbieders	15
Bijlage 4. Resultaten.....	16
4.1 Resultaten sportaanbieders	16
4.2 Resultaten 55-plussers	37

Bijlage 1. Enquête 55-plussers

Geachte heer/mevrouw,

Mijn naam is Chiel Nibbeling en ik ben een vierdejaars student Sport, Gezondheid & Management aan de Hogeschool van Arnhem & Nijmegen (HAN). Voor mijn afstudeeropdracht loop ik stage bij de Gemeente Zevenaar. Hier voer ik een opdracht uit, waarbij ik onderzoek doe naar de sportdeelname en de sportbehoefte van 55-plussers in de Gemeente Zevenaar. **Deze brief is dan ook alleen bestemd voor de 55-plussers uit de Gemeente Zevenaar.**

Middels deze vragenlijst hoop ik informatie te verzamelen die ik kan gebruiken bij het vervolg van het onderzoek. Daarnaast kan de Gemeente Zevenaar deze resultaten gebruiken om samen met sportaanbieders beter in te kunnen spelen op de wensen en behoeften van de inwoners. Dit om een ideaal sportaanbod voor u te creëren.

U bent willekeurig gekozen voor het invullen van deze vragenlijst. Met het invullen van de vragenlijst zult u mij enorm helpen bij het afstuderen voor mijn opleiding, daarnaast kan het ook voor u voordelen opleveren. De Gemeente Zevenaar draagt zorg voor een fitte en vitale bevolking. Dit betekent dat men in de toekomst meer aandacht wil besteden aan senioren- en ouderensport in de Gemeente Zevenaar.

Het invullen van de vragenlijst zal ongeveer 10 minuten van uw tijd in beslag nemen. Voor de vragenlijst blijft uw anonimiteit volledig gewaarborgd. Er zijn in de vragenlijst geen goede of slechte antwoorden. Vul de vragenlijst in, zoals het voor u van toepassing is.

De vragenlijst kunt u kosteloos terug sturen via bijgesloten antwoord envelop. Een postzegel is niet nodig. De vragenlijst dient uiterlijk 30 april 2014 worden teruggestuurd. U kunt de vragenlijst ook digitaal invullen. Dit kan op www.thesistools.com/zevenaarsport. De digitale vragenlijst zal t/m 1 mei 2014 in te vullen zijn.

Mocht u vragen hebben over het onderzoek of de vragenlijst dan kunt u mij bereiken door te mailen naar c.nibbeling@zevenaar.nl of te bellen naar (0316) 595 122 (maandag, woensdag t/m vrijdag).

Bij voorbaat dank voor uw medewerking. Dit zal erg op prijs gesteld worden.

Met vriendelijke groet,
Chiel Nibbeling
Stagiair
Team Samenleving

Algemene vragen**1) Wat is uw geslacht?**

- ☐ Man
☐ Vrouw

2) Wat is uw leeftijd?

..... jaar

3) Welke huishoudensituatie is (het meest) op u van toepassing?

- ☐ Alleenstaand
☐ Twee volwassenen, geen thuiswonend(e) kind(eren)
☐ Twee volwassenen met thuiswonend(e) kind(eren)
☐ Eén volwassene met thuiswonend(e) kind(eren)
☐ Anders, namelijk:.....

4) Hoe zou u op dit moment uw maatschappelijke positie beschrijven?

- ☐ Ik ben werkzaam, 1-20 uur per week
☐ Ik ben werkzaam, 21 uur of meer per week
☐ Ik ben huisvrouw/-man
☐ Ik ben werkloos/arbeidsongeschikt
☐ Ik ben gepensioneerd/vervroegd uitgetreden
☐ Anders, namelijk:.....

Sportdeelname

Komende vragen gaan over uw sportdeelname. Met sport wordt een activiteit bedoeld, waarbij men zich actief inzet om tot een bepaalde prestatie te komen. Dit kan zowel in georganiseerd als ongeorganiseerd verband plaats vinden.

5) Doet u aan sport?

- ☐ Ja
☐ Nee

6) Hoe vaak doet u de volgende activiteiten doorgaans?

	5-7 x per week	1-4 x per week	1-3 x per maand	minder / niet
Lopen (naar werk, winkels of halte openbaar vervoer)	☐	☐	☐	☐
Wandelen als ontspanning	☐	☐	☐	☐
Fietsen (naar werk, winkels of halte openbaar vervoer)	☐	☐	☐	☐
Tuinieren	☐	☐	☐	☐
Klussen/doe-het-zelfen	☐	☐	☐	☐

7) Hoeveel minuten per keer doet u de volgende activiteiten doorgaans?

	Doe ik niet	Tot 30 minuten	30-60 minuten	Meer dan 60 minuten
Lopen (naar werk, winkels of halte openbaar vervoer)	☐	☐	☐	☐
Wandelen als ontspanning	☐	☐	☐	☐
Fietsen (naar werk, winkels of halte openbaar vervoer)	☐	☐	☐	☐
Tuinieren	☐	☐	☐	☐
Klussen/doe-het-zelfen	☐	☐	☐	☐

De volgende vraag gaat over lichaamsbeweging, zoals bijvoorbeeld wandelen of fietsen, tuinieren, sporten of beweging op het werk. Het gaat om alle lichaamsbeweging die ten minste even inspannend is als stevig doorlopen of fietsen.

8) Hoeveel dagen per week heeft u ten minste 30 minuten per dag zulke lichaamsbeweging?

- ☐ Eén ☐ Drie ☐ Vijf ☐ Zeven
☐ Twee ☐ Vier ☐ Zes

De volgende vraag gaat over lichaamsbeweging, waarvan u merkbaar sneller gaat ademen en die lang genoeg duurt (minimaal 20 minuten per keer) om bezweet te raken, zoals sporten en andere inspannende bezigheden.

9) Hoe vaak per week beoefent u inspannende sporten of zware lichamelijke activiteiten die lang genoeg duren om bezweet te raken? Neem in gedachten een normale week in de afgelopen maand.
..... keer per week.

10) Welke sport of sporten beoefent u? Indien u niet sport kunt u verder met vraag 16.

☐ Aerobics, steps, spinning (groepslessen op muziek)	☐ Midgetgolf
☐ Atletiek	☐ Motorsport
☐ Badminton	☐ Paardensport
☐ Basketbal	☐ Roeien
☐ Biljart, poolbiljart, snooker	☐ Schaatsen
☐ Bowling	☐ Schaken
☐ Bridge	☐ Schietsport
☐ Dammen	☐ Skeeleren, skaten
☐ Danssport	☐ Skiën, langlaufen, snowboarden
☐ Darts	☐ Squash
☐ Duiksport	☐ Tafeltennis
☐ Fitness (conditie)	☐ Tennis
☐ Fitness (kracht)	☐ Vecht- en verdedigingssporten (exclusief judo)
☐ Golf	☐ Veldvoetbal
☐ Gymnastiek, turnen	☐ Volleybal
☐ Handbal	☐ Wandelsport/Nordic Walking
☐ Hardlopen, joggen, trimmen	☐ Waterpolo
☐ Hockey	☐ Wielrennen/toerfietsen/mountainbiken
☐ Honkbal, softbal	☐ Zaalvoetbal
☐ Jeu de boules	☐ Zeilen, surfen
☐ Judo	☐ Zwemsport
☐ Kano	☐ Een andere sport, namelijk:
☐ Karting	
☐ Klimsport, bergwandelen	
☐ Klootschieten	
☐ Korfbal	

11) Hoeveel keer heeft u in de afgelopen twaalf maanden in totaal gesport? Indien u het niet precies weet, geeft u dan een zo nauwkeurig mogelijke schatting.

- ☐ Niet ☐ 1-11 keer per jaar (tot 1 keer per maand)
☐ 12-59 keer per jaar (1 tot 3 keer per maand) ☐ 60-119 keer per jaar (1 tot 2 keer per week)
☐ 120 keer per jaar of vaker (2 keer per week of vaker)

12) Bent u lid van (een) sportvereniging(en)?

- ☐ Ja
☐ Nee, ga door met vraag 14

13) Van welke sportvereniging(en) bent u lid?

.....
.....

14) Waar hebt u de sport(en) in de afgelopen twaalf maanden beoefend? En was dit binnen uw gemeente en/of elders?

	binnen eigen gemeente	elders
Officiële <u>binnensport</u> accommodatie. Zoals sporthal, gymnastieklokaal, fitnesscentrum/sportschool, overdekt of combi-zwembad, ijshal/ijsbaan (binnen), tennisbaan (binnen), klimhal, karthal etc.	☐	☐
Officiële <u>buitensport</u> accommodatie. Zoals voetbalveld, hockeyveld, tennisbaan (buiten), openluchtzwembad, ijsbaan (buiten/halfoverdekt), manege, golfbaan etc.	☐	☐
Niet officiële sportaccommodatie. Zoals buurthuis, wijkcentrum, café	☐	☐
Sportvoorziening in de openbare ruimte. Zoals de Beweegtuin, openbare sporttoestellen etc.	☐	☐
Andersoortige voorziening. zoals park, bos, bergen, strand, meer, openbare weg, huis/tuin	☐	☐

15) Wat zijn voor u de belangrijkste redenen om te sporten?

Maximaal drie redenen aankruisen

☐ lichaamsbeweging/gezondheid	☐ gezelligheid/sociale contacten
☐ advies opvolgen van arts/fysiotherapeut	☐ zakelijke contacten
☐ kan met specifieke aandoening aan sport doen	☐ lekker buiten zijn
☐ afslanken	☐ weinig/geen reistijd nodig
☐ opbouw van conditie, kracht, lenigheid	☐ niet duur
☐ competitie, meten met anderen	☐ goede voorzieningen, accommodatie
☐ prestatie, jezelf verbeteren	☐ aanzien/status
☐ leren nieuwe vaardigheden	☐ anders, namelijk:
☐ leuke activiteit/plezier	
☐ uitlaatklep voor dagelijks leven/ontspanning	
	

Indien u wel een sport beoefend is vraag 16 niet van toepassing en kunt u verder gaan met vraag 17.

16) Kunt u toelichten waarom u weinig of niet sport? (meerdere antwoorden mogelijk)

☐ ik vind het niet nodig om te sporten	☐ ik kan niet goed sporten
☐ voor sporten ben ik te oud	☐ ik weet niet welke sport bij mij past
☐ ik weet het eigenlijk niet, het is geen gewoonte	☐ ik zie op tegen het leren van een (nieuwe) sport
☐ ik heb voldoende lichaamsbeweging	☐ ik zie op tegen het leren kennen van nieuwe mensen
☐ reistijd naar een sportgelegenheid is te lang (geen goed transport, te ver weg)	☐ ik ben niet goed op de hoogte van de sportmogelijkheden in mijn omgeving
☐ te duur	☐ ik ken geen mensen om mee te sporten
☐ heb ik helemaal geen tijd voor vanwege werk en/of gezin	☐ anders, namelijk:
☐ andere vrijetijdsbezigheden vind ik leuker	
☐ laat mijn gezondheid momenteel niet toe	
	

17) Op welke dagdelen zou u graag willen sporten? (kruis aan wanneer u kunt).

Maandag	☐ ochtend	☐ middag	☐ avond
Dinsdag	☐ ochtend	☐ middag	☐ avond
Woensdag	☐ ochtend	☐ middag	☐ avond
Donderdag	☐ ochtend	☐ middag	☐ avond
Vrijdag	☐ ochtend	☐ middag	☐ avond
Zaterdag	☐ ochtend	☐ middag	☐ avond
Zondag	☐ ochtend	☐ middag	☐ avond

18) Zou u vaker willen sporten?

- ☐ Ja ☐ 1 x extra in de week ☐ 2 x extra in de week ☐ meer dan 2 x extra in de week
☐ Nee

19) Sport u liever alleen of in groepsverband?

- ☐ Alleen
☐ In groepsverband
☐ Geen voorkeur

Sportaanbod**20) In welke mate bent u bekend met het sportaanbod binnen de gemeente?**

- ☐ Zeer bekend ☐ Bekend ☐ Neutraal ☐ Onbekend ☐ Zeer onbekend

21) Geef voor de volgende stellingen aan in hoeverre u hier tevreden over bent.

A. In welke mate bent u tevreden over het huidige sportaanbod?	☐ Zeer tevreden ☐ Tevreden ☐ Neutraal ☐ Ontevreden ☐ Zeer ontevreden
B. In welke mate bent u tevreden wat betreft de informatievoorziening over sport en/of sportgerelateerde activiteiten in de gemeente?	☐ Zeer tevreden ☐ Tevreden ☐ Neutraal ☐ Ontevreden ☐ Zeer ontevreden

22) Geef voor de volgende stellingen aan in hoeverre u het hier mee eens bent.

A. Er is voldoende mogelijkheid om te sporten binnen de gemeente.	☐ Helemaal mee eens ☐ Eens ☐ Neutraal ☐ Oneens ☐ Helemaal mee oneens
B. Er wordt voldoende aandacht besteed aan informatievoorziening wat betreft het belang van sporten.	☐ Helemaal mee eens ☐ Eens ☐ Neutraal ☐ Oneens ☐ Helemaal mee oneens
C. Voorzieningen om sport te beoefenen zijn goed bereikbaar binnen de gemeente.	☐ Helemaal mee eens ☐ Eens ☐ Neutraal ☐ Oneens ☐ Helemaal mee oneens
D. De kwaliteit van de sportvoorzieningen binnen de gemeente is voldoende.	☐ Helemaal mee eens ☐ Eens ☐ Neutraal ☐ Oneens ☐ Helemaal mee oneens
E. Er is voldoende mogelijkheid om kennis te maken met verschillende sporten/sportactiviteiten.	☐ Helemaal mee eens ☐ Eens ☐ Neutraal ☐ Oneens ☐ Helemaal mee oneens
F. Er zijn binnen de gemeente voldoende betaalbare mogelijkheden om te sporten.	☐ Helemaal mee eens ☐ Eens ☐ Neutraal ☐ Oneens ☐ Helemaal mee oneens

23) Zijn er volgens u in uw buurt bepaalde omstandigheden die het minder aantrekkelijk maken om te sporten en bewegen in uw buurt? (meerdere antwoorden mogelijk)

- ☐ Nee
- ☐ Geen goede wandel- / fietspaden
- ☐ De voorzieningen voor sport en bewegen zijn slecht onderhouden
- ☐ De voorzieningen voor sport en bewegen zijn vaak bezet door een doelgroep (bijv. kinderen) waar ik niet bij hoor
- ☐ Ik voel me niet veilig in mijn buurt
- ☐ Er worden geen leuke activiteiten om te sporten en bewegen georganiseerd
- ☐ Mijn sport(en) is niet in de buurt of de wijk mogelijk
- ☐ Anders, namelijk:

.....
.....

24) Wat bent u bereid per maand uit te geven aan sportactiviteiten?

- ☐ Niets
- ☐ 0 tot 10 euro per maand
- ☐ 10 tot 20 euro per maand
- ☐ 20 tot 30 euro per maand
- ☐ 30 tot 40 euro per maand
- ☐ 40 tot 50 euro per maand
- ☐ 50 euro of meer per maand

25) Wat geeft u per maand uit aan sport en/of sportgerelateerde activiteiten? (Indien u niet sport, ga naar vraag 26)

- ☐ Niets
- ☐ 0 tot 10 euro per maand
- ☐ 10 tot 20 euro per maand
- ☐ 20 tot 30 euro per maand
- ☐ 30 tot 40 euro per maand
- ☐ 40 tot 50 euro per maand
- ☐ 50 euro of meer per maand

26) Zijn er sportmogelijkheden die u mist in de gemeente of in de buurt? Dit kunnen ook sportmogelijkheden zijn waar u nu ver voor reist.

- ☐ Nee, geen behoefte aan sportmogelijkheden
- ☐ Nee, alle gewenste sportmogelijkheden zijn in de buurt
- ☐ Ja, mis dichtbij of in de buurt wel bepaalde sportmogelijkheden, maar dat hoeft niet te veranderen
- ☐ Ja, mis dichtbij of in de buurt daadwerkelijk bepaalde sportmogelijkheden, dit betreft:

.....
.....

27) Is het missen van bepaalde sportmogelijkheden een reden dat u niet sport of dat u minder sport dan u zou willen?

- ☐ Ja
- ☐ Misschien
- ☐ Nee

28) Hebt u nog op- en/of aanmerkingen over het sportaanbod in de Gemeente Zevenaar?

.....
.....
.....

Bijlage 2. Enquête sportaanbieders

Beste sportaanbieder,

Zoals in de vooraankondiging aangegeven ben ik voor de Gemeente Zevenaar bezig met een onderzoek naar de sportdeelname en sportbehoefte van 55-plussers in de gemeente. Ook tracht ik middels een vragenlijst het huidige sportaanbod voor deze doelgroep in kaart te brengen.

In deze vragenlijst zijn vragen opgenomen die betrekking hebben op het huidige sportaanbod voor 55-plussers, maar ook op een mogelijk sportaanbod voor deze doelgroep in de toekomst. Het doel van het onderzoek is aanbevelingen doen aan Gemeente Zevenaar over hoe men, in samenwerking met alle sportaanbieders, in kan spelen op de sportbehoefte van 55-plussers. Middels deze vragenlijst hoop ik informatie te verzamelen die ik kan gebruiken bij het vervolg van het onderzoek. Met het invullen van de vragenlijst zult u mij enorm helpen bij het afstuderen voor mijn opleiding.

U hebt naar aanleiding van de vooraankondiging niet aangegeven niet mee te willen werken aan het onderzoek. Vandaar dat ik u nu deze vragenlijst stuur. De vragenlijst heeft 18 vragen en het invullen zal ongeveer 5 minuten van uw tijd in beslag nemen. Er zijn in de vragenlijst geen goede of slechte antwoorden. Vul de vragenlijst in, zoals het voor uw vereniging van toepassing is. U kunt de vragenlijst digitaal invullen. Dit kan via deze link: www.thesistools.com/Zevenaar. De vragenlijst zal tot 18 april 2014 in te vullen zijn.

Mocht u vragen hebben over het onderzoek of de vragenlijst dan kunt u mij bereiken door te mailen naar c.nibbeling@zevenaar.nl of te bellen naar (0316) 595 122 (maandag, woensdag t/m vrijdag).

Bij voorbaat dank voor uw medewerking. Dit zal erg op prijs gesteld worden.

Met vriendelijke groet,

Chiel Nibbeling
Stagiair
Team Samenleving

Gemeente Zevenaar
Bezoekadres: Kerkstraat 27, 6901 AA Zevenaar
Postadres: Postbus 10, 6900 AA Zevenaar

T: (0316) 595 122
E: c.nibbeling@zevenaar.nl
W: www.zevenaar.nl

Algemene gegevens**1) Vul onderstaande gegevens in.****Naam organisatie:****Contactpersoon:****E-mailadres:****Plaats en organisatie****2) De organisatie ligt binnen de Gemeente Zevenaar in...**

(Meerdere antwoorden zijn mogelijk)

☐ Zevenaar	☐ Angerlo
☐ Oud-Zevenaar	☐ Giesbeek
☐ Babberich	☐ Lathum
☐ Ooy	

3) Onder welke noemer valt uw organisatie?

- ☐ Vereniging
- ☐ Beweeggroep
- ☐ Fitnesscentrum/Fitnessschool
- ☐ Dansschool
- ☐ Anders namelijk.....

4) Op welk moment van de dag biedt u als sportaanbieder de sport en beweegactiviteiten voor de senioren en ouderen aan?

(Meerdere antwoorden zijn mogelijk)

- ☐ De organisatie biedt geen beweegactiviteiten aan voor senioren en ouderen
- ☐ In de ochtend
- ☐ In de middag
- ☐ In de avond

Ledenaantal**5) Hoeveel leden telt uw organisatie?**

..... leden

6) Hoeveel leden heeft uw organisatie in de leeftijd van 55 jaar tot 65 jaar?

..... leden

7) Hoeveel leden heeft uw organisatie in de leeftijd 65+?

..... leden

Product

8) Onderstaande tabel dient inzicht te verschaffen in het aanbod van de organisatie

Lees onderstaande uitleg om het tabel in te vullen.

LET OP! Hieronder wordt onderscheidt gemaakt tussen senioren (55-65) en ouderen (65+).

Kolom 1: Kruis aan welke activiteiten uw organisatie aanbiedt aan de leden.

Kolom 2 en 4: Kruis aan welk aanbod uw organisatie op dit moment aanbiedt aan de beschreven doelgroep.

Kolom 3 en 5: Kruis aan voor welke beweegactiviteit uw organisatie aangepast aanbod aanbiedt aan de beschreven doelgroep. Met 'aangepast' bedoelen we dat de beweegactiviteit is veranderd met behulp van aanpassing in bijvoorbeeld regels, hulpmiddelen, rekening houdend met lichamelijke gesteldheid.

(Meerdere antwoorden zijn mogelijk)

	1	2	3	4	5
	Aanbod	Aanbod 55 tot 65 jaar	Aangepast aanbod 55- 65	Aanbod 65 jaar en ouder	Aangepast aanbod 65 jaar en ouder
Aerobics/steps	☐	☐	☐	☐	☐
Atletiek	☐	☐	☐	☐	☐
Badminton	☐	☐	☐	☐	☐
Basketbal	☐	☐	☐	☐	☐
Biljart/poolbiljart/snooker	☐	☐	☐	☐	☐
Bowlen/kegelen	☐	☐	☐	☐	☐
Bridge	☐	☐	☐	☐	☐
Danssport	☐	☐	☐	☐	☐
Darts	☐	☐	☐	☐	☐
Fitness	☐	☐	☐	☐	☐
Gymnastiek/turnen	☐	☐	☐	☐	☐
Handbal	☐	☐	☐	☐	☐
Hardlopen/joggen/trimmen	☐	☐	☐	☐	☐
Hengelsport	☐	☐	☐	☐	☐
Hockey	☐	☐	☐	☐	☐
Honkbal/softbal	☐	☐	☐	☐	☐
Jeu de boules	☐	☐	☐	☐	☐
Kaarten	☐	☐	☐	☐	☐
Korfbal	☐	☐	☐	☐	☐
MBvO	☐	☐	☐	☐	☐
Schaatsen/skaten	☐	☐	☐	☐	☐
Squash	☐	☐	☐	☐	☐
Tafeltennis	☐	☐	☐	☐	☐
Tennis	☐	☐	☐	☐	☐
Vecht- en verdedigingssporten	☐	☐	☐	☐	☐
Voetbal	☐	☐	☐	☐	☐
Volleybal	☐	☐	☐	☐	☐
Wandelsport	☐	☐	☐	☐	☐
Watersport	☐	☐	☐	☐	☐
Wielrennen/mountainbiken	☐	☐	☐	☐	☐
Zwemsport	☐	☐	☐	☐	☐
Andere sport, namelijk:	☐	☐	☐	☐	☐

Promotie

9) Welke communicatiemiddelen gebruikt uw organisatie om de senioren (55 – 65 jaar) en ouderen (65+) doelgroep te bereiken?

(Meerdere antwoorden zijn mogelijk)

- ☐ De organisatie richt zich niet op deze doelgroep(en)
- ☐ Internet
- ☐ Kranten/folders
- ☐ Radio
- ☐ Directe communicatie (bellen, face-to-face)
- ☐ Anders, namelijk.....

Prijs

10) De kosten voor een maandabonnement voor 55-plussers liggen gemiddeld op

(Indien u een jaarabonnement aanbiedt, vragen we u de prijs per maand te berekenen. Indien u geen abonnement voor deze doelgroep aanbiedt kunt u deze vraag open laten.)

..... euro

Doelgroep gericht

11) Uw organisatie heeft speciale aandacht voor:

(Meerdere antwoorden zijn mogelijk)

(Met 'speciale aandacht' bedoelen we dat het aanbod aangepast is op de onderstaande doelgroepen)

- ☐ Senioren (55-65) met een chronische aandoening
- ☐ Ouderen (65+) met een chronische aandoening
- ☐ Senioren (55-65) met diabetes
- ☐ Ouderen (65+) met diabetes
- ☐ Senioren (55-65) met overgewicht
- ☐ Ouderen (65+) met overgewicht
- ☐ Dit is niet van toepassing op de vereniging

12) Wat is de reden waarom uw organisatie wel beweegactiviteiten aanbiedt aan senioren (55-65) en/of ouderen (65+)?

(Meerdere antwoorden zijn mogelijk)

- ☐ De organisatie richt zich niet op deze doelgroep(en)
- ☐ Veel vraag
- ☐ Toename van de doelgroep (vergrijzing)
- ☐ Maatschappelijk functie
- ☐ Anders, namelijk.....

LET OP! (Indien uw organisatie beweegactiviteiten specifiek aanbiedt aan senioren en/of ouderen bent u klaar met het invullen van de enquête en kunt u eventuele opmerkingen kwijt bij vraag 17.

13) Wat is de reden waarom uw organisatie beweegactiviteiten niet aanbiedt aan senioren (55-65) en/of ouderen (65+)?

(Meerdere antwoorden zijn mogelijk)

- ☐ Weinig vraag
- ☐ Relatief duur
- ☐ Doelgroep is moeilijk te bereiken
- ☐ Nooit over nagedacht
- ☐ Anders, namelijk.....

14) Zou uw organisatie een specifiek beweegaanbod voor senioren (55-65) en/of ouderen (65+) aanbieden wanneer blijkt dat er vraag naar is?

- ☐ Ja
- ☐ Nee (ga door met vraag 16)

15) Wat verwacht u hierbij van de Gemeente Zevenaar?

.....

.....

.....

.....

16) Is er een mogelijkheid de beweegactiviteiten aan te passen zodat senioren (55-65) en ouderen (65+) wel mee kunnen doen? (Met ´aanpassen´ bedoelen we dat de beweegactiviteit is veranderd met behulp van aanpassing in bijvoorbeeld regels, hulpmiddelen, rekening houdend met lichamelijke gesteldheid)

- ☐ Ja
- ☐ Nee

U bent klaar met het invullen van de vragenlijst. Als u nog opmerkingen of suggesties heeft naar aanleiding van de vragenlijst, kunt u dat hieronder aangeven.

17) Ruimte voor opmerkingen en suggesties.

.....

.....

.....

.....

.....

Hartelijk dank voor het invullen van de vragenlijst!

Mocht u interesse hebben in het resultaat van mijn afstudeeronderzoek, dan kunt u contact met mij opnemen via c.nibbeling@zevenaar.nl.

Bijlage 3. Vooraankondiging sportaanbieders

Beste sportaanbieder,

Sinds 3 februari ben ik binnen de Gemeente Zevenaar met een afstudeeropdracht bezig in het team Samenleving van de afdeling Ontwikkeling. Dit vanuit mijn HBO opleiding Sport, Gezondheid & Management (SGM) aan de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen in Nijmegen. Gedurende de afstudeerperiode voer ik een onderzoek uit naar het beweeggedrag en sportbehoefte van ouderen (55+) in de Gemeente Zevenaar. Wat betekent dat ik er achter probeer te komen welk percentage van de ouderen een sport beoefent, welke sport ze doen en welke behoefte ze hebben met betrekking tot het sportaanbod. Naast dat ik de ouderen ga ondervragen, kan ik ook uw hulp gebruiken. Middels een vragenlijst wordt geprobeerd het huidige sportaanbod voor deze doelgroep in kaart te brengen. Via deze mail wil ik u alvast op de hoogte stellen.

Op korte termijn zult u een vragenlijst van mij ontvangen, waarin vragen zijn opgenomen die betrekking hebben op het huidige sportaanbod voor ouderen, maar ook op een mogelijk sportaanbod in de toekomst. Het doel van het onderzoek is aanbevelingen doen aan Gemeente Zevenaar over hoe men, in samenwerking met alle sportaanbieders, in kan spelen op de sportbehoefte van ouderen.

Ook voor u kan het onderzoek voordelen opleveren. Door een passend sportaanbod te creëren voor ouderen, zullen ouderen wellicht weer gaan sporten en langer kunnen blijven sporten. Dit kan er voor zorgen dat sportaanbieders nieuwe leden kunnen werven en deze ook langer kunnen behouden.

Mocht u niet bereid zijn deel te nemen aan dit onderzoek, laat mij dit dan in een reactie op deze mail weten.

Ook voor vragen kunt u mij per mail of telefonisch bereiken.

Bij voorbaat dank voor uw bijdrage.

Met vriendelijke groet,

Chiel Nibbeling
Stagiair
Team Samenleving

Gemeente Zevenaar
Bezoekadres: Kerkstraat 27, 6901 AA Zevenaar
Postadres: Postbus 10, 6900 AA Zevenaar

T: (0316) 595 122
E: c.nibbeling@zevenaar.nl
W: www.zevenaar.nl

Bijlage 4. Resultaten

4.1 Resultaten sportaanbieders

1) Vul onderstaande gegevens in.

Naam sportaanbieder	Contactpersoon	E-mailadres
Labyellow	Eddy Brekoo	eddybrekoo@kpnmail.nl
De Loper	Henk Bruggeman	henk@ikbendeloper.nl
Damclub Zevenaar	W.D. Kingma	wkingma1@telfort.nl
Jeu de boulesclub Zevenaar	Hans van Oostveen	j.oostveen.1@kpnmail.nl
Tennisvereniging De Rackets	F. Willekens	info@tvrzevenaar.nl
TC De Liemers	Arie de Wit	arie@dewit-elten.de
Bridge Vereniging Zevenaar	Piet Gijzen	bvzevenaar@gmail.com
BC Giesbeek	Wim Cuppers	w.cuppers5@upcmail.nl
Dansclub Zevenaar	Ben Wegman	bwegman@4y.nl
HSV De Snoekbaars	F. Tiecken	f.tiecken@planet.nl
De Breuly	Ruben Knikkink	secretariaat-wp@debreuly.nl
Volksdansgroep De Laatbloeiers	Ineke Schoffelman	g.schoffelman@upcmail.nl
Gymnastiekvereniging T.H.O.R.-Zwaluwen	Anne-Marie de Winkel	info@thorzwaluwen.nl
Bent Sports	Ursula Slotenmaker	info@bentsports.nl
Badmintonclub Zevenaar	Hans Janssen	bczevenaar@hotmail.com
Cordia Sportsworld	Marcia	info@cordiasportsworld.nl
Bridge Sociétéit	Jan ten Brinke	jan.tenbrinke@lijbrandt.nl
S.V. DCS	Anouk Godschalk	anouk@sportparkhengelder.nl
Caleidoz Welzijn	Ton Harmsen	t.harmsen@caleidoz.nl
Hockey Vereniging Zevenaar	Jos Roemaat	jroemaatinfo@online.nl
OBW Handbal	Liseth Aries	handbal@obw.nl
Lidagroz	Lenie Polman	leniepolman@kpnmail.nl
Dési-Fitness	D. Simon	desifitness@hotmail.com
GSV '38	Gerben Thiel	gerben.thiel@upcmail.nl
Volti '76	H. Caerteling	h.caerteling@gmail.com
KC De Baanjagers	Gerard Deenen	gerarddeenens@hotmail.com
DansPodium	M. van Drunick	danspodium@chello.nl
Tafeltennisvereniging SHOT	J. Boerboom	joel@familie-boerboom.nl
Kaartclub GSV '38	Jan Beerntsen	j.beerntsen1@upcmail.nl
Bowlingclub De Hooge Bongert	W.J. van den Enden	w.j.van.den.enden@gmail.com
HSV De Breuly	R.J. Reinders	hsvdebreuly@gmail.com
WSV De Zandlopers	Ad Koertjes	wsvdezandlopers@gmail.com
De Watervrienden Zevenaar	Marianne van der Poel	info@watervrienden-zevenaar.nl
Sport Inn	Reina Veldhoen	h.veldhoen8@upcmail.nl
Judo Kwai Giesbeek	Bert Amorij	bert.amorij@gmail.com
Basketiers '71	Mark Peters	mark.peters@planet.nl

2) De organisatie ligt binnen de Gemeente Zevenaar in...

		Plaats sportaanbieder							Total
		Zevenaar	Oud-Zevenaar	Babberich	Ooy	Angerlo	Giesbeek	Lathum	
Naam sportaanbieder	Labyellov	1	1	0	0	0	0	0	1
	De Loper	1	1	0	0	0	0	0	1
	Damclub Zevenaar	1	0	0	0	0	0	0	1
	Jeu de boules club Zevenaar	1	0	0	0	0	0	0	1
	Tennisvereniging De Rackets	1	0	0	0	0	0	0	1
	TC De Liemers	1	0	0	0	0	0	0	1
	Bridge Vereniging Zevenaar	1	0	0	0	0	0	0	1
	BC Giesbeek	0	0	0	0	0	1	0	1
	Dansclub Zevenaar	1	0	0	0	0	0	0	1
	HSV DE Snoekbaars	0	0	0	0	1	0	0	1
	De Breuly	1	0	0	0	0	0	0	1
	Volksdansgroep	0	0	0	0	0	1	0	1
	De Laatbloeiers								
	Gymnastiek Vereniging	1	0	0	0	0	0	0	1
	T.H.O.R. - Zwaluwen								
	Bent Sports	1	0	0	0	0	0	0	1
	Badmintonclub Zevenaar	1	0	0	0	0	0	0	1
	Cordia Sportsworld	1	0	0	0	0	0	0	1
	Bridge Sociétéit	1	0	0	0	0	0	0	1
	S.V. DCS	1	0	0	0	0	0	0	1
	Caleidoz Welzijn	1	1	1	1	1	1	1	1
	Hockey Vereniging Zevenaar	1	0	0	0	0	0	0	1
	OBW Handbal	1	0	0	0	0	0	0	1
	Lidagroz	1	0	0	0	0	0	0	1
	Dési-Fitness	1	0	0	0	0	0	0	1

GSV '38	0	0	0	0	0	1	0	1
Volti '76	1	0	0	0	0	0	0	1
KC De	1	0	0	0	0	0	0	1
Baanjagers								
DansPodium	1	0	0	0	0	0	0	1
Tafeltennisvereniging SHOT	0	0	1	0	0	0	0	1
Kaartclub GSV '38	0	0	0	0	0	1	0	1
Bowlingclub De Hooge Bongert	1	0	0	0	0	0	0	1
HSV De Breuly	1	0	0	0	0	0	0	1
WSV De Zandlopers	1	0	0	0	0	0	0	1
De Watervrienden Zevenaar	1	0	0	0	0	0	0	1
Sport Inn	0	0	0	0	0	1	0	1
Judokwai Giesbeek	0	0	0	0	0	1	0	1
Basketiers '71	1	0	0	0	0	0	0	1
Total	28	3	2	1	2	7	1	36

3) Onder welke noemer valt uw organisatie?

	Onder welke noemer valt uw organisatie?					Total
	Vereniging	Beweeggroep	Fitnesscentrum/fitnessschool	Dansschool	Anders, namelijk	
Naam sportaanbieder	Labyellov	1	0	0	0	1
	De Loper	1	0	0	0	1
	Damclub Zevenaar	1	0	0	0	1
	Jeu de boules club Zevenaar	1	0	0	0	1
	Tennisvereniging De Rackets	1	0	0	0	1
	TC De Liemers	1	0	0	0	1
	Bridge Vereniging Zevenaar	1	0	0	0	1
	BC Giesbeek	1	0	0	0	1
	Dansclub Zevenaar	1	0	0	0	1
	HSV DE Snoekbaars	1	0	0	0	1
	De Breuly	1	0	0	0	1
	Volksdansgroep De Laatsbloei	0	1	0	0	1
	Gymnastiek Vereniging T.H.O.R. - Zwaluwen	1	0	0	0	1
	Bent Sports	0	0	1	0	1
	Badmintonclub Zevenaar	1	0	0	0	1
	Cordia Sportsworld	0	0	0	1	1
	Bridge Sociétéit	0	0	0	1	1
	S.V. DCS	1	0	0	0	1
	Caleidoz Welzijn	0	0	0	1	1
	Hockey Vereniging Zevenaar	1	0	0	0	1
	OBW Handbal	1	0	0	0	1
	Lidagroz	1	0	0	0	1
	Dési-Fitness	0	0	1	0	1
	GSV '38	1	0	0	0	1
	Volti '76	1	0	0	0	1

KC De Baanjagers	1	0	0	0	0	1
DansPodium	0	0	0	1	0	1
Tafeltennisverenigin g SHOT	1	0	0	0	0	1
Kaartclub GSV '38	0	0	0	0	1	1
Bowlingclub De Hooge Bongert	0	0	0	0	1	1
HSV De Breuly	1	0	0	0	0	1
WSV De Zandlopers	1	0	0	0	0	1
De Watervrienden	1	0	0	0	0	1
Zevenaar						
Sport Inn	0	0	1	0	0	1
Judokwai Giesbeek	0	0	0	0	1	1
Basketiers '71	1	0	0	0	0	1
Total	25	1	3	1	6	36

Bij anders werden de volgende antwoorden ingevuld:

1. Cordia Sportsworld: Sportschool
2. Bridge Sociëteit: Sociëteit
3. Caleidoz Welzijn: Organisatie voor welzijn
4. Kaartclub GSV '38: Ontspanning
5. Bowlingclub De Hooge Bongert; Bowling
6. Judokwai Giesbeek: Sport/recreatie

4) Op welk moment van de dag biedt u als sportaanbieder de sport en beweegactiviteiten voor senioren ouderen aan?

		Dagdeel sportaanbod				Total
		Geen beweegactiviteiten	Ochtend	Middag	Avond	
Naam sportaanbieder	Labyellov	0	0	0	1	1
	De Loper	0	1	0	1	1
	Damclub Zevenaar	1	0	0	0	1
	Jeu de boules club Zevenaar	1	0	0	0	1
	Tennisvereniging De Rackets	0	1	1	1	1
	TC De Liemers	0	1	0	0	1
	Bridge Vereniging Zevenaar	0	0	0	1	1
	BC Giesbeek	0	0	0	1	1
	Dansclub Zevenaar	0	0	0	1	1
	HSV DE Snoekbaars	0	1	0	0	1
	De Breuly	0	0	0	1	1
	Volksdansgroep De Laاتبloeiers	0	1	0	0	1
	Gymnastiek Vereniging T.H.O.R. - Zwaluwen	0	0	0	1	1
	Bent Sports	0	1	0	0	1
	Badmintonclub Zevenaar	0	0	0	1	1
	Cordia Sportsworld	0	1	1	0	1
	Bridge Sociëteit	0	0	1	0	1
	S.V. DCS	0	0	0	1	1
	Caleidoz Welzijn	0	1	1	0	1
	Hockey Vereniging Zevenaar	0	1	1	1	1
	OBW Handbal	1	0	0	0	1
	Lidagroz	0	0	1	1	1
	D��si-Fitness	0	1	0	1	1
	Volti '76	0	0	0	1	1
	KC De Baanjagers	0	0	0	1	1
	DansPodium	1	0	0	0	1
	Tafeltennisvereniging SHOT	0	0	0	1	1

Kaartclub GSV '38	0	0	0	1	1
Bowlingclub De Hooge	0	1	0	0	1
Bongert					
HSV De Breuly	1	0	0	0	1
WSV De Zandlopers	1	0	0	0	1
De Watervrienden	0	0	0	1	1
Zevenaar					
Sport Inn	0	0	0	1	1
Judokwai Giesbeek	0	0	1	1	1
Basketiers '71	0	0	0	1	1
Total	6	11	7	21	35

5 t/m 7. Aantal leden, aantal leden in leeftijd 55-65 jaar en aantal leden in de leeftijd 65+.

Naam sportaanbieder	Aantal leden	Aantal leden 55-65 jaar	Aantal leden 65+
Labyellov	220	21	32
De Loper	200	14	1
Damclub Zevenaar	8	3	3
Jeu de boulesclub Zevenaar	138	20	112
Tennisvereniging De Rackets	202	39	123
TC De Liemers	300	225	200
Bridge Vereniging Zevenaar	118	38	71
BC Giesbeek	25	15	5
Dansclub Zevenaar	40	30	20
HSV De Snoekbaars	172	60	35
De Breuly	135	10	0
Volksdansgroep De Laatbloeiërs	13	3	10
Gymnastiekvereniging T.H.O.R.- Zwaluwen	400	75	30
Bent Sports	2500	700	300
Badmintonclub Zevenaar	92	15	5
Cordia Sportsworld	-	-	-
Bridge Sociëteit	86	2	84
S.V. DCS	807	-	-
Caleidoz Welzijn	-	-	-
Hockey Vereniging Zevenaar	490	10	2
OBW Handbal	170	0	0
Lidagroz	63	17	38
D��si-Fitness	60	20	20
GSV '38	300	0	0
Volti '76	39	18	2
KC De Baanjagers	11	11	10
DansPodium	300	10	1
Tafeltennisvereniging SHOT	20	15	5
Kaartclub GSV '38	47	-	-
Bowlingclub De Hooge Bongert	-	25	15
HSV De Breuly	450	200	50
WSV De Zandlopers	-	2	2
De Watervrienden Zevenaar	269	44	57
Sport Inn	19	15	4
Judo Kwai Giesbeek	50	0	0
Basketiers '71	116	6	1

8) Onderstaande tabel dient inzicht te verschaffen in het aanbod van de organisatie.

Naam Sportaanbieder	Sport/activiteit	Aanbod	Regulier aanbod 55-65 jaar	Aangepast aanbod 55-65 jaar	Regulier aanbod 65 jaar en ouder	Aangepast aanbod voor 65 jaar en ouder
Labyellov	Volleybal	X	X	X	X	X
De Loper	Hardlopen/joggen/ trimmen Wandelsport	X X	X X		X X	
Damclub Zevenaar	Damsport/ schaaksport	X				
Jeu de boules club Zevenaar	Jeu de boules	X	X	X	X	X
Klaverjasclub Lentemorgen	Kaarten	X	X	X	X	X
De Rackets	Tennis Fietsen (jaarlijks) Wandelsport (jaarlijks)	X	X	X X	X	X X
TC De Liemers	Wielrennen/ mountainbiken	X				
Bridge Vereniging Zevenaar	Bridge	X	X	X	X	
BC Giesbeek	Badminton	X	X	X	X	X
Dansclub Zevenaar	Danssport	X	X	X	X	X
HSV De Snoekbaars	Hengelsport	X	X	X	X	X
De Breuly	Zwemsport	X	X			
Volksdansgroep De Laatbloeiërs	Danssport	X	X		X	
T.H.O.R. – Zwaluwen	Aerobics/steps Gymnastiek/turnen	X X	X X		X X	
Bent Sports	Aerobics/steps Danssport Fitness Kaarten MBvO Tennis Zwemsport	X X X X X	X X X X X X		X X X X X	

Badmintonclub Zevenaar	Badminton	X	X		X	
s.v. DCS	Voetbal	X	X		X	
Caleidoz Welzijn	Aerobics/steps	X	X	X	X	X
	Biljart/poolbiljart/snooker	X	X	X	X	X
	Bridge	X	X	X	X	X
	Darts	X	X	X	X	X
	Gymnastiek/turnen	X	X	X	X	X
	Kaarten	X	X	X	X	X
	MBvO	X	X	X	X	X
	Zwemsport	X	X	X	X	X
Hockey Vereniging Zevenaar	Hockey	X				
OBW Handbal	Handbal	X				
Lidagroz	Danssport	X	X		X	X
Dési-Fitness	Fitness Combinatie dans/ gymoefeningen	X	X		X	X
GSV '38	Voetbal	-	-	-	-	-
Volti '76	Volleybal	X	X		X	
KC De Baanjagers	Bowlen/kegelen	X	X			
DansPodium	Danssport	X	X			
Tafeltennis- vereniging SHOT	Tafeltennis	X	X		X	
Kaartclub GSV '38	Kaarten	X	X		X	
Cordia Sportsworld	Aerobics/steps		X	X	X	X
	Fitness		X	X	X	X
	Specifieke training/ groepslessen		X	X	X	X
Bowlingclub De Hooge Bongert	Bowlen/kegelen	X		X		X
HSV De Breuly	Hengelsport	X	X	X	X	X
WSV De Zandlopers	Wandeltochten	X				
De Watervrienden Zevenaar	MBvO		X		X	
	Zwemsport		X		X	
Sport Inn	Bewegen op muziek	X				
Judokwai Giesbeek	Vecht- en verdedigingssporten	X				
Basketiers '71	Basketbal	X	X	X	X	X

9) Welke communicatiemiddelen gebruikt uw organisatie om de senioren (55-65 jaar) en ouderen (65+) doelgroep te bereiken?

		Communicatiemiddelen						Total
		Richt zich niet op deze doelgroep	Internet	Kranten/folders	Radio	Directe communicatie	Anders	
Naam sportaanbieder	Labyellov	0	1	1	0	0	0	1
	De Loper	0	1	1	0	1	0	1
	Damclub Zevenaar	0	0	1	0	0	0	1
	Jeu de boules club Zevenaar	0	1	1	0	1	0	1
	Tennisvereniging De Rackets	0	1	1	0	0	0	1
	TC De Liemers	0	1	0	0	0	0	1
	Bridge Vereniging Zevenaar	0	1	1	0	0	0	1
	BC Giesbeek	1	0	0	0	0	0	1
	Dansclub Zevenaar	0	1	1	0	0	0	1
	HSV DE Snoekbaars	0	1	0	0	1	0	1
	De Breuly	1	0	0	0	0	0	1
	Volksdansgroep De Laatbloei	0	0	1	0	0	1	1
	Gymnastiek Vereniging	0	1	1	0	0	0	1
	T.H.O.R. - Zwaluwen							
	Bent Sports	0	0	1	0	0	0	1
	Badmintonclub Zevenaar	0	1	1	0	0	0	1
	Cordia Sportsworld	0	1	1	0	0	0	1
	Caleidoz Welzijn	0	1	1	1	1	0	1
	Hockey Vereniging Zevenaar	0	0	0	0	1	0	1
	OBW Handbal	0	0	0	0	0	1	1
	Lidagroz	0	0	1	0	0	1	1

Dési-Fitness	0	0	0	0	0	1	1
Volti '76	0	1	0	0	0	0	1
KC De Baanjagers	0	0	0	0	1	1	1
DansPodium	1	0	0	0	0	0	1
Tafeltennisvereniging SHOT	0	0	0	0	1	0	1
Kaartclub GSV '38	0	1	0	0	1	0	1
Bowlingclub De Hooge	0	0	1	0	0	0	1
Bongert							
HSV De Breuly	0	1	0	0	0	0	1
WSV De Zandlopers	0	1	0	0	0	1	1
De Watervrienden Zevenaar	1	0	0	0	0	0	1
Sport Inn	0	0	0	0	1	0	1
Judokwai Giesbeek	1	0	0	0	0	0	1
Basketiers '71	1	0	0	0	0	0	1
Total	6	16	15	1	9	6	33

Bij anders werden de volgende antwoorden gegeven:

1. Volksdansgroep De Laatbloeijs: Mond-tot-mond reclame
2. OBW Handbal: Leden boven de 55 jaar zijn donateurs, maar beoefenen de sport niet meer.
3. Lidagroz: 50+ beurs Zevenaar, Workshops
4. Dési-fitness: Mond-tot-mond reclame
5. KC De Baanjagers: Persoonlijke benadering
6. WSV De Zandlopers: Nederlands wandelprogramma

10) De kosten voor een maandabonnement voor 55-plussers liggen gemiddeld op...

Naam Sportaanbieder	Kosten maandabonnement 55-plussers
Labyellov	€ 12,70
De Loper	€ 16,66
Damclub Zevenaar	-
Jeu de boules club Zevenaar	€ 4,50
Klaverjasclub Lentemorgen	€ 5
De Rackets	€ 11
TC De Liemers	€ 4,17
Bridge Vereniging Zevenaar	€ 15
BC Giesbeek	€ 10
Dansclub Zevenaar	€ 10
HSV De Snoekbaars	€ 12,25
De Breuly	-
Volksdansgroep De Laatbloeijs	-
T.H.O.R. – Zwaluwen	€ 14
Bent Sports	€ 35
Badmintonclub Zevenaar	€ 14
s.v. DCS	€ 18,65
Caleidoz Welzijn	€ 15
Hockey Vereniging Zevenaar	€ 20
OBW Handbal	€ 5
Lidagroz	-
Dési-Fitness	€ 22
GSV '38	-
Volti '76	-
KC De Baanjagers	€ 12,50
DansPodium	-
Tafeltennisvereniging SHOT	€ 10
Kaartclub GSV '38	€ 17,50
Cordia Sportsworld	€ 15,95
Bowlingclub De Hooge Bongert	€ 40
HSV De Breuly	€ 2,5
WSV De Zandlopers	€ 0
De Watervrienden Zevenaar	€ 17,71
Sport Inn	€ 10
Judokwai Giesbeek	-
Basketiers '71	€ 22

11) Uw organisatie heeft speciale aandacht voor:

11/ Uw organisatie heeft speciale aandacht voor:

		Speciale aandacht						Total	
		Senioren met een chronische aandoening	Ouderen met een chronische aandoening	Senioren met diabetes	Ouderen met diabetes	Senioren met overgewicht	Ouderen met overgewicht		Niet van toepassing
Naam sportaanbieder	Labyellov	0	0	0	0	0	0	1	1
	De Loper	1	1	1	1	1	1	0	1
	Damclub Zevenaar	0	0	0	0	0	0	1	1
	Jeu de boules club Zevenaar	0	0	0	0	0	0	1	1
	Tennisvereniging De Rackets	0	0	0	0	0	0	1	1
	TC De Liemers	0	0	0	0	0	0	1	1
	Bridge Vereniging Zevenaar	0	0	0	0	0	0	1	1
	BC Giesbeek	0	0	0	0	0	0	1	1
	Dansclub Zevenaar	0	0	0	0	0	0	1	1
	HSV DE Snoekbaars	1	1	0	0	0	0	0	1
	De Breuly	0	0	0	0	0	0	1	1
	Volksdansgroep De Laatbloeijs	0	0	0	0	0	0	1	1
	Gymnastiek Vereniging T.H.O.R. - Zwaluwen	0	0	0	0	0	0	1	1
	Bent Sports	1	1	1	1	1	1	0	1
	Cordia Sportsworld	1	1	1	1	1	1	0	1
	Bridge Sociëteit	0	0	0	0	0	0	1	1
	S.V. DCS	0	0	0	0	0	0	1	1
	Caleidoz Welzijn	1	1	1	1	1	1	0	1
	Hockey Vereniging Zevenaar	0	0	0	0	0	0	1	1
	OBW Handbal	0	0	0	0	0	0	1	1
	Lidagroz	0	0	0	0	0	0	1	1
	Volti '76	0	0	0	0	0	0	1	1

KC De Baanjagers	0	0	0	0	0	0	1	1
Tafeltennisvereniging SHOT	0	0	0	0	0	0	1	1
Kaartclub GSV '38	1	1	1	1	1	1	0	1
Bowlingclub De Hooge Bongert	0	0	0	0	0	0	1	1
WSV De Zandlopers	1	1	0	1	0	1	0	1
De Watervrienden Zevenaar	0	0	0	0	0	0	1	1
Sport Inn	0	0	0	0	0	0	1	1
Judokwai Giesbeek	0	0	0	0	0	0	1	1
Basketiers '71	0	0	0	0	0	0	1	1
Total	7	7	5	6	5	6	24	31

12) Wat is de reden waarom uw organisatie wel beweegactiviteiten aanbiedt aan senioren (55-65) en/of ouderen (65+)?

		Waarom activiteiten 55-65 en 65+					Total
		Richt zich niet op deze doelgroep	Veel vraag	Toename van de doelgroep	Maatschappelijke functie	Anders	
Naam sportaanbieder	Labyellov	0	0	0	0	1	1
	De Loper	0	0	1	1	0	1
	Damclub Zevenaar	0	0	0	0	1	1
	Tennisvereniging De Rackets	0	0	0	1	1	1
	TC De Liemers	0	1	1	0	0	1
	Bridge Vereniging Zevenaar	0	1	0	0	0	1
	BC Giesbeek	0	0	0	1	0	1
	Dansclub Zevenaar	0	0	0	1	1	1
	HSV DE Snoekbaars	1	0	0	0	0	1
	De Breuly	1	0	0	0	0	1
	Volksdansgroep De Laatbloei	0	0	0	1	0	1
	Gymnastiek Vereniging	0	1	1	0	0	1
	T.H.O.R. - Zwaluwen						
	Bent Sports	0	1	1	1	0	1
	Cordia Sportsworld	0	0	0	1	1	1
	S.V. DCS	0	1	1	0	1	1
	Caleidoz Welzijn	0	1	1	1	0	1
	OBW Handbal	1	0	0	0	0	1
	Lidagroz	1	0	0	1	1	1
	Dési-Fitness	0	0	0	0	1	1
	Volti '76	0	0	1	0	0	1
	KC De Baanjagers	0	0	1	0	0	1

Tafeltennisvereniging SHOT	1	0	0	0	0	1
Kaartclub GSV '38	0	0	0	0	1	1
Bowlingclub De Hooge Bongert	0	0	0	0	1	1
HSV De Breuly	1	0	0	0	0	1
WSV De Zandlopers	0	0	0	0	1	1
De Watervrienden Zevenaar	0	0	0	0	1	1
Sport Inn	0	0	0	1	0	1
Judokwai Giesbeek	1	0	0	0	0	1
Basketiers '71	1	0	0	0	0	1
Total	8	6	8	10	12	30

Bij Anders werden de volgende antwoorden ingevuld:

1. Tennisvereniging De Rackets: Gezelligheid
 2. Dansclub Zevenaar: Gezelligheid
 3. S.V. DCS: Leden blijven bij de vereniging hangen, blijven voetballen.
 4. Lidagroz: Ouderen kunnen zo lang mogelijk blijven dansen.
 5. Dési-fitness: Niet wel, maar ook.
 6. Kaartclub GSV '38: Denksport
 7. Cordia Sportsworld: Willen ouderen laten bewegen omdat het voor hun lichaam en geest belangrijk is, en zij met leeftijdsgenoten kunnen sporten.
 8. Bowlingclub De hooge Bongert: Gezondheid
 9. WSV De Zandlopers: Ook op jongeren
 10. De Watervrienden Zevenaar: Hoort er gewoon al heel lang bij.
- Labyellov en Damclub Zevenaar vulden hier geen in

13) Wat is de reden waarom uw organisatie beweegactiviteiten niet aanbiedt aan senioren (55-65) en/of ouderen (65+)?

		Waarom geen activiteiten 55-65 en 65+			Total
		Weinig vraag	Nooit over nagedacht	Anders	
Naam sportaanbieder	Labyellov	1	0	0	1
	De Loper	0	0	1	1
	Damclub Zevenaar	0	0	1	1
	BC Giesbeek	0	1	0	1
	HSV DE Snoekbaars	0	0	1	1
	De Breuly	0	0	1	1
	Badmintonclub Zevenaar	0	1	1	1
	Bridge Sociétéit	0	0	1	1
	Hockey Vereniging Zevenaar	0	0	1	1
	Lidagroz	0	0	1	1
	GSV '38	1	0	0	1
	Volti '76	0	1	1	1
	DansPodium	1	0	0	1
	Tafeltennisvereniging SHOT	0	1	0	1
	Kaartclub GSV '38	0	0	1	1
	Bowlingclub De Hooge Bongert	0	1	0	1
	HSV De Breuly	0	1	0	1
	WSV De Zandlopers	1	0	0	1
	Sport Inn	0	0	1	1
	Judokwai Giesbeek	0	0	1	1
	Basketiers '71	1	0	0	1
Total		5	6	12	22

Bij anders werden de volgende antwoorden ingevuld:

1. De Loper: Onze activiteiten zijn inpasbaar voor alle leeftijden
2. HSV De Snoekbaars: Op zich is het voor sommigen al veel bewegen naar de waterkant en dan 4 uur met een hengel te zwaaien, daarna alles weer opruimen en weer naar de auto bewegen.
3. De Breuly: Onvoldoende animo voor sporten in competitieverband.
4. Badmintonclub Zevenaar: Kunnen niet badmintonnen.
5. Hockey Vereniging Zevenaar: Wordt opgestart.
6. Lidagroz: Ook jongeren zijn welkom
7. Volti '76: Volleybal is op oudere leeftijd ook te spelen.
8. Kaartclub GSV '38: Denksport
9. Bridge Sociétéit: Het is een bridge sociétéit.
10. Sport Inn: Toegang voor iedereen.
11. Judokwai Giesbeek: Geen vraag, past niet in het concept.

Damclub Zevenaar vulde hier geen antwoord in.

14) Zou uw organisatie een specifiek beweegaanbod voor senioren (55-65) en/of ouderen (65+) aanbieden wanneer blijkt dat er vraag naar is?

				Total
		Ja	Nee	
Naam sportaanbieder	Labyellov	0	1	1
	De Loper	1	0	1
	Damclub Zevenaar	0	1	1
	Jeu de boules club Zevenaar	0	1	1
	Bridge Vereniging Zevenaar	0	1	1
	BC Giesbeek	0	1	1
	Dansclub Zevenaar	1	0	1
	HSV DE Snoekbaars	0	1	1
	De Breuly	0	1	1
	Badmintonclub Zevenaar	0	1	1
	Bridge Sociëteit	0	1	1
	Hockey Vereniging Zevenaar	1	0	1
	Lidagroz	0	1	1
	GSV '38	1	0	1
	Volti '76	0	1	1
	KC De Baanjagers	1	0	1
	DansPodium	0	1	1
	Tafeltennisvereniging SHOT	0	1	1
	Kaartclub GSV '38	0	1	1
	Bowlingclub De Hooge	1	0	1
	Bongert			
	HSV De Breuly	0	1	1
	WSV De Zandlopers	0	1	1
	Sport Inn	0	1	1
	Judokwai Giesbeek	0	1	1
	Basketiers '71	0	1	1
	Total	6	19	25

15) Wat verwacht u hierbij van de Gemeente Zevenaar?

De Loper	Indien gewenst ondersteuning (bijvoorbeeld mee tekenen bij aanvragen sportimpuls).
Dansclub Zevenaar	Subsidie.
Badmintonclub Zevenaar	Geen actie.
Bridge Sociëteit	Helemaal niets.
Hockey Vereniging Zevenaar	Wij moeten het zelf doen. Combinatiefunctionaris is afdoende.
GSV '38	Wij hopen dat de Gemeente Zevenaar gaat faciliteren in de aanleg van een jeu de boules baan. Hier is belangstelling voor vanuit een groep 50-plussers uit Giesbeek. Er lopen hierover reeds contacten met de gemeente.
Bowlingclub De Hooge Bongert	Een ondersteuning in de kosten.

16) Is er een mogelijkheid de beweegactiviteiten aan te passen zodat senioren (55-65) en ouderen (65+) wel mee kunnen doen?

				Total
		Ja	Nee	
Naam sportaanbieder	Labyellov	1	0	1
	De Loper	1	0	1
	Dansclub Zevenaar	0	1	1
	Badmintonclub Zevenaar	0	1	1
	Bridge Sociëteit	0	1	1
	Hockey Vereniging Zevenaar	1	0	1
	KC De Baanjagers	0	1	1
	DansPodium	1	0	1
	Tafeltennisvereniging SHOT	1	0	1
	Kaartclub GSV '38	0	1	1
	Bowlingclub De Hooge Bongert	0	1	1
	HSV De Breuly	0	1	1
	Total	5	7	12

17) Ruimte voor opmerkingen en suggesties.

Naam sportaanbieder	Opmerkingen
Labyellov	Volleybal is een teamsport. Het is altijd moeilijk om mensen in te passen in een team, waarbij ze totaal niet kunnen meekomen. Van deelnemers wordt verwacht dat ze ook enigszins kunnen volleyballen. Dat geldt ook voor senioren. Daarbij is echter niet van belang of men een hoog niveau of stevige conditie heeft.
De Loper	Ik twijfel een beetje of ik de lijst goed heb ingevuld. Mensen kunnen bij ons sporten (hardlopen en sportief wandelen). Wij richten de trainingen zodanig in dat iedereen hieraan –op zijn of haar niveau- kan deelnemen, ongeacht de eventuele beperking cq het –lage- niveau.
Tennisvereniging De Rackets	TVR is een tennisvereniging, waarvan de gemiddelde leeftijd van de leden rond de 65 jaar ligt. De oudste leden zijn 87 jaar en zij tennissen nog één tot twee keer per week (ca. 1 uur per keer). Dit valt in onze vereniging onder de normale beweegactiviteiten. Naast tennis worden jaarlijks ook wandel- en fietstochten georganiseerd. In feite zijn dit extra beweegactiviteiten, waaraan per evenement ca. 50 leden (eventueel met partner/introductie) meedoen.
TC De Liemers	Wij zijn een toerfietsvereniging die tochten organiseert met de racefiets.
Bridge Vereniging Zevenaar	Gaarne een kopie van deze ingevulde vragenlijst.
BC Giesbeek	Bij een groep jongere ouderen is een mogelijkheid onderzocht om een jeu de boules baan in te richten voor deze groep. Er is reeds locatie gevonden op het terrein van GSV '38. Ook GSV '38 geeft volledige medewerking voor gebruik van kleedruimte etc. Overleg met de Gemeente Zevenaar is in gang gezet. Uitkomst van dat overleg zal spoedig zijn beslag krijgen. Dan moet de daadwerkelijke aanleg en fondsenwerving beginnen en dat zou ondersteuning van de gemeente Zevenaar verdienen.
Cordia Sportsworld	Hoor graag hoe en wat wij samen met de gemeente/ouderen organisaties kunnen opzetten om 55+ en 65+ in beweging te krijgen op een leuke manier die laagdrempelig is. Zodat zij met leeftijdsgenoten kunnen bewegen op eigen niveau tegen een laag bedrag (€15,95 per maand) met eventueel begeleiding van een fysiotherapeut en fitness/groepsles.
S.V. DCS	Niet alles is bekend bij mij, zoals het aantal seniorenleden. Ik heb het zo compleet mogelijk ingevuld.
Hockey Vereniging Zevenaar	Er bestaat een specifieke aanpassing: Fithockey. Is op de club aanwezig.
Lidagroz	Lidagroz heeft twee dansgroepen. Eén voor de ouderen, waarbij het tempo en moeilijkheidsgraad van de dansen is aangepast en één gemengde groep, waar ook jongeren kunnen instromen en die qua niveau hoger ligt.
WSV De Zandlopers	Dit is niet zo van toepassing voor ons, omdat ons hoofddoel is het organiseren van 2 wandeltochten. 3 ^e Rondje Martinuskerk en Seven Aeren wandeltocht.
De Watervrienden Zevenaar	Onze vereniging biedt Aqua Senior voor de oudere zwemmer in 140 cm. diep water. De meeste oudere leden zwemmen gewoon tussen de andere leeftijden, omdat velen vinden dat senioren goed tussen de andere leeftijden kunnen zwemmen tijdens het trimzwemmen.

4.2 Resultaten 55-plussers

1) Wat is uw geslacht?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Man	59	57,8	57,8	57,8
Valid Vrouw	43	42,2	42,2	100,0
Total	102	100,0	100,0	

a. Leeftijd = 55-65 jaar

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Man	66	68,0	68,0	68,0
Valid Vrouw	31	32,0	32,0	100,0
Total	97	100,0	100,0	

a. Leeftijd = 65+

2) Wat is uw leeftijd?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
55-65 jaar	102	51,3	51,3	51,3
Valid 65+	97	48,7	48,7	100,0
Total	199	100,0	100,0	

3) Welke huishoudensituatie is (het meest) op u van toepassing?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Alleenstaand	10	9,8	10,0	10,0
Twee volwassenen, geen thuiswonend(e) kind(eren)	71	69,6	71,0	81,0
Valid Twee volwassenen met thuiswonend(e) kind(eren)	16	15,7	16,0	97,0
Eén volwassene met thuiswonend(e) kind(eren)	1	1,0	1,0	98,0
Anders, namelijk	2	2,0	2,0	100,0
Total	100	98,0	100,0	
Missing 999	2	2,0		
Total	102	100,0		

a. Leeftijd = 55-65 jaar

Bij 'Anders, namelijk' werden de volgende antwoorden gegeven

- 3 volwassenen
- Latrelatie

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid				
Alleenstaand	15	15,5	15,5	15,5
Twee volwassenen, geen thuiswonend(e) kind(eren)	78	80,4	80,4	95,9
Twee volwassenen met thuiswonend(e) kind(eren)	1	1,0	1,0	96,9
Eén volwassene met thuiswonend(e) kind(eren)	1	1,0	1,0	97,9
Anders, namelijk	2	2,1	2,1	100,0
Total	97	100,0	100,0	

a. Leeftijd = 65+

Bij 'Anders, namelijk' werden de volgende antwoorden gegeven:

- 3 volwassenen en 2 kleinkinderen
- 2 volwassenen, thuiswonend kind + inwonende volwassene.

4) Hoe zou u op dit moment uw maatschappelijke positie beschrijven?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid				
Ik ben werkzaam, 1-20 uur per week	17	16,7	16,8	16,8
Ik ben werkzaam, 21 uur of meer per week	42	41,2	41,6	58,4
Ik ben huisvrouw/-man	4	3,9	4,0	62,4
Ik ben werkloos/arbeidsongeschikt	10	9,8	9,9	72,3
Ik ben gepensioneerd/vervroegd uitgetreden	28	27,5	27,7	100,0
Total	101	99,0	100,0	
Missing 999	1	1,0		
Total	102	100,0		

a. Leeftijd = 55-65 jaar

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid				
Ik ben werkzaam, 1-20 uur per week	2	2,1	2,1	2,1
Ik ben werkzaam, 21 uur of meer per week	3	3,1	3,2	5,3
Ik ben huisvrouw/-man	11	11,3	11,6	16,8
Ik ben gepensioneerd/vervroegd uitgetreden	78	80,4	82,1	98,9
Anders, namelijk	1	1,0	1,1	100,0
Total	95	97,9	100,0	
Missing 999	2	2,1		
Total	97	100,0		

a. Leeftijd = 65+

Bij 'Anders, namelijk' werd het volgende antwoord gegeven:
- Gehandicapt

5) *Doet u aan sport?*

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Ja	86	84,3	84,3	84,3
Valid Nee	16	15,7	15,7	100,0
Total	102	100,0	100,0	

a. Leeftijd = 55-65 jaar

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Ja	65	67,0	67,7	67,7
Valid Nee	31	32,0	32,3	100,0
Total	96	99,0	100,0	
Missing 999	1	1,0		
Total	97	100,0		

a. Leeftijd = 65+

6) *Hoe vaak doet u de volgende activiteiten doorgaans?*

Lopen (naar werk, winkels of halte openbaar vervoer)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
5-7 x per week	13	12,7	17,3	17,3
1-4 x per week	26	25,5	34,7	52,0
Valid 1-3 x per maand	13	12,7	17,3	69,3
Minder / Niet	23	22,5	30,7	100,0
Total	75	73,5	100,0	
Missing 999	27	26,5		
Total	102	100,0		

a. Leeftijd = 55-65 jaar

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
5-7 x per week	13	13,4	19,7	19,7
1-4 x per week	31	32,0	47,0	66,7
Valid 1-3 x per maand	8	8,2	12,1	78,8
Minder / Niet	14	14,4	21,2	100,0
Total	66	68,0	100,0	
Missing 999	31	32,0		
Total	97	100,0		

a. Leeftijd = 65+

Wandelen als ontspanning

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
5-7 x per week	15	14,7	16,9	16,9
1-4 x per week	34	33,3	38,2	55,1
Valid 1-3 x per maand	29	28,4	32,6	87,6
Minder / Niet	11	10,8	12,4	100,0
Total	89	87,3	100,0	
Missing 999	13	12,7		
Total	102	100,0		

a. Leeftijd = 55-65 jaar

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
5-7 x per week	10	10,3	14,1	14,1
1-4 x per week	33	34,0	46,5	60,6
Valid 1-3 x per maand	12	12,4	16,9	77,5
Minder / Niet	16	16,5	22,5	100,0
Total	71	73,2	100,0	
Missing 999	26	26,8		
Total	97	100,0		

a. Leeftijd = 65+

Fietsen (naar werk, winkels of halte openbaar vervoer)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
5-7 x per week	36	35,3	39,1	39,1
1-4 x per week	33	32,4	35,9	75,0
Valid 1-3 x per maand	10	9,8	10,9	85,9
Minder / Niet	13	12,7	14,1	100,0
Total	92	90,2	100,0	
Missing 999	10	9,8		
Total	102	100,0		

a. Leeftijd = 55-65 jaar

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
5-7 x per week	29	29,9	36,7	36,7
1-4 x per week	31	32,0	39,2	75,9
Valid 1-3 x per maand	8	8,2	10,1	86,1
Minder / Niet	11	11,3	13,9	100,0
Total	79	81,4	100,0	
Missing 999	18	18,6		
Total	97	100,0		

a. Leeftijd = 65+

Tuinieren

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
5-7 x per week	4	3,9	4,3	4,3
1-4 x per week	47	46,1	50,0	54,3
Valid 1-3 x per maand	27	26,5	28,7	83,0
Minder / Niet	16	15,7	17,0	100,0
Total	94	92,2	100,0	
Missing 999	8	7,8		
Total	102	100,0		

a. Leeftijd = 55-65 jaar

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
5-7 x per week	13	13,4	16,3	16,3
1-4 x per week	32	33,0	40,0	56,3
Valid 1-3 x per maand	16	16,5	20,0	76,3
Minder / Niet	19	19,6	23,8	100,0
Total	80	82,5	100,0	
Missing 999	17	17,5		
Total	97	100,0		

a. Leeftijd = 65+

Klussen/doe-het-zelfen

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
5-7 x per week	7	6,9	7,9	7,9
1-4 x per week	27	26,5	30,3	38,2
Valid 1-3 x per maand	25	24,5	28,1	66,3
Minder / Niet	30	29,4	33,7	100,0
Total	89	87,3	100,0	
Missing 999	13	12,7		
Total	102	100,0		

a. Leeftijd = 55-65 jaar

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
5-7 x per week	7	7,2	10,4	10,4
1-4 x per week	13	13,4	19,4	29,9
Valid 1-3 x per maand	26	26,8	38,8	68,7
Minder / Niet	21	21,6	31,3	100,0
Total	67	69,1	100,0	
Missing 999	30	30,9		
Total	97	100,0		

a. Leeftijd = 65+

7) Hoeveel minuten per keer doet u de volgende activiteiten doorgaans?

Lopen (naar werk, winkels of halte openbaar vervoer)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Doe ik niet	22	21,6	26,2	26,2
Tot 30 minuten	49	48,0	58,3	84,5
Valid 30-60 minuten	8	7,8	9,5	94,0
Meer dan 60 minuten	5	4,9	6,0	100,0
Total	84	82,4	100,0	
Missing 999	18	17,6		
Total	102	100,0		

a. Leeftijd = 55-65 jaar

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
	Doe ik niet	13	13,4	19,7	19,7
	Tot 30 minuten	38	39,2	57,6	77,3
Valid	30-60 minuten	9	9,3	13,6	90,9
	Meer dan 60 minuten	6	6,2	9,1	100,0
	Total	66	68,0	100,0	
Missing	999	31	32,0		
Total		97	100,0		

a. Leeftijd = 65+

Wandelen als ontspanning

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
	Doe ik niet	10	9,8	10,6	10,6
	Tot 30 minuten	19	18,6	20,2	30,9
Valid	30-60 minuten	34	33,3	36,2	67,0
	Meer dan 60 minuten	31	30,4	33,0	100,0
	Total	94	92,2	100,0	
Missing	999	8	7,8		
Total		102	100,0		

a. Leeftijd = 55-65 jaar

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
	Doe ik niet	13	13,4	17,8	17,8
	Tot 30 minuten	11	11,3	15,1	32,9
Valid	30-60 minuten	23	23,7	31,5	64,4
	Meer dan 60 minuten	26	26,8	35,6	100,0
	Total	73	75,3	100,0	
Missing	999	24	24,7		
Total		97	100,0		

a. Leeftijd = 65+

Fietsen (naar werk, winkels of halte openbaar vervoer)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
	Doe ik niet	14	13,7	14,6	14,6
	Tot 30 minuten	48	47,1	50,0	64,6
Valid	30-60 minuten	19	18,6	19,8	84,4
	Meer dan 60 minuten	15	14,7	15,6	100,0
	Total	96	94,1	100,0	
Missing	999	6	5,9		
Total		102	100,0		

a. Leeftijd = 55-65 jaar

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
	Doe ik niet	11	11,3	13,4	13,4
	Tot 30 minuten	39	40,2	47,6	61,0
Valid	30-60 minuten	14	14,4	17,1	78,0
	Meer dan 60 minuten	18	18,6	22,0	100,0
	Total	82	84,5	100,0	
Missing	999	15	15,5		
Total		97	100,0		

a. Leeftijd = 65+

Tuinieren

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
	Doe ik niet	13	12,7	13,5	13,5
	Tot 30 minuten	20	19,6	20,8	34,4
Valid	30-60 minuten	28	27,5	29,2	63,5
	Meer dan 60 minuten	35	34,3	36,5	100,0
	Total	96	94,1	100,0	
Missing	999	6	5,9		
Total		102	100,0		

a. Leeftijd = 55-65 jaar

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
	Doe ik niet	15	15,5	18,3	18,3
	Tot 30 minuten	12	12,4	14,6	32,9
Valid	30-60 minuten	21	21,6	25,6	58,5
	Meer dan 60 minuten	34	35,1	41,5	100,0
	Total	82	84,5	100,0	
Missing	999	15	15,5		
Total		97	100,0		

a. Leeftijd = 65+

Klussen/doe-het-zelfen

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
	Doe ik niet	22	21,6	24,7	24,7
	Tot 30 minuten	18	17,6	20,2	44,9
Valid	30-60 minuten	19	18,6	21,3	66,3
	Meer dan 60 minuten	30	29,4	33,7	100,0
	Total	89	87,3	100,0	
Missing	999	13	12,7		
Total		102	100,0		

a. Leeftijd = 55-65 jaar

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
	Doe ik niet	21	21,6	31,3	31,3
	Tot 30 minuten	13	13,4	19,4	50,7
Valid	30-60 minuten	15	15,5	22,4	73,1
	Meer dan 60 minuten	18	18,6	26,9	100,0
	Total	67	69,1	100,0	
Missing	999	30	30,9		
Total		97	100,0		

a. Leeftijd = 65+

8) Hoeveel dagen per week heeft u ten minste 30 minuten per dag zulke lichaamsbeweging?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Eén	5	4,9	5,0
	Twee	6	5,9	11,0
	Drie	18	17,6	29,0
	Vier	17	16,7	46,0
	Vijf	22	21,6	68,0
	Zes	3	2,9	71,0
	Zeven	28	27,5	99,0
	nul	1	1,0	100,0
	Total	100	98,0	100,0
Missing	999	2	2,0	
Total		102	100,0	

a. Leeftijd = 55-65 jaar

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Eén	7	7,2	7,5
	Twee	4	4,1	11,8
	Drie	24	24,7	37,6
	Vier	12	12,4	50,5
	Vijf	13	13,4	64,5
	Zes	12	12,4	77,4
	Zeven	20	20,6	98,9
	nul	1	1,0	100,0
	Total	93	95,9	100,0
Missing	999	4	4,1	
Total		97	100,0	

a. Leeftijd = 65+

9) Hoe vaak per week beoefent u inspannende sporten of zware lichamelijke activiteiten die lang genoeg duren om bezweet te raken?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
0	13	12,7	13,7	13,7
1	21	20,6	22,1	35,8
10	1	1,0	1,1	36,8
2	27	26,5	28,4	65,3
3	15	14,7	15,8	81,1
3-4	1	1,0	1,1	82,1
4	8	7,8	8,4	90,5
4-6	1	1,0	1,1	91,6
5	6	5,9	6,3	97,9
6	1	1,0	1,1	98,9
7	1	1,0	1,1	100,0
Total	95	93,1	100,0	
Missing 999	7	6,9		
Total	102	100,0		

a. Leeftijd = 55-65 jaar

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
0	25	25,8	27,2	27,2
1	20	20,6	21,7	48,9
13	1	1,0	1,1	50,0
2	20	20,6	21,7	71,7
2-3	1	1,0	1,1	72,8
3	10	10,3	10,9	83,7
3-4	3	3,1	3,3	87,0
4	5	5,2	5,4	92,4
5	4	4,1	4,3	96,7
6	2	2,1	2,2	98,9
7	1	1,0	1,1	100,0
Total	92	94,8	100,0	
Missing 999	5	5,2		
Total	97	100,0		

a. Leeftijd = 65+

10) Welke sport of sporten beoefent u?

	Responses		Percent of Cases
	N	Percent	
Aerobics, steps, spinning	7	4,0%	8,2%
Atletiek	1	0,6%	1,2%
Badminton	3	1,7%	3,5%
Biljart, poolbiljart, snooker	2	1,1%	2,4%
Bridge	2	1,1%	2,4%
Danssport	5	2,9%	5,9%
Duiksport	1	0,6%	1,2%
Fitness (conditie)	26	14,9%	30,6%
Fitness (kracht)	14	8,0%	16,5%
Golf	4	2,3%	4,7%
Gymnastiek, turnen	4	2,3%	4,7%
Hardlopen, joggen, trimmen	10	5,7%	11,8%
Jeu de boules	1	0,6%	1,2%
Motorsport	1	0,6%	1,2%
Paardensport	1	0,6%	1,2%
Schaatsen	1	0,6%	1,2%
Schaken	1	0,6%	1,2%
Schietsport	1	0,6%	1,2%
Skiën, langlaufen, snowboarden	7	4,0%	8,2%
Squash	2	1,1%	2,4%
Tennis	9	5,1%	10,6%
Veldvoetbal	5	2,9%	5,9%
Volleybal	6	3,4%	7,1%
Wandelsport/Nordic Walking	16	9,1%	18,8%
Wielrennen/toerfietsen/mountainbiken	25	14,3%	29,4%
Zaalvoetbal	2	1,1%	2,4%
Zeilen, surfen	1	0,6%	1,2%
Zwemsport	10	5,7%	11,8%
Anders	7	4,0%	8,2%
Total	175	100,0%	205,9%

a. Leeftijd = 55-65 jaar

Bij 'Anders' werden de volgende antwoorden gegeven:

1. Fietsen
2. Pilatus
3. Trimmen
4. Nederland in beweging (iedere dag).
5. Bibu, blijf in beweging, lopen, kracht, allerlei spellen en sporten.
6. Chi Neng Qigong
7. Yoga (2x)

	Responses		Percent of Cases
	N	Percent	
Aerobics, steps, spinning	2	1,4%	3,0%
Badminton	4	2,9%	6,1%
Biljart, poolbiljart, snooker	2	1,4%	3,0%
Bowling	1	0,7%	1,5%
Bridge	6	4,3%	9,1%
Danssport	2	1,4%	3,0%
Duiksport	1	0,7%	1,5%
Fitness (conditie)	19	13,8%	28,8%
Fitness (kracht)	8	5,8%	12,1%
Golf	4	2,9%	6,1%
Gymnastiek, turnen	6	4,3%	9,1%
Hardlopen, joggen, trimmen	2	1,4%	3,0%
Jeu de boules	2	1,4%	3,0%
Karting	1	0,7%	1,5%
Klimpsport, bergwandelen	2	1,4%	3,0%
Paardensport	1	0,7%	1,5%
Skiën, langlaufen, snowboarden	3	2,2%	4,5%
Tennis	17	12,3%	25,8%
Veldvoetbal	2	1,4%	3,0%
Volleybal	3	2,2%	4,5%
Wandelsport/Nordic Walking	12	8,7%	18,2%
Wielrennen/toerfietsen/mountainbiken	19	13,8%	28,8%
Zaalvoetbal	1	0,7%	1,5%
Zeilen, surfen	1	0,7%	1,5%
Zwemsport	7	5,1%	10,6%
Anders	10	7,2%	15,2%
Total	138	100,0%	209,1%

a. Leeftijd = 65+

Bij 'Anders' werden de volgende antwoorden gegeven:

1. Sauna
2. Bejaardengym
3. Fietsen (3x)
4. Cricket
5. PACE
6. Koersbal
7. Kegelen
8. Aquarobic

11) Hoeveel keer heeft u in de afgelopen twaalf maanden in totaal gesport?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Niet	1	1,0	1,0	1,0
1-11 keer per jaar (tot 1 keer per maand)	6	5,9	5,9	6,9
12-59 keer per jaar (1 tot 3 keer per maand)	16	15,7	15,8	22,8
Valid 60-119 keer per jaar (1 tot 2 keer per week)	28	27,5	27,7	50,5
120 keer per jaar of vaker (2 keer per week of vaker)	36	35,3	35,6	86,1
N.v.t.	14	13,7	13,9	100,0
Total	101	99,0	100,0	
Missing 999	1	1,0		
Total	102	100,0		

a. Leeftijd = 55-65 jaar

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Niet	3	3,1	3,2	3,2
1-11 keer per jaar (tot 1 keer per maand)	1	1,0	1,1	4,2
12-59 keer per jaar (1 tot 3 keer per maand)	9	9,3	9,5	13,7
Valid 60-119 keer per jaar (1 tot 2 keer per week)	19	19,6	20,0	33,7
120 keer per jaar of vaker (2 keer per week of vaker)	34	35,1	35,8	69,5
N.v.t.	29	29,9	30,5	100,0
Total	95	97,9	100,0	
Missing 999	2	2,1		
Total	97	100,0		

a. Leeftijd = 65+

12) Bent u lid van (een) sportvereniging(en)?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Ja	43	42,2	42,2	42,2
Valid Nee	45	44,1	44,1	86,3
N.v.t.	14	13,7	13,7	100,0
Total	102	100,0	100,0	

a. Leeftijd = 55-65 jaar

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Ja	43	44,3	44,8	44,8
Nee	25	25,8	26,0	70,8
N.v.t.	28	28,9	29,2	100,0
Total	96	99,0	100,0	
Missing 999	1	1,0		
Total	97	100,0		

a. Leeftijd = 65+

13) Van welke sportvereniging(en) bent u lid?

Naam sportvereniging	Aantal
Aerobics	1
Aerofit	2
Angerlo Vooruit	1
Astrids Aerobics	1
BC De liemers	1
BCZ	1
Bent Sports	4
Body Action	1
Cordia Sportsworld	2
Curves	1
DES Angerlo	2
Edese Golfclub	2
GSV '38	1
Gymvereniging	1
Handboog St. Anna	1
Labyellov	3
OBW	1
OBW (Voetbal)	1
Reizende Sterren	1
Romei therapie en training	1
s.v. DCS	2
SDZZ	1
STG De Liemers	1
Studio Fame	2
Tennisvereniging	1
THOR-Zwaluwen	1
Trimclub De Tichel	1
TV De Rackets	2
TVD 2002	2
TVZ	1
Vida Studio's	2
Vijverberg	1
Volleyballvereniging	1
vv. Babberich	1
Watervrienden	1
Yoga	1
N.v.t	59
Missing (999)	1

a. Leeftijd = 55-65 jaar

Naam sportvereniging	Aantal
Aquafitness	1
Badmintonvereniging	1
Badmintonvereniging Doesburg	1
BC Giesbeek	1
Bent Sports	4
Biljartvereniging	2
Bridgeclub De Liemers	1
Caleidoz (Bejaarden gym)	1
De Loper	1
DWV	1
Engelenburg	1
Fitness	1
Fitnessclub in Didam	1
Golf	1
Gym ouderenbond	1
KNBLO	1
Koersbal	1
Quick 1888	1
Roda	2
Seniorengym	1
SGS	1
Ski+Fit Arnhem	1
Sport-Inn	1
Sportschool Doesburg	1
Studio Fame	1
s.v. DCS	1
Tafeltennis Vereniging Zevenaar	2
Tennis	2
Tennisvereniging	1
THOR-Zwaluwen	1
Trimclub De Tichel	1
TV De Rackets	3
TVZ	2
Volleybal	1
Volleybalvereniging Givo	1
Watersportvereniging Giesbeek	1
Watersportvereniging Karspers	1
Wielersport	1
ZC '37	1
Zwemvereniging De Breuly	1
Zwemvereniging De Hoevert Didam	1
N.v.t	53
Missing (999)	1

a. Leeftijd = 65+

14) Waar hebt u de sport(en) in de afgelopen twaalf maanden beoefend? En was dit binnen uw gemeente en/of elders?

	Responses		Percent of Cases
	N	Percent	
Officiële binnensportaccommodatie binnen eigen gemeente	44	26,5%	51,8%
Officiële binnensportaccommodatie elders	18	10,8%	21,2%
Officiële buitensportaccommodatie binnen eigen gemeente	12	7,2%	14,1%
Officiële buitensportaccommodatie elders	9	5,4%	10,6%
Niet officiële sportaccommodatie binnen eigen gemeente	5	3,0%	5,9%
Sportvoorziening in de openbare ruimte binnen eigen gemeente	2	1,2%	2,4%
Sportvoorziening in de openbare ruimte elders	1	0,6%	1,2%
Andersoortige voorziening binnen eigen gemeente	38	22,9%	44,7%
Andersoortige voorziening elders	37	22,3%	43,5%
Total	166	100,0%	195,3%

a. Leeftijd = 55-65 jaar

	Responses		Percent of Cases
	N	Percent	
Officiële binnensportaccommodatie binnen eigen gemeente	32	27,8%	50,0%
Officiële binnensportaccommodatie elders	14	12,2%	21,9%
Officiële buitensportaccommodatie binnen eigen gemeente	14	12,2%	21,9%
Officiële buitensportaccommodatie elders	4	3,5%	6,3%
Niet officiële sportaccommodatie binnen eigen gemeente	5	4,3%	7,8%
Niet officiële sportaccommodatie elders	5	4,3%	7,8%
Sportvoorziening in de openbare ruimte binnen eigen gemeente	1	0,9%	1,6%
Andersoortige voorziening binnen eigen gemeente	22	19,1%	34,4%
Andersoortige voorziening elders	18	15,7%	28,1%
Total	115	100,0%	179,7%

a. Leeftijd = 65+

15) Wat zijn voor de belangrijkste redenen om te sporten?

	Responses		Percent of Cases
	N	Percent	
Lichaamsbeweging/gezondheid	84	27,4%	91,3%
Advies opvolgen van arts/fysiotherapeut	11	3,6%	12,0%
Afslanken	13	4,2%	14,1%
Opbouw van conditie, kracht, lenigheid	43	14,0%	46,7%
Competitie, meten met anderen	8	2,6%	8,7%
Prestatie, jezelf verbeteren	9	2,9%	9,8%
Leren nieuwe vaardigheden	1	0,3%	1,1%
Leuke activiteit/plezier	34	11,1%	37,0%
Uitlaatklep voor dagelijks leven/ontspanning	24	7,8%	26,1%
Gezelligheid/sociale contacten	29	9,4%	31,5%
Lekker buiten zijn	30	9,8%	32,6%
Weinig/geen reistijd nodig	8	2,6%	8,7%
Niet duur	8	2,6%	8,7%
Goede voorzieningen, accommodatie	3	1,0%	3,3%
Anders	2	0,7%	2,2%
Total	307	100,0%	333,7%

a. Leeftijd = 55-65 jaar

Bij 'Anders' werden de volgende antwoorden gegeven:

- Artrose
- Goed aangepast aan persoon

	Responses		Percent of Cases
	N	Percent	
Lichaamsbeweging/gezondheid	62	30,8%	91,2%
Advies opvolgen van arts/fysiotherapeut	4	2,0%	5,9%
Kan met specifieke aandoening aan sport doen	2	1,0%	2,9%
Afslanken	6	3,0%	8,8%
Opbouw van conditie, kracht, lenigheid	26	12,9%	38,2%
Competitie, meten met anderen	1	0,5%	1,5%
Prestatie, jezelf verbeteren	3	1,5%	4,4%
Leren nieuwe vaardigheden	1	0,5%	1,5%
Leuke activiteit/plezier	30	14,9%	44,1%
Uitlaatklep voor dagelijks leven/ontspanning	10	5,0%	14,7%
Gezelligheid/sociale contacten	25	12,4%	36,8%
Lekker buiten zijn	21	10,4%	30,9%
Weinig/geen reistijd nodig	3	1,5%	4,4%
Niet duur	3	1,5%	4,4%
Goede voorzieningen, accommodatie	3	1,5%	4,4%
Anders	1	0,5%	1,5%
Total	201	100,0%	295,6%

a. Leeftijd = 65+

Bij 'Anders' werd het volgende antwoord gegeven:
- Aan de chemotherapie

16) Kunt u toelichten waarom u weinig of niet sport?

	Responses		Percent of Cases
	N	Percent	
Ik vind het niet nodig om te sporten	2	4,5%	9,1%
Voor sporten ben ik te oud	1	2,3%	4,5%
Ik weet het eigenlijk niet, het is geen gewoonte	3	6,8%	13,6%
Ik heb voldoende lichaamsbeweging	11	25,0%	50,0%
Te duur	5	11,4%	22,7%
Heb ik helemaal geen tijd voor vanwege werk en/of gezin	4	9,1%	18,2%
Andere vrijetijdsbezigheden vind ik leuker	7	15,9%	31,8%
Laat mijn gezondheid momenteel niet toe	2	4,5%	9,1%
Ik kan niet goed sporten	2	4,5%	9,1%
Ik weet niet welke sport bij mij past	1	2,3%	4,5%
Ik zie op tegen het leren van een (nieuwe) sport	1	2,3%	4,5%
Ik ben niet goed op de hoogte van de sportmogelijkheden in mijn omgeving	1	2,3%	4,5%
Ik ken geen mensen om mee te sporten	1	2,3%	4,5%
Anders	3	6,8%	13,6%
Total	44	100,0%	200,0%

a. Leeftijd = 55-65 jaar

Bij 'Anders' werden de volgende antwoorden gegeven:

- Verder te weinig tijd, aangezien ik 100% werk en 12 uur van huis ben i.v.m. werk + reistijd.
- Ik zie te weinig sport voor ouderen.
- Ik ben graag alleen. Bij fitness is het te druk.

	Responses		Percent of Cases
	N	Percent	
Ik vind het niet nodig om te sporten	1	1,7%	3,0%
Voor sporten ben ik te oud	11	18,3%	33,3%
Ik weet het eigenlijk niet, het is geen gewoonte	2	3,3%	6,1%
Ik heb voldoende lichaamsbeweging	13	21,7%	39,4%
Heb ik helemaal geen tijd voor vanwege werk en/of gezin	2	3,3%	6,1%
Andere vrijetijdsbezigheden vind ik leuker	4	6,7%	12,1%
Laat mijn gezondheid momenteel niet toe	14	23,3%	42,4%
Ik kan niet goed sporten	4	6,7%	12,1%
Ik weet niet welke sport bij mij past	2	3,3%	6,1%
Ik zie op tegen het leren van een (nieuwe) sport	1	1,7%	3,0%
Ik ben niet goed op de hoogte van de sportmogelijkheden in mijn omgeving	2	3,3%	6,1%
Anders	4	6,7%	12,1%
Total	60	100,0%	181,8%

a. Leeftijd = 65+

Bij 'Anders' werden de volgende antwoorden gegeven:

- Ik ben rolstoelgebruiker
- Ik ben gehandicapt
- Ik vind sporten (tot nu toe) niet leuk, maar ik moet wel wat.
- Ik ben invalide.

17) Op welke dagdelen zou u graag willen sporten?

	Responses		Percent of Cases
	N	Percent	
Maandagochtend	16	3,7%	18,0%
Maandagmiddag	15	3,5%	16,9%
Maandagavond	31	7,2%	34,8%
Dinsdagochtend	23	5,4%	25,8%
Dinsdagmiddag	16	3,7%	18,0%
Dinsdagavond	25	5,8%	28,1%
Woensdagochtend	23	5,4%	25,8%
Woensdagmiddag	18	4,2%	20,2%
Woensdagavond	38	8,9%	42,7%
Donderdagochtend	18	4,2%	20,2%
Donderdagmiddag	20	4,7%	22,5%
Donderdagavond	28	6,5%	31,5%
Vrijdagochtend	25	5,8%	28,1%
Vrijdagmiddag	18	4,2%	20,2%
Vrijdagavond	19	4,4%	21,3%
Zaterdagochtend	25	5,8%	28,1%
Zaterdagmiddag	17	4,0%	19,1%
Zaterdagavond	1	0,2%	1,1%
Zondagochtend	31	7,2%	34,8%
Zondagmiddag	18	4,2%	20,2%
Zondagavond	3	0,7%	3,4%
Total	428	100,0%	480,9%

a. Leeftijd = 55-65 jaar

	Responses		Percent of Cases
	N	Percent	
Maandagochtend	28	11,3%	47,5%
Maandagmiddag	14	5,7%	23,7%
Maandagavond	12	4,9%	20,3%
Dinsdagochtend	19	7,7%	32,2%
Dinsdagmiddag	16	6,5%	27,1%
Dinsdagavond	8	3,2%	13,6%
Woensdagochtend	15	6,1%	25,4%
Woensdagmiddag	17	6,9%	28,8%
Woensdagavond	8	3,2%	13,6%
Donderdagochtend	16	6,5%	27,1%
Donderdagmiddag	11	4,5%	18,6%
Donderdagavond	10	4,0%	16,9%
Vrijdagochtend	18	7,3%	30,5%
Vrijdagmiddag	12	4,9%	20,3%
Vrijdagavond	3	1,2%	5,1%
Zaterdagochtend	10	4,0%	16,9%
Zaterdagmiddag	7	2,8%	11,9%
Zaterdagavond	1	0,4%	1,7%
Zondagochtend	12	4,9%	20,3%
Zondagmiddag	9	3,6%	15,3%
Zondagavond	1	0,4%	1,7%
Total	247	100,0%	418,6%

a. Leeftijd = 65+

18) Zou u vaker willen sporten?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ja	1	1,0	1,0	1,0
	Ja, 1 x extra in de week	24	23,5	24,2	25,3
	Ja, 2 x extra in de week	8	7,8	8,1	33,3
	Ja, meer dan 2 x extra in de week	3	2,9	3,0	36,4
	Nee	63	61,8	63,6	100,0
Total		99	97,1	100,0	
Missing	999	3	2,9		
Total		102	100,0		

a. Leeftijd = 55-65 jaar

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Ja	1	1,0	1,2	1,2
Ja, 1 x extra in de week	16	16,5	19,3	20,5
Ja, 2 x extra in de week	3	3,1	3,6	24,1
Ja, meer dan 2 x extra in de week	2	2,1	2,4	26,5
Nee	61	62,9	73,5	100,0
Total	83	85,6	100,0	
Missing 999	14	14,4		
Total	97	100,0		

a. Leeftijd = 65+

19) Sport u liever alleen of in groepsverband?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Alleen	26	25,5	26,0	26,0
In groepsverband	34	33,3	34,0	60,0
Geen voorkeur	40	39,2	40,0	100,0
Total	100	98,0	100,0	
Missing 999	2	2,0		
Total	102	100,0		

a. Leeftijd = 55-65 jaar

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Alleen	17	17,5	21,5	21,5
In groepsverband	37	38,1	46,8	68,4
Geen voorkeur	25	25,8	31,6	100,0
Total	79	81,4	100,0	
Missing 999	18	18,6		
Total	97	100,0		

a. Leeftijd = 65+

20) In welke mate bent u bekend met het sportaanbod binnen de gemeente?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid				
Zeer bekend	5	4,9	5,0	5,0
Bekend	59	57,8	59,0	64,0
Neutraal	23	22,5	23,0	87,0
Onbekend	9	8,8	9,0	96,0
Zeer onbekend	4	3,9	4,0	100,0
Total	100	98,0	100,0	
Missing	999	2	2,0	
Total	102	100,0		

a. Leeftijd = 55-65 jaar

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid				
Zeer bekend	5	5,2	5,8	5,8
Bekend	40	41,2	46,5	52,3
Neutraal	27	27,8	31,4	83,7
Onbekend	11	11,3	12,8	96,5
Zeer onbekend	3	3,1	3,5	100,0
Total	86	88,7	100,0	
Missing	999	11	11,3	
Total	97	100,0		

a. Leeftijd = 65+

21) Geef voor de volgende stellingen aan in hoeverre u hier tevreden over bent.

In welke mate bent u tevreden over het huidige sportaanbod?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid				
Zeer tevreden	13	12,7	12,9	12,9
Tevreden	41	40,2	40,6	53,5
Neutraal	44	43,1	43,6	97,0
Ontevreden	2	2,0	2,0	99,0
Zeer ontevreden	1	1,0	1,0	100,0
Total	101	99,0	100,0	
Missing	999	1	1,0	
Total	102	100,0		

a. Leeftijd = 55-65 jaar

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Zeer tevreden	4	4,1	5,0	5,0
	Tevreden	37	38,1	46,3	51,3
	Neutraal	35	36,1	43,8	95,0
	Ontevreden	3	3,1	3,8	98,8
	Zeer ontevreden	1	1,0	1,3	100,0
	Total	80	82,5	100,0	
Missing	999	17	17,5		
Total		97	100,0		

a. Leeftijd = 65+

In welke mate bent u tevreden wat betreft de informatievoorziening over de sport en/of sportgerelateerde activiteiten in de gemeente?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Zeer tevreden	3	2,9	3,0	3,0
	Tevreden	40	39,2	40,0	43,0
	Neutraal	53	52,0	53,0	96,0
	Ontevreden	3	2,9	3,0	99,0
	Zeer ontevreden	1	1,0	1,0	100,0
	Total	100	98,0	100,0	
Missing	999	2	2,0		
Total		102	100,0		

a. Leeftijd = 55-65 jaar

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Zeer tevreden	2	2,1	2,6	2,6
	Tevreden	32	33,0	42,1	44,7
	Neutraal	35	36,1	46,1	90,8
	Ontevreden	6	6,2	7,9	98,7
	Zeer ontevreden	1	1,0	1,3	100,0
	Total	76	78,4	100,0	
Missing	999	21	21,6		
Total		97	100,0		

a. Leeftijd = 65+

22) Geef voor de volgende stellingen aan in hoeverre u het hier mee eens bent.

Er is voldoende mogelijkheid om te sporten binnen de gemeente.

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Helemaal mee eens	25	24,5	24,5	24,5
Eens	42	41,2	41,2	65,7
Neutraal	31	30,4	30,4	96,1
Oneens	4	3,9	3,9	100,0
Total	102	100,0	100,0	

a. Leeftijd = 55-65 jaar

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Helemaal mee eens	20	20,6	23,5	23,5
Eens	39	40,2	45,9	69,4
Neutraal	21	21,6	24,7	94,1
Oneens	4	4,1	4,7	98,8
Helemaal mee oneens	1	1,0	1,2	100,0
Total	85	87,6	100,0	
Missing 999	12	12,4		
Total	97	100,0		

a. Leeftijd = 65+

Er wordt voldoende aandacht besteed aan informatievoorziening wat betreft het belang van sporten.

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Helemaal mee eens	7	6,9	6,9	6,9
Eens	36	35,3	35,3	42,2
Neutraal	44	43,1	43,1	85,3
Oneens	14	13,7	13,7	99,0
Helemaal mee oneens	1	1,0	1,0	100,0
Total	102	100,0	100,0	

a. Leeftijd = 55-65 jaar

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Helemaal mee eens	10	10,3	11,8	11,8
	Eens	30	30,9	35,3	47,1
	Neutraal	37	38,1	43,5	90,6
	Oneens	7	7,2	8,2	98,8
	Helemaal mee oneens	1	1,0	1,2	100,0
	Total	85	87,6	100,0	
Missing	999	12	12,4		
Total		97	100,0		

a. Leeftijd = 65+

Voorzieningen om sport te beoefenen zijn goed bereikbaar binnen de gemeente.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Helemaal mee eens	17	16,7	16,8	16,8
	Eens	57	55,9	56,4	73,3
	Neutraal	25	24,5	24,8	98,0
	Oneens	2	2,0	2,0	100,0
	Total	101	99,0	100,0	
Missing	999	1	1,0		
Total		102	100,0		

a. Leeftijd = 55-65 jaar

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Helemaal mee eens	18	18,6	21,2	21,2
	Eens	37	38,1	43,5	64,7
	Neutraal	24	24,7	28,2	92,9
	Oneens	4	4,1	4,7	97,6
	Helemaal mee oneens	2	2,1	2,4	100,0
	Total	85	87,6	100,0	
Missing	999	12	12,4		
Total		97	100,0		

a. Leeftijd = 65+

De kwaliteit van de sportvoorzieningen binnen de gemeente is voldoende.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Helemaal mee eens	11	10,8	10,9	10,9
	Eens	45	44,1	44,6	55,4
	Neutraal	40	39,2	39,6	95,0
	Oneens	5	4,9	5,0	100,0
	Total	101	99,0	100,0	
Missing	999	1	1,0		
Total		102	100,0		

a. Leeftijd = 55-65 jaar

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Helemaal mee eens	10	10,3	12,0	12,0
	Eens	35	36,1	42,2	54,2
	Neutraal	33	34,0	39,8	94,0
	Oneens	4	4,1	4,8	98,8
	Helemaal mee oneens	1	1,0	1,2	100,0
	Total	83	85,6	100,0	
Missing	999	14	14,4		
Total		97	100,0		

a. Leeftijd = 65+

Er is voldoende mogelijkheid om kennis te maken met verschillende sporten/sportactiviteiten.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Helemaal mee eens	14	13,7	13,9	13,9
	Eens	46	45,1	45,5	59,4
	Neutraal	35	34,3	34,7	94,1
	Oneens	6	5,9	5,9	100,0
	Total	101	99,0	100,0	
Missing	999	1	1,0		
Total		102	100,0		

a. Leeftijd = 55-65 jaar

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Helemaal mee eens	14	14,4	16,7	16,7
	Eens	36	37,1	42,9	59,5
	Neutraal	27	27,8	32,1	91,7
	Oneens	6	6,2	7,1	98,8
	Helemaal mee oneens	1	1,0	1,2	100,0
	Total	84	86,6	100,0	
Missing	999	13	13,4		
Total		97	100,0		

a. Leeftijd = 65+

Er zijn binnen de gemeente voldoende betaalbare mogelijkheden om te sporten.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Helemaal mee eens	13	12,7	12,9	12,9
	Eens	40	39,2	39,6	52,5
	Neutraal	41	40,2	40,6	93,1
	Oneens	7	6,9	6,9	100,0
	Total	101	99,0	100,0	
Missing	999	1	1,0		
Total		102	100,0		

a. Leeftijd = 55-65 jaar

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Helemaal mee eens	10	10,3	12,3	12,3
	Eens	32	33,0	39,5	51,9
	Neutraal	31	32,0	38,3	90,1
	Oneens	6	6,2	7,4	97,5
	Helemaal mee oneens	2	2,1	2,5	100,0
	Total	81	83,5	100,0	
Missing	999	16	16,5		
Total		97	100,0		

a. Leeftijd = 65+

23) Zijn er volgens u in uw buurt bepaalde omstandigheden die het minder aantrekkelijk maken om te sporten en te bewegen uw buurt?

	Responses		Percent of Cases
	N	Percent	
Nee	72	72,0%	75,0%
Geen goede wandel-/fietspaden	6	6,0%	6,3%
De voorzieningen zijn vaak bezet door een doelgroep waar ik niet bij hoor	2	2,0%	2,1%
Ik voel me niet veilig in mijn buurt	1	1,0%	1,0%
Er worden geen leuke activiteiten om te sporten en bewegen georganiseerd	3	3,0%	3,1%
Mijn sport(en) is niet in de buurt of wijk mogelijk	7	7,0%	7,3%
Anders	9	9,0%	9,4%
Total	100	100,0%	104,2%

a. Leeftijd = 55-65 jaar

Bij 'Anders' werden de volgende antwoorden gegeven:

- Voor lange boswandelingen moet je elders zijn.
- Tweerichting fietspaden zijn dodelijk.
- Geen tijd.
- Curves helaas niet in Zevenaar aanwezig.
- In de schoolvakanties de ochtenden behouden voor 18+ banen zwemmen (Lentebad).
- Te ver vanaf Lathum, en in de buurt geen accommodatie.
- Wil je een stukje hardlopen, dan wordt men al gauw achtervolgd door een loslopende hond.
- De omstandigheden zijn prima denk ik.
- Onze huidige vloer (kultuurhuis Giesbeek) voldoet niet aan de eisen (te hard, geen demping). Verder moet je voor veel sporten (zwemmen/atletiek etc.) toch naar Zevenaar.

	Responses		Percent of Cases
	N	Percent	
Nee	59	67,8%	73,8%
Geen goede wandel-/fietspaden	4	4,6%	5,0%
De voorzieningen zijn vaak bezet door een doelgroep waar ik niet bij hoor	2	2,3%	2,5%
Er worden geen leuke activiteiten om te sporten en bewegen georganiseerd	5	5,7%	6,3%
Mijn sport(en) is niet in de buurt of wijk mogelijk	8	9,2%	10,0%
Anders	9	10,3%	11,3%
Total	87	100,0%	108,8%

a. Leeftijd = 65+

Bij 'Anders' werden de volgende antwoorden gegeven:

- Geen interesse door handicap aan voeten en benen.
- In de buurt liggen losse stoeptegels en grote bomen op het trottoir.
- Loslopende honden.
- Te duur (zwemmen + bijvoorbeeld yoga wordt te duur).
- Ik sport in Didam en ben hier zeer tevreden mee. Heb geen behoefte aan andere locatie.
- Geen openbaar vervoer naar Zevenaar (direct).
- Overdag kunnen weinig zaalsporten in clubverband gedaan worden.
- Van Giesbeek naar Zevenaar.
- Ik voel me te oud.

24) Wat bent u bereid per maand uit te geven aan sportactiviteiten?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Niets	13	12,7	13,0	13,0
0 tot 10 euro per maand	12	11,8	12,0	25,0
10 tot 20 euro per maand	29	28,4	29,0	54,0
Valid 20 tot 30 euro per maand	25	24,5	25,0	79,0
30 tot 40 euro per maand	12	11,8	12,0	91,0
40 tot 50 euro per maand	9	8,8	9,0	100,0
Total	100	98,0	100,0	
Missing 999	2	2,0		
Total	102	100,0		

a. Leeftijd = 55-65 jaar

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Niets	18	18,6	21,7	21,7
0 tot 10 euro per maand	7	7,2	8,4	30,1
10 tot 20 euro per maand	22	22,7	26,5	56,6
Valid 20 tot 30 euro per maand	17	17,5	20,5	77,1
30 tot 40 euro per maand	12	12,4	14,5	91,6
40 tot 50 euro per maand	4	4,1	4,8	96,4
50 euro of meer per maand	3	3,1	3,6	100,0
Total	83	85,6	100,0	
Missing 999	14	14,4		
Total	97	100,0		

a. Leeftijd = 65+

25) Wat geeft u per maand uit aan sport en/of sportgerelateerde activiteiten?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Niets	14	13,7	14,6	14,6
0 tot 10 euro per maand	14	13,7	14,6	29,2
10 tot 20 euro per maand	18	17,6	18,8	47,9
20 tot 30 euro per maand	21	20,6	21,9	69,8
Valid 30 tot 40 euro per maand	12	11,8	12,5	82,3
40 tot 50 euro per maand	9	8,8	9,4	91,7
50 euro of meer per maand	1	1,0	1,0	92,7
N.v.t.	7	6,9	7,3	100,0
Total	96	94,1	100,0	
Missing 999	6	5,9		
Total	102	100,0		

a. Leeftijd = 55-65 jaar

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Niets	10	10,3	11,6	11,6
0 tot 10 euro per maand	6	6,2	7,0	18,6
10 tot 20 euro per maand	22	22,7	25,6	44,2
20 tot 30 euro per maand	14	14,4	16,3	60,5
Valid 30 tot 40 euro per maand	11	11,3	12,8	73,3
40 tot 50 euro per maand	2	2,1	2,3	75,6
50 euro of meer per maand	5	5,2	5,8	81,4
N.v.t.	16	16,5	18,6	100,0
Total	86	88,7	100,0	
Missing 999	11	11,3		
Total	97	100,0		

a. Leeftijd = 65+

26) Zijn er sportmogelijkheden die u mist in de gemeente of in de buurt? Dit kunnen ook sportmogelijkheden zijn waar u nu ver voor reist.

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Nee, geen behoefte aan sportmogelijkheden	28	27,5	28,3	28,3
Nee, alle gewenste sportmogelijkheden zijn in de buurt	53	52,0	53,5	81,8
Valid Ja, mis dichtbij, in de buurt, wel bepaalde sportmogelijkheden, maar dat hoeft niet te veranderen	8	7,8	8,1	89,9
Ja, mis dichtbij, in de buurt, daadwerkelijk bepaalde sportmogelijkheden, dit betreft:	10	9,8	10,1	100,0
Total	99	97,1	100,0	
Missing 999	3	2,9		
Total	102	100,0		

a. Leeftijd = 55-65 jaar

Bij 'Ja, mis dichtbij, in de buurt, daadwerkelijk bepaalde sportmogelijkheden, dit betreft:' werden de volgende antwoorden gegeven:

- Buitenbad de Breuly.
- Een golfveld. 18 holes.
- Curves.
- Buiten sporttoestellen voor 55+ in de wijk.
- Een zwembad met warm water. Niet zo koud als in het Lentebad.
- Openlucht zwembad
- Binnenbad
- Sauna + zwembad
- Tai Chi
- Golf

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Nee, geen behoefte aan sportmogelijkheden	36	37,1	45,6	45,6
Nee, alle gewenste sportmogelijkheden zijn in de buurt	31	32,0	39,2	84,8
Valid Ja, mis dichtbij, in de buurt, wel bepaalde sportmogelijkheden, maar dat hoeft niet te veranderen	5	5,2	6,3	91,1
Ja, mis dichtbij, in de buurt, daadwerkelijk bepaalde sportmogelijkheden, dit betreft:	7	7,2	8,9	100,0
Total	79	81,4	100,0	
Missing 999	18	18,6		
Total	97	100,0		

a. Leeftijd = 65+

Bij 'Ja, mis dichtbij, in de buurt, daadwerkelijk bepaalde sportmogelijkheden, dit betreft:' werden de volgende antwoorden gegeven:

- Sauna
- Wandelgebied/park

- Sport voor ouderen.
- Nordic Walkinggroep
- Badminton (overdag)
- Schaatsen in de winter
- Eenvoudige sport/beweging voor oudere dame, géén competitie

27) Is het missen van bepaalde sportmogelijkheden een reden dat u niet sport of dat u minder sport dan u zou willen

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Ja	8	7,8	8,1	8,1
Misschien	11	10,8	11,1	19,2
Nee	80	78,4	80,8	100,0
Total	99	97,1	100,0	
Missing 999	3	2,9		
Total	102	100,0		

a. Leeftijd = 55-65 jaar

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Ja	2	2,1	2,6	2,6
Misschien	7	7,2	9,1	11,7
Nee	68	70,1	88,3	100,0
Total	77	79,4	100,0	
999	19	19,6		
Missing System	1	1,0		
Total	20	20,6		
Total	97	100,0		

a. Leeftijd = 65+

28) Hebt u nog op- en/of aanmerkingen over het sportaanbod in de Gemeente Zevenaar?
55-65 jaar:

1. Graag informatie van de gemeente over de mogelijkheden per sportclub over 55+. 2. Is een sportmarkt voor 55+ een goed idee? (verenigingen die dat willen presenteren zich voor 55+)
Advies: Meer wijk sportoplossingen in openlucht.
Als je werkt kun je overal sporten, maar nu mijn man in de WW zit moet je wel erg op je uitgaven letten en schiet de zwemkaart er vaak bij in.
Angerlo is ver verwijderd van Zevenaar.
Blijf investeren in de sport, dat het voor iedereen toegankelijk blijft.
De gemeente voor de minima's sportsubsidie geven.
Er is genoeg aanbod, maar te duur.
Er zou meer aangeboden moeten worden voor 60+. Iets minder flitsend en snel. Water in het Lentebad moet een stuk warmer, dan zou ik en 2 schoonzussen elke week gaan zwemmen.
Ga zo door.
Gelegenheid tot baanzwemmen handhaven of uitbreiden c.q. aparte baan voor 'sportzwemmers'.

Graag voor alle mensen toegankelijk.
Het zou fijn zijn als de mogelijkheden voor de dorpen hetzelfde zouden zijn als dat ze voor Zevenaar zijn.
Het zou mooi zijn als de trimclub de Tichel in Zevenaar kan blijven, wanneer de school Verstersbos dicht gaat
Ik hoop na mijn pensionering meer tijd te kunnen besteden aan buitensporten (fietsen, wandelen, zwemmen).
Ik zou zo ontzettend graag een openlucht zwembad in Zevenaar willen.
In Lathum is helemaal niets. Nog geen supermarkt.
Minder auto is meer sporten.
Naar mijn mening zijn er voldoende verenigingen, alleen bij de kwaliteit ervan zet ik mijn vraagtekens. Vaak draait het alleen maar om het geld.
Voor evt. toelichting kunt u mij bellen. (Nummer weggehaald)
Voor mij is er genoeg
Voor ons is voldoende aanbod.
Wat de reden ook mogen zijn, je moet zelf zin hebben iets te ondernemen. Al bied je nog zoveel aan. Zevenaar Vitaal is een goed idee, maar dan wel doen wat je beloofd in de advertentie (niet allerlei lekkermakers en vervolgens niets aanbieden. €30 is dan erg duur).

65-plussers:

Angerlo heeft geen binding met Zevenaar. Men trekt naar Doesburg voor sportbeoefening.
Bedenk dat we wonen in Oud-Zevenaar. Woon met veel ruimte er om heen voor allerlei activiteiten. Dit is anders dan in de stad.
De prijs is het belangrijkste punt, nu toch te duur.
De verbinding met Doesburg is veel beter en sneller.
Ik betreur de afbraak van subsidie en de bezuinigingen op de sport en cultuur. Een sober nieuw gemeentehuis, meer geld naar sport en cultuur.
Ik mis sporten voor gehandicapten.
Inwoners van Angerlo gaan meestal naar Doesburg.
Mis schaatsbaan in de directe omgeving.
Naar mijn mening zijn er voldoende mogelijkheden
Onbegrijpelijk dat ouderen zoals ik nog worden benaderd voor sporten.
Te weinig vrije uren om te zwemmen (recreatief) in Lentebad met de kleinkinderen.
Water in zwembad Zevenaar is te koud.
Zeer tevreden over Didam. Geen behoefte aan andere locatie. Zevenaar is zelfde afstand als Didam.
Graag ook voor Angerlo Vooruit een kunstgrasveld.